

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА У ГРАДУ НОВОМ САДУ ЗА ПЕРИОД 2021–2022. ГОДИНЕ

1 УВОД

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња за Град Нови Сад, за период од 2021. до 2022. године (у даљем тексту: ЛАП) дефинише основне правце деловања Града Новог Сада у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња. Такође дефинише и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати положај и квалитет живота припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање постављених циљева. ЛАП представља део континуираног напора који Град чини током низа година са основним циљем смањења јаза који постоји између Рома и Ромкиња и осталих становника града.

Правни основ за доношење ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња, поред Устава Републике Србије, чине два кључна закона:

- Закон о локалној самоуправи¹ – којим се уређују јединице локалне самоуправе, критеријуми за њихово оснивање, надлежности, органи, надзор над њиховим актима и радом, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за остваривање права и дужности јединица локалне самоуправе. Поред ових основних питања, овај закон дефинише поступак јавне расправе, односно обавештавања јавности о отпочињању припреме прописа који доноси скупштина града, односно општине;
- Закон о планском систему² – којим се уређује плански систем Републике Србије, односно управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. У самом закону је,

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018.

² „Сл. гласник РС“ бр. 30/2018.

међу другим документима, дефинисано шта је акциони план, на који период се усваја, које елементе обавезно садржи и сл.

Области, односно теме којима ЛАП за инклузију Рома и Ромкиња може да се бави дефинисани су и у различитим законима који регулишу материју права и слобода националних мањина, забрани дискриминације, социјалној заштити, образовању, становању, запошљавању, здравственој заштити и сл.

Поред законског оквира, за израду ЛАП-а је од кључног значаја *Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године* ("Службени гласник РС", бр. 26/2016), коју је Влада Републике Србије усвојила на седници одржаној 3. марта 2016. године (о Стратегији ће више рећи бити у поглављу 2).

ЛАП почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних стратешких докумената и података и процени потреба ромске популације на подручју Града Новог Сада. Иако је планиран да буде урађен кроз широк партиципативан процес, због прописаних ограничења услед епидемије Ковид-19 нису била могућа већа окупљања, тако да је учешће корисника у његовој изради било у складу са прописаним епидемиолошким мерама. Свакако, партиципативни и партнерски приступ ће бити примењен у процесу његове реализације, праћења и извештавања. Град Нови Сад намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са републичким органима који се баве питањем ромске популације и међународним фондovima на реализацији овог плана. Овакав концепт би требало да постави основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

Израда овог ЛАП-а реализована је у оквиру пројекта „Подршка унапређењу социјалног укључивања у Републици Србији“, фаза 3, који се финансира средствима донације Швајцарске Конфедерације путем Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC). SDC пружа подршку Влади Републике Србије да унапреди процес социјалног укључивања у Републици Србији. Активности у оквиру Пројекта спроводи Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ), који је надлежан за јачање капацитета Владе да развија и спроводи политике социјалног укључивања засноване на примерима добре праксе ЕУ. СИПРУ пружа подршку Влади да координира, прати и извештава у вези са активностима у области социјалног укључивања. Такође, спроводи иницијативе чији циљ је проналажење одговора на кључне потребе осетљивих друштвених група у локалним заједницама.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, 05.08.2020. године, објавио је Јавни позив за пружање подршке јединицама локалне самоуправе у припреми Локалних акционих планова за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2021-2022. године. Град Нови Сад је алицирао на јавни позив и одабран је за добијање менторске и саветодавне подршке од стране Тима, у процесу израде Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2021-2022. године, кроз радионице за израду ЛАП-а, уз експертску подршку у области планирања, буџетирања и инклузије Рома и Ромкиња.

Доношење ЛАП-а је иницирала Градска управа за социјалну и дечију заштиту, а израдио га је Тим за унапређење положаја Рома и Ромкиња, уз стручну помоћ експерата Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије.

Тим за унапређење положаја Рома и Ромкиња основан је Решењем Градског већа Града Новог Сада о образовању и меновању Тима за унапређење положаја Рома и Ромкиња („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 41/18, 49/20 и 12/21).

Поред Решења о формирању Тима за унапређење положаја Рома и Ромкиња, Градско веће Града Новог Сада је на седници одржаној 29.01.2021. године донело Закључак о приступању изради локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021- 2022. године, за чију израду је утврђена надлежност Радне групе. Овим Закључком је дефинисано да ће након утврђивања Предлога ЛАП-а од стране Градског већа Града Новог Сада, исти бити упућен на усвајање Скупштини Града Новог Сада.

Током израде овог документа спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализама за пет области - становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална

заштита; утврђени су општи циљ и посебни циљеви за приоритетне области; идентификоване су мере и активности које доприносе остварењу дефинисаних циљева и за сваку од активности утврђени су носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, циљ, индикатори са базним и циљним вредностима и извори верификације.

Обзиром на ограничења у окупљању узрокована епидемијом Ковид-19, рад је планиран тако да се одржавају онлајн радионице (осим фокус групе која је организована у живо), а значајан део посла обављен је и кроз индивидуалне консултације са члановима и чланицама тима, између радионица.

Одржани су следећи састанци, радионице и консултације:

- Уводна радионица – одржана је 23.11.2020. године на којој је присуствовало 8 учесника – током које је усаглашена методологија за израду ЛАП-а и договорен временски оквир и план активности.
- Друга радионица за развој ситуационе анализе, која је одржана 17.12.2020. године и на којој је присуствовало 6 учесника. На овој радионици је извршена анализа прикупљених података за ситуациону анализу, извршен преглед и интеграција коментара и сугестија у нацрт ситуационе анализе и такође извршена припрема за израду SWOT анализе
- Трећа радионица за израду SWOT анализе и дефинисање приоритета – одржана је 29.12.2020. године и на њој је присуствовало 6 учесника. Урађене су радне верзије SWOT анализа за пет области: становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита и идентификоване приоритетне области за решавање. Након радионице, одржане су индивидуалне консултације са члановима/ицама Тима ради финализације SWOT анализе
- Четврта радионица за израду општег циља, посебних циљева и мера - одржана је 29.01.2021. године и на њој је учествовало 9 учесника/ца. Урађене су радне верзије акционих планова (формулације циљева, мера и активности) за свих 5 области, а такође је дата уводна информација о буџетирању ЛАП-а.
- Фокус група са представницима ромске заједнице - одржана је 19.02.2021. године и у њој је учествовало 3 представника ромских ОЦД. Представницима ромске заједнице представљени су предложени пројекти и активности које је дефинисала Радна група у свих 5 области, а потом су сакупљени коментари и предлози за њихову дораду, односно предлози за нове пројекте и активности. Ови предлози су, након одржане фокус групе инкорпорирани у текст ситуационе анализе односно акционих планова.
- Пета радионица за израду АП по областима и буџетирање - одржана је 26.02.2021. године и у њој је учествовало 7 учесника/ца. Извршен је преглед нацрта АП по областима као и иницијално буџетирање активности. Након радионице одржане су индивидуалне консултације са члановима/ицама Радне групе ради финализације акционих планова за сваку област, пре свега дефинисања носилаца, временског оквира, потребних финансијских средства по изворима финансирања, формулације индикатора са базним и циљним вредностима и дефинисања извора верификације.
- Јавна расправа на којој је јавности представљен нацрт ЛАП-а – одржана је у периоду од 08. до 22. новембра 2021. године, на којој је учествовало шест учесника, који су својим заједничким предлозима и сугестијама допринели квалитету овог стратешког документа.

2 ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ, ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР РЕЛЕВАНТАН ЗА ЛАП ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА И РОМКИЊА

Влада Републике Србије је на седници одржаној 3. марта 2016. године усвојила *Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године* ("Службени гласник РС", бр. 26/2016). Овај документ је настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња унапреде, како на националном, тако и на локалном нивоу уз коришћење искустава у спровођењу претходне *Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2009-2015)* и полазних основа за израду нове

стратегије. Институционални ресурси за припрему и спровођење Стратегије чине: Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера.

Основни разлог за доношење Стратегије јесте стварање услова за њихову социјалну укљученост – смањење сиромаштва и сузбијање дискриминације Рома и Ромкиња, односно стварање услова за пун приступ остваривању људских права лица ромске националности. Поред тога, разлози због којих се доноси ова стратегија произилазе из потребе да се створе предуслови за остваривање поменутих стратешких циљева, и то да се:

- Успоставе механизми за спровођење, планирање, праћење и унапређење усвојених мера и активности;
- Развију капацитети и одговорност органа државне управе и локалне самоуправе да се ефикасно старају о остваривању и заштити права лица ромске националности;
- Обезбеде средства у буџету Републике Србије, буџетима јединица локалне самоуправе, као и код међународних развојних партнера који делују у Републици Србији за финансирање стратешких мера;
- Делотворно укључе представници ромске заједнице у поступке осмишљавања и спровођења стратешких мера и остваривања гарантованих људских права на рад, становање, образовање, социјалну и здравствену заштиту.

Србија се на путу европских интеграција придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. Стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним Оперативним закључцима са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији“ који се сваке две године у сарадњи са представницима Европске комисије реализује у Србији³ и Ревидираног Акционог плана за поглавље 23 усвојеног у јуну 2020. године⁴.

Оперативни закључци са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији“ за период октобар 2019 - октобар 2021. године истичу значај координисаног рада државних органа, укључујући и рад локалних самоуправа у вези са побољшањем ситуације Рома и Ромкиња и њиховим пуним учешћем у друштвеном, економском, културном и политичком животу. Наводи се да, у наредном периоду, акценат мора бити на квалитативном спровођењу планираних стратешких мера и активности, уз учешће представника ромских организација цивилног друштва, укључујући Национални савет ромске националне мањине са посебним фокусом на локални ниво.

Посебну пажњу треба посветити оснаживању Ромкиња јер оне и данас трпе вишеструку дискриминацију – као жене и као припаднице националне мањине.

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а осим тога Закон о локалној самоуправи их обавезује да се старају о остваривању људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика, најпре, у локалној заједници, а потом и широј друштвеној заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња. С тим циљем, Влада РС истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе

³ Оперативни закључци са четвртог семинара "Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији" 2017. године;

⁴ <https://www.mpravde.gov.rs/files/Revidirani%20AP23%202207.pdf>

планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да обучавају стручне тимове у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом и да обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња, те осигурају доследно утврђивање одговорности за њихово спровођење.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом. Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва пружа подршку Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог у домену праћења и извештавања. На покрајинском нивоу ради Канцеларија за инклузију Рома при Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова, а на локалном нивоу у 55 општина и градова у Србији ангажовани су координатори за ромска питања.

2.1 Локалне стратегије/акциони планови

У периоду израде овог документа у Граду Новом Саду су на снази биле следеће локалне стратегије и акциони планови:

Табела 1. Локалне стратегије и акциони планови на снази у време усвајања ЛАПа (2021. година)

Назив документа	Кратак опис	Период важења	
		од	до
Стратегија културног развоја Града Новог Сада http://www.novisad.rs/sites/default/files/documents/strategija_kulturnog_razvoja_0.pdf	Стратегија културног развоја Града Новог Сада представља плански документ којим Град Нови Сад, на основу претходне анализе стања на пољу културе, одређује основне поставке и стратешке правце културног развоја Града, дефинише принципе вођења културне политике, препознаје кључне носиоце културног развоја и предвиђа инструменте за његово подстицање.	2016	2026
Локални акциони план политике за младе града Новог Сада за период 2019 – 2022. године http://www.novisad.rs/sites/default/files/documents/lokalni_akcioni_plan_politike_za_mlade_grada_novog_sada_za_period_2019_-_2022_godine.pdf	Локални акциони план политике за младе препознаје Роме као приоритетну циљну групу у оквиру области „Здравље младих“ са стратешким циљем који се односи на повећање доступности примарне здравствене заштите за младе из осетљивих група, и области “Социјална политика према младима” са стратешким циљевима који се односе на повећање информисаности младих, умрежавање и сарадњу међу актерима у заједници, јачање саветодавних услуга подршке младима, организовање додатних програма подршке младима из осетљивих група и подстицање превенције дискриминације.	2019	2022
Акциони план запошљавања Града Новог Сада за 2021. годину	Акциони план запошљавања Града Новог Сада представља основни документ за спровођење мера	2021	2021

https://skupstina.novisad.rs/wp-content/uploads/2021/05/sl-19-2021.pdf	активно запошљавања у Граду. Приоритети за 2021. годину су отварање нових радних места и подстицање samozapošljavanja. Овај документ такође препознаје и категорије теже запошљивих лица које су у неравноправном положају на тржишту рада, између осталог и због социодемографских карактеристика и недовољног образовања. Одређеним програмима и мерама подстиче се њихов равноправнији положај на тржишту рада.		
---	--	--	--

Од 2009. године Град је радио на изради Локалног акционог плана за инклузију Рома и Ромкиња, ревидирајући документ сваке наредне године, међутим документ никад није усвојен. Доношењем Закључка Градског већа Града Новог Сада од 29.01.2021. године о приступању изради Нацрта Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021-2022. године, стекли су се формални услови да се овај процес приведе крају.

2.2 Институционални оквир

2.2.1 Локални механизми за инклузију Рома и Ромкиња

Као што је већ наведено, Канцеларија за инклузију Рома АП Војводине је основана у циљу унапређења положаја Рома и Ромкиња у области образовања, запошљавања, здравства, становања, људских и других права, као и стварање услова за укључивање Рома и Ромкиња у све сфере друштвеног, јавног и политичког живота у Аутономној покрајини Војводини.

У Новом Саду је ангажована координаторка за ромска питања, по основу радног односа на неодређено време, будући да је ово радно место систематизовано Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места. Обавља послове који се односе на: сарадњу са установама и организацијама цивилног друштва које се баве пружањем помоћи Ромима, Ашкалијама и Египћанима, иницирање и пружање стручне помоћи при изради пројеката и извештавање о њиховој реализацији, послове за потребе стручних радних тела Градоначелника и Градског већа Града Новог Сада образованих за подршку интеграцији и јачању положаја Рома и Ромкиња у Граду, припрему и уношење података за израду планова, анализа, извештаја и других аката у овој области, и обавља друге послове по налогу шефа Канцеларије, повереника за избеглице, начелника и заменика начелника.

Од локалних тела која могу бити од значаја за инклузију Рома и Ромкиња формиран су Савет за међунационалне односе и Канцеларија за родну равноправност и подршку ЛГБТ особама која је у надлежности Градске управе за опште послове, и у њима нема лица чланова ромске националности.

Мобилни тим за инклузију Рома и Ромкиња основан је решењем Градског већа Града Новог Сада 23.04.2014. године, у надлежности Градске управе за социјалну и дечију заштиту, на основу Меморандума о разумевању између Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Града Новог Сада о имплементацији компонената пројекта: мобилни тимови, становање и развој цивилног друштва, у оквиру пројекта ОЕБС мисије у Србији "Техничка подршка за инклузију Рома", финансираног од ЕУ. Састав тима се мењао од његовог оснивања, и увек је укључивао и лица ромске националности.

Пословник о раду Мобилног тима за инклузију Рома и Ромкиња којим се углавном уређују седнице МТ донет је 28.04.2014. године, од када се Мобилни тим састаје једном месечно. Мобилни тим редовно доставља податке за Базу за праћење мера за инклузију Рома на локалном нивоу, која је у надлежности СИПРУ Тима и сваке године доноси и спроводи Оперативне планове. Чланице Мобилног тима размењују информације на састанцима и решавају питања за које имају надлежности. Чланице Мобилног тима редовно шаљу месечне извештаје Координаторки Мобилног тима која их прослеђује начелници Градске

управе за социјалну и дечију заштиту и члану/ици Градског већа задуженој за социјалну и дечију заштиту. Почетком 2019. године Град Нови Сад је имао проблем са интернет хакерима због чега је отежан приступ онлајн подацима и размена података између градских управа и институција, а тиме и Мобилног тима. Током 2020. због епидемије вируса Ковид 19, рад Мобилног тима је у већој мери реализован путем телефона и имејла.

Поред наведених основних механизма за социјално укључивање Рома и Ромкиња, постоје механизми за инклузију који функционишу у оквиру система образовања и директно су повезани са укључивањем ромске популације у образовни систем, али су посредно и чиниоци инклузије Рома и Ромкиња у ширем смислу.

Систем предшколског васпитања и образовања у Новом Саду чини Предшколска установа "Радосно детињство" Нови Сад која у свом саставу обухвата 70 вртића у девет педагошких (радних) јединица на територији Града Новог Сада и општине Сремски Карловци (сва приградска места која припадају Општини Нови Сад обухваћена су мрежом вртића). У радној 2020/2021. години васпитно-образовни рад се остварује кроз 684 васпитне групе. Осим ПУ „Радосно детињство“ у Новом Саду постоје и 40 приватних предшколских установе (ППУ).

У циљу унапређења координације и сарадње релевантних учесника у пружању холистичких и квалитетних предшколских услуга (укључујући и оне у области здравствене заштите, здраве исхране, раног откривања промена у понашању и заостајања у развоју и стимулације и учења у периоду раног развоја) родитељима и деци од рођења до узраста од 6,5 година, с нагласком на оне из најосетљивијих друштвених група, као и оснаживања родитеља и породица деце најмлађег узраста, за стварање услова за холистички развој деце кроз подизање свести о значају стимулације у периоду раног развоја код куће и кроз обезбеђивање приступа одговарајућим услугама у заједници. Градска управа за социјалну и дечију заштиту спроводи пројекат „Заједно у инклузији – За добробит деце Новог Сада“ у партнерству са ПУ „Радосно детињство“, ЦСР Нови Сад, ЦПЗВ, ШОСО „Милан Петровић“ и ДЗ „Нови Сад“. Пројекат се реализује у оквиру програма: „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ које спроводи Министарство просвете, науке и технолошког развоја, у складу са Споразумом за развој између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.

Систем основног образовања чини 37 основних школа. Делатност основног образовања и васпитања на територији Града Новог Сада се обавља у 34 јавне основне школе, једној јавној основној школи за образовање и васпитање ученика са сметњама у развоју, једној јавној школи за основно образовање и васпитање одраслих, две јавне школе за основно музичко образовање и васпитање и у једној јавној школи за основно балетско образовање и васпитање⁵.

Истраживањем из 2014. године⁶ у Новом Саду су мапирана 4 "подстандардна" насеља у којима живе ромске породице – Велики рит (216 породица), Бангладеш (70 породица), Шангај (50 породица) и Адице (мешовито насеље са око 170 објеката у којима живе Роми). Деца из ових насеља су већином укључена у следеће основне школе: ОШ "Душан Радовић", ОШ "Доситеј Обрадовић", ОШ "Јожеф Атила" и ОШ Вељко Влаховић". Од школске 2017/2018 године деца из насеља Бангладеш су укључена у ОШ "Вељко Петровић" у Бегечу. У четири основне школе током школске 2018/2019 године је ангажован педагошки асистент: у ОШ "Душан Радовић", ОШ "Јожеф Атила", ОШ "Доситеј Обрадовић" и ОШ "Вук Караџић". Тим за израду ЛАП-а је препознао потребу да се повећа видљивост педагошких асистената и њихов рад.

Изборни предмет „Ромски језик са елементима националне културе“ у школској 2019/2020. години реализује се у три основне школе.

⁵ Одлука о мрежи јавних основних школа на територији Града Новог Сада, Службени лист Града Новог Сада, бр. 17/2019 од 23. априла 2019

⁶ „Процена стања у подстандардним насељима у 21 општини у Србији“, Мисија ОЕБС-а у Србији https://www.ljudskoprava.gov.rs/sites/default/files/dokument_file/procena_stanja_u_podstandardnim_romskim_naseljima.pdf

У оквиру пројекта "Рано образовање и брига о деци у функцији превенције осипања и повећања образовних постигнућа деце ромске националности у Новом Саду"⁷ чији носилац је био Центар за производњу знања и вештина а партнери Градска управа за образовање и Центар за социјални рад, који је реализован током 2017. и 2018. године, реализована је компонента усмерена на имплементацију мера спречавања осипања деце из школског система и директан рад са школском децом и њиховим породицама, као и мере подршке укључивања деце у предшколско васпитање и образовање. У осам школа у Новом Саду и једној школи у насељеном месту су формиран **тимови и урађени су акциони планови за превенцију осипања ученика**. Као наставак овог пројекта, реализован је пројекат "Нови Сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности" кроз програм Подршка ЕУ инклузији Рома - Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома. Носилац пројекта је Град Нови Сад-Градска управа за социјалну и дечију заштиту а партнер Центар за производњу знања и вештина (ЦПЗВ). Овим пројектом настављена је подршка школским тимовима за превенцију осипања, оснажена сарадња са предшколском установом у области подршке раном развоју и укључивању деце у систем предшколског васпитања и образовања а посебна пажња је посвећена девојчицама и девојкама кроз нову компоненту која се односила на превенцију раних бракова и у вези са тим, раног напуштања школовања. Током реализације ових пројеката, пружена је подршка мобилним тимовима за превенцију осипања кроз набавку средстава за рад са децом, интензивну комуникацију са центром за социјални рад и обезбеђене су акредитоване обуке за јачање компетенција чланова тимова за превенцију осипања. Ови тимови су током два пројектна циклуса пружили подршку за преко 130 деце основношколског узраста и њихове породице, у тесној сарадњи са ЦПЗВ и ЦСР, како би се спречило изостајање са наставе и обезбедило завршавање школске године.

Педагошки асистенти (5) активно сарађују са установама социјалне, здравствене заштите, невладиним организацијама, учествују у раду Мобилног тима за инклузију Рома и Ромкиња. Процена је да је, с обзиром на број деце ромске националности у појединим школама, потребно да се поднесе иницијатива МПНТР за отварање још три радна места за педагошке асистенте: у ОШ "Вељко Петровић" у Бегечу и ОШ „Душан Радовић“ (где једна педагошка асистенткиња ради у школи са преко 500 деце ромске националности) и ПУ „Радосно детињство“ за вртић „Радосница“. Поред тога, потребно је и друге педагошке асистенте који раде у школама у Новом Саду укључити у редовну сарадњу са институцијама и Мобилним тимом за инклузију Рома.

У Новом Саду су тренутно ангажоване 2 здравствене медијаторке. Процена организација цивилног друштва које се баве питањима социјалне инклузије Рома и Ромкиња јесте да постоји потреба за већим бројем здравствених медијатора, будући да у 14 насеља живи око 15.000 Рома и Ромкиња (ова процена се разликује од званичних података али је реалнија). С обзиром на то да се становници ових насеља и делова града изјашњавају различито, имају сопствене националне и културне идентитете, у оквиру овог броја наведени су и становници који се изјашњавају и као Ашкалије и Египћани. Дакле, говоримо о хетерогеној групи у смислу језика, верске и националне припадности али релативно хомогеној у смислу потреба, услова живота и проблема са којима се суочавају.

2.2.2 Локални актери значајни за социјално укључивање Рома и Ромкиња

У Центру за социјални рад Града Новог Сада је 31. децембра 2019. године радило 139 радника на неодређено време. Напомиње се да је новосадски Центар међуопштински и да део радника обавља послове за Општине Беочин и Сремски Карловци и приказује се кроз извештаје о раду Одељења у Беочину као и за Општину Сремски Карловци.

Поредећи број и структуру запослених, крајем 2019. године, у односу на претходне године, може се уочити да се број запослених радника континуирано смањује у Центру за социјални рад Града Новог Сада са Одељењима, за 32 извршиоца је мањи у односу на 2014. годину (када је уведена забрана запошљавања). Уз константно растући број корисника, све сложенију проблематику којом се бави Центар, увођење нових категорија корисника, нових услуга, пораст броја права, мера, услуга и стручних поступака које пружа Центар, смањење броја запослених знатно отежава рад Центра.

⁷ [http://cpzv.org/cpzv uploads/ECEC publ srpski www.pdf](http://cpzv.org/cpzv/uploads/ECEC_public_srpski_www.pdf)

Истовремено, услови рада у Центру за социјални рад Града Новог Сада се постепено побољшавају последњих неколико година. Побољшање је везано за проширење пословног простора, куповину и обнову канцеларијског намештаја, повећање броја рачунара, куповину и повећање броја друге техничке опреме.

На територији Града, од установа и служби социјалне заштите, налазе се:

Центар за социјални рад Града Новог Сада са **Прихватилиштем за децу и омладину "Сигурна кућа"**, **Дневним боравком деце и младих са поремећајем у понашању, привременим становањем деце и омладине без родитељског старања** у становима којима располаже Град, са два објекта за смештај избеглих, прогнаних и расељених лица, Службом саветовалишта за брак и породицу и Прихватилиштем за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“; **Геронтолошки центар „Нови Сад“**, са три дома (Ново насеље, Лиман и Футог), РЈ Прихватилиште са свратиштем, РЈ клубова за стара и одрасла лица (19 клубова), РЈ помоћ у кући и нега и РЈ Дневни боравак за одрасла и старија лица, **Дечје село "Др Милорад Павловић"**, **Сремска Каменица**; **Дом Ветерник** са Дневним боравком; **Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ Нови Сад** са предшколским, основношколским и средњошколским програмом, Дневним боравком, Радним центром, Сервисним центром, Едукативним кампом и Услужним центром. **Црвени крст Новог Сада** са 4 програма: 1. Програм народне кухиње са 600 оброка дневно и 800 ланч пакета месечно; 2. Програм директног ублажавања сиромаштва; 3. Програм за помоћ деци и младима у стању социјалне потребе; 4. Програм за старије - брига о старијима.

Национална служба за запошљавање обавља послове запошљавања, осигурања за случај незапослености и других права у складу са законом и вођење евиденције у области запошљавања. Поред наведених послова, Национална служба за запошљавање обавља и стручно-организационе, управне, економске и друге опште послове у области запошљавања и осигурања за случај незапослености.

Што се тиче тржишта рада у Новом Саду карактерише га неусаглашеност понуде и потражње радне снага, велико учешће дугорочно незапослених, разноврсна старосна и квалификациона структура незапослених, велики број ангажованих у сивој економији, ниска мобилност радне снаге, као и велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама (особе са инвалидитетом, Роми и Ромкиње, избегла и расељена лица и др.). У складу са Законом, теже запошљива лица су она незапослена лица које због лошег здравственог стања, недовољног образовања, социодемографских карактеристика или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности, теже налазе посао. Одређеним програмима и мерама активне политике запошљавања, подстиче се равноправнији положај тих лица на тржишту рада, тако да теже запошљива лица имају приоритет код укључивања у поједине мере – субвенционисано запошљавање, јавни радови, самозапошљавање, и др. Роми и Ромкиње, као категорија теже запошљивих лица по Националном акционом плану запошљавања, приоритетно се укључују у мере активне политике запошљавања.

Национална служба за запошљавање, Филијала Нови Сад, од 23.04.2014. године, има свог представника у Мобилном тиму за инклузију Рома. Формирањем Мобилног тима, а кроз интегрисане услуге различитих институција, бржу размену информација и брже повратне информације, значајно је олакшана социјална инклузија Рома и Ромкиња.

Национална служба за запошљавање, Филијала Нови Сад, највише сарађује са Центром за социјални рад Града Новог Сада са којим је потписан споразум о сарадњи. С обзиром да је велики број лица ромске националности пријављен на евиденцију незапослених лица, истовремено и корисник новчане социјалне помоћи, инсистира се на њиховој радној активацији.

Филијала Нови Сад има добру сарадњу и са Школом за основно образовање одраслих „Свети Сава“, где се сваке школске године упућују на упис незапослена лица са незавршеном основном школом. У укупном броју лица уписаних у школу, а која потписују уговоре и са Националном службом за запошљавање ради рефундације путних трошкова, велики број је и лица која су ромске националности.

На територији општине Нови Сад **здравствену заштиту** становништва обезбеђује 16 здравствених установа (Уредба о Плану мреже здравствених установа „Сл. гласник РС“: број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17, 114/17- испр., 13/18, 15/18-испр., 5/20, 11/20 и 52/20).

Примарну здравствену заштиту становништву Новог Сада обезбеђују Дом здравља Нови Сад, Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад, Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад и Апотека Нови Сад. Више нивое здравствене заштите обезбеђују: Клинички центар Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Специјална болница за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Завод за антирабичну заштиту, Клиника за стоматологију Војводине и Институт за јавно здравље Војводине. Ове установе обезбеђују здравствену заштиту како становништву општине Нови Сад, тако и становништву Јужнобачког округа и Војводине.

У План мреже здравствених установа, од јануара 2012. године је укључена и Војна болница Нови Сад са 60 постеља, чији подаци нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података. Здравствену заштиту становништва Новог Сада у 2019. години обезбеђивало је 7.565 радника запослених на неодређено време, што је за 1,0% више у односу на 2018. годину када је било 7.485 укупно запослених. Број запослених здравствених радника (5.979) у односу на претходну годину се повећао за 134 радника (2,3%), при чему се број здравствених радника са високом стручном спремом (1.860) смањило за 47 радника (2,5%). Нездравствених радника у здравственим установама на територији Новог Сада има 1.586, што је смањење од 3,3% у односу на претходну годину. Од здравствених радника са високом стручном спремом 1.545 су лекари (од тога 77,2% специјалисти), 113 стоматолози и 34 фармацеути.

Према подацима АПР-а <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/>, у Новом Саду је у првој половини 2020. године било регистровано 4.058 удружења и 110 фондација/задужбина, што Нови Сад сврстава међу градове са највећим бројем организација цивилног друштва у Србији. У овим организацијама је 2020. године просечно било запослено 1243 лица у сталном радном односу.

На подручју Града Новог Сада, према сазнањима Радне групе, постоји 13 активних/ регистрованих удружења Рома/киња (Табела 2.), 3 неромска која се баве питањима Рома и Ромкиња, 1 неформална група грађана Рома/киња. Активности ових удружења у највећој мери усмерена су на следеће области:

- образовање
- запошљавање
- становање
- култура и традиција
- људска права

Табела 2. Области активности ромских удружења и удружења која се баве питањима Рома и Ромкиња (процене)

ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊЕ
1. Удружење жена "Ромена"
2. Снага породице
3. Центар за производњу знања и вештина
4. Војвођански центар за демократију Рома
5. Удружење жена "Едукативни центар младих нада"
6. Удружење Рома "Црна дама"

ОБЛАСТ ЗАПОШЉАВАЊЕ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Удружење ромских студената 2. Удружење Бачких Рома 3. Центар за производњу знања и вештина
ОБЛАСТ СТАНОВАЊЕ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Екуменска хуманитарна организација
ОБЛАСТ КУЛТУРА И ТРАДИЦИЈА
<ol style="list-style-type: none"> 1. Центар за истраживања и очување културе Рома 2. Удружење Рома "Пхралипе" 3. Интеркултурни театар 4. Удружење Рома "Бела Ромкиња" 5. Удружење "Карловачке зоре" 6. Удружење "Романо тернипе"
ОБЛАСТ ЉУДСКА ПРАВА
<ol style="list-style-type: none"> 1. „Иницијатива студенткиња Ромкиња“ 2. Удружење "Амарилис"

Почетком 2020. године, 10 ромских удружења на подручју Новог Сада формирало је мрежу под називом „Ромска иницијатива21“ са циљем да се обезбеди већа партиципација ромске заједнице у години у којој Град Нови Сад носи титулу Европске перстонице културе. С обзиром на епидемију корона вируса у 2020. „Ромска иницијатива21“ фокусира се на доделу хране и хигијенских средстава најугроженијим породицама у Новом Саду, па су тако дистрибуирани храна и хигијенска средства за 150 најугроженијих ромских породица у граду.

3 ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1 Општи подаци о Граду Новом Саду

Нови Сад је административни, привредни, културни, научни и туристички центар АП Војводине, други град по величини у Србији. Географске координате су : 45° 46` СГШ и 19° 20` ИГД.

Површина Града је 702,7 km², док је број становника према попису из 2011. године био 341625. Надморска висина износи 72 до 80 m, а клима је умерено-континентална. Нови Сад спада у прву групу развијености (изнад републичког просека).

Територију Града чине насељена места и то: Нови Сад, Бегеч, Будисава, Ветерник, Каћ, Кисач, Ковиљ, Руменка, Степановићево, Футог, Ченеј, Петроварадин, Буковац, Лединци, Стари Лединци и Сремска Каменица.

3.1.1 Географски подаци

Нови Сад има веома повољан географски положај – налази се на важним саобраћајним коридорима, што обезбеђује значајне компаративне предности. Нови Сад има друмску, железничку и речну везу са околним. Место је стицања и повезивања мреже магистралних копнених саобраћајница на правцима:

- Североисточна и Источна Европа, према Блиском и Далеком Истоку;
- Средња и Северна Европа, према јадранским лукама.

Кроз град пролази саобраћајни коридор бр. 10 који на свом основном правцу од Салцбурга до Солуна повезује осам, а укључујући краке, још шест држава. Коридор бр. 7 или Дунавски коридор воденим путем, преко Дунава, повезује земље западне Европе са Црним морем. Пловним малим каналом Нови Сад је повезан са системом канала Дунав – Тиса – Дунав који омогућава саобраћајне везе пловним путем и то узводно до Средње Европе и низводно према Црном мору. Нови Сад се налази на 1.255 км тока, на сектору Града тече широко, кроз равницу, градећи многобројне аде, рукавце и спрудове.

3.1.2 Историјски подаци

Када говоримо о постанку Новог Сада, морамо свакако кренути од изградње Петроварадинске тврђаве, утврђења на десној обали Дунава, која је започета 1692. године. Петроварадинска тврђава је служила као брана, уколико би дошло до поновне најезде Турака. У њеном залеђу, на левој обали Дунава, две године касније почело је да израста насеље које су махом настањивали војници, трговаци и занатлије. Ово насеље се у току следећег века све више развијало – посебно се развијала трговачка и занатска делатност, а становништво које га је чинило бивало је све разнородније (ту су били Мађари, Немци, Словени, Јевреји, Цинцари итд.). Насеље је добило назив Петроварадински шанац. На настањивање овог насеља је утицала свакако и Прва велика сеоба Срба под вођством Арсенија Чарнојевића, која се одиграла 1690. године.

Године 1747. између несрпских и српских становника насеља постигнут је споразум о уређењу будућег ослобођеног града; грађани жељни слободе су успели 1. фебруара 1748. године да се изборе да град постане слободна краљевска варош. Уз финансијски откуп од 80.000 форинти у сребру богати трговци и занатлије издејствовали су од царице Марије Терезије статус слободног краљевског града, и дали су му назив Нови Сад, односно Неопланта (латински), Uj-videgh (мађарски) и Neu-Satz (немачки). Према подацима више различитих аутора, Роми су населили простор данашњег рада Новог Сада у периоду од 18 и 19 века.

3.1.3 Демографски подаци

Према резултатима Пописа становништва из 2011. године, Град Нови Сад броји 341.625 становника, што је повећање за 42.331 лице (или 14%), у односу на претходни пописни период. Просечно годишње, број становника, од 1953. до 2011. године, се увећавао за 3.809 становника. Град Нови Сад је имао највећи пораст броја становника у периоду од 1961. до 1971. године. Процењен број становника средином 2018. године износи 358.572 (Републички завод за статистику – Саопштење СН70 – Процене становништва, 2018.). У току 2018. године, на територији Града Новог Сада је било 8.457 досељених и 6.329 одсељених лица. Број становника Града Новог Сада се, у току 2018. године, увећао за 2.128 становника, по основу механичког кретања становништва. (Републички завод за статистику – Унутрашње миграције, 2018.- СН60), односно пресељења људи из мањих места у град Нови Сад.

Према Попису становништва из 2011. године, Град Нови Сад чини 81,2% градског и 18,8% сеоског становништва. Евидентирано је 179.924 (52,7%) лица женског пола и 161.701 (47,3%) лица мушког пола у укупном становништву Града Новог Сада. Највише становника 154.227 (53,14%) је са средњом стручном спремом. Међутим, висок је проценат становника са вишом и високом стручном спремом - 58.508 (27%), што је далеко изнад просека у Републици Србији. Може се уочити да је 20% становника Града Новог Сада у категоријама – без школске спреме, с непотпуном основном школом и са завршеном основном школом.

Просечна старост становника у Новом Саду, у 2018. години је била 40,7 година, очекивана дужина живота мушкарца је 74,4 година, а жене 79,3. За исту годину индекс старења, у Граду Новом Саду, износи 110,7. (Републички завод за статистику – Витални догађаји, 2018.- СН40 и Процене становништва, 2018.– СН 70) У односу на претходни пописни период значајно је порастао број остарелих лица (за 22%). Висок проценат старих је једно од битних демографских обележја становништва на овом подручју већ више деценија са тенденциом даљег раста.

Табела 3. Становништво према националној припадности, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. године

Националност	Град Нови Сад	
	Укупно	Удео у укупном броју (%)
Укупно	341625	100
Срби	269117	78,78
Албанци	356	0,10
Бошњаци	149	0,04
Бугари	155	0,05
Буњевци	287	0,08
Власи	13	0,00
Горанци	709	0,21
Југословени	2355	0,69
Мађари	13272	3,88
Македонци	1111	0,33
Муслиманци	1138	0,33
Немци	429	0,13
Роми	3636	1,06
Румуни	891	0,26
Руси	329	0,10
Русини	2160	0,63

Националност	Град Нови Сад	
	Укупно	Удео у укупном броју (%)
Словаци	6596	1,93
Словенци	412	0,12
Украјинци	484	0,14
Хрвати	5335	1,56
Црногорци	3444	1,01
Остали	1821	0,53
Неизјашњени и неопредељени	15923	4,66
Регионално опредељени	9781	2,86
Непознато	1722	0,50

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2011, Републички завод за статистику

На територији Града Новог Сада, на основу Пописа становништва из 2011. године, од укупног броја (341.625), као Срби се изјашњава 78,78% становника, док највећу националну мањину чине Мађари (3,88%), Словаци (1,93%), Хрвати (1,56%) и Роми (1,06%). Присутно је чак 4,66% неопредељених и 2,86% становника града Новог Сада који се регионално изјашњавају.

3.2 Општи подаци о Ромима и Ромкињама

Иако званични подаци говоре о 3.636 грађана ромске националности, процене су да се број Рома, али и Ашкалија и Египћана који живе на територији града Новог Сада креће око 15.000, па уколико се узму у обзир ове процене, они представљају другу по величини националну мањину у граду Новом Саду. У посебан бирачки списак је до 12.11.2020. уписано 3.576 грађана ромске националности.

У демографској структури грађана ромске националности, број мушкараца (1840) је већи од броја жена (1736), а деца и млади старосне доби од 0-14 година чине чак 35,77% од укупне ромске популације (610 девојчица и 669 дечака). Деца и млади узраста 0 до 29 година чине чак 64,18% од укупне ромске популације.

Према званичној статистици, Рома и Ромкиња старости преко 65 година у Граду Новом Саду живи свега 2,13% (76), а међу њима има више жена (45) него мушкарца (31).

Табела 4. Старосна и полна структура грађана ромске националности, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. године

Старост	Укупно		Мушкарци		Жене	
	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)	Број	Удео у укупном броју (%)
0-4 година	482	13,48	250	13,59	232	13,36
5-9 година	450	12,58	236	12,83	214	12,33
10-14 година	347	9,70	183	9,95	164	9,45
15-19 година	390	10,91	200	10,87	190	10,94
20-24 година	315	8,81	168	9,13	147	8,47
25-29 година	311	8,70	168	9,13	143	8,24
30-34 година	233	6,52	111	6,03	122	7,03
35-39 година	218	6,10	107	5,82	111	6,39
40-44 година	242	6,77	123	6,68	119	6,85
45-49 година	198	5,54	104	5,65	94	5,41
50-54 година	145	4,05	79	4,29	66	3,80
55-59 година	113	3,16	60	3,26	53	3,05
60-64 година	56	1,57	20	1,09	36	2,07
65-69 година	33	0,92	18	0,98	15	0,86
70-74 година	27	0,76	9	0,49	18	1,04
75-79 година	13	0,36	4	0,22	9	0,52
80 + година	3	0,08	0	0,00	3	0,17
Укупно	3576	100	1840	100	1736	100

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

3.2.1 Образовање

У табели која следи је дат преглед школске спреме грађана ромске националности. Уочава се да је у Граду Новом Саду највећи проценат Рома и Ромкиња са непотпуном основном школом (19,83%), док су у нешто мањем броју присутни они са основним образовањем (18,43%) и без школске спреме (17,14%). Са средњим образовањем има 7,61% Рома и Ромкиња, док са високом 0,95%.

Табела 5. Грађани ромске националности у Граду Новом Саду према школској спреми, Попис становништва, домаћинства и станова 2011. године

Укупно	Деца млађа од 15 година	Без школске спреме	Непотпуна основна школа	Основно образовање	Средње образовање	Више/ високо образовање	Непознато
3576	1279	613	709	659	272	34	10
Удео у укупном броју (%)	35,77	17,14	19,83	18,43	7,61	0,95	0,28

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

Када је у питању број деце ромске националности која су укључена у систем предшколског васпитања и образовања, Предшколска установа „Радосно детињство“ нема податке. С обзиром на Правилник о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу ("Сл. гласник РС", бр. 44 од 17. јуна 2011), Предшколска установа води евиденцију о броју уписане деце из друштвено осетљивих група. У Предшколској установи „Радосно детињство“ у радној 2020/2021. години било је уписано 1.800 деце која припадају друштвено осетљивим групама. Њихова структура је следећа:

Табела 6. Деца која припадају друштвено осетљивим групама у ПУ "Радосно детињство", у радној 2020/2021. години

Друштвено осетљиве групе	Број деце
Деца жртве насиља	19
Деца из породице које примају социјалну помоћ, деца из соционестимулативних средина, деца без родитељског старања	696
Деца самохраних родитеља	608
Деца са сметњама у развоју	236

Друштвено осетљиве групе	Број деце
Дете тешко оболелих родитеља	93
Дете из породице где је дете тешко оболелело	78
Деца ратних војних инвалида	13
Деца предложена од стране Центра за социјални рад	57
Укупно	1.800

Извор: Предшколска установа „Радосно детињство“, Нови Сад

Може се претпоставити да највећи број деце ромске националности у овој групи припада подгрупама деце из породица које примају социјалну помоћ, деце из тзв. соционестимулативних средина и деце предложене од стране Центра за социјални рад. Вођење детаљније евиденције о деци ромске националности према узрасту, вртићима у које су уписана, полу итд. је проблем који би овај Локални акциони план требало да разреши. Потребно је да се успостави систем уноса, ажурирања и размене података који неће угрозити приватност породица и деце, а допринети бољем планирању мера подршке за ове породице и децу и бољој међусекторској сарадњи.

Основно образовање деце ромске националности у Граду Новом Саду школска 2018/19.

Подаци из 28 основних школа, добијени током истраживања које је радило Удружење жена Ромена на иницијативу Локалног омбудсмана Града Новог Сада, указују да је у школској 2018/2019 години школу похађало укупно 18687 ученика (17356 ученика у градској средини и 1331 ученика у насељеним местима која припадају Граду Новом Саду).

Према овом истраживању укупан број ученика ромске националности у ових 28 школа је био 1099 (5,88%), од којих 1012 ученика је укључено у основно образовање у граду, а 87 у насељеним местима. Број ученика ромске националности подразумева број ученика чији родитељи су се изјаснили да су ромске националности, с обзиром да изјашњавање о националној припадности није обавезно.

Највећи број ученика ромске националности имају школе које су у близини подстандардних ромских насеља. У ОШ "Душан Радовић" од укупног броја ученика, Роми су заступљени са 28%. У ОШ "Јожеф Атила", од укупног броја ученика, Роми су заступљени са 21%. У ОШ „Вељко Влаховић", од укупног броја ученика Роми су заступљени са 34%. У ОШ "Доситеј Обрадовић" која је до школске 2017/2018 уписивала децу из насеља Бангладеш, од укупног броја ученика Роми су заступљени са 5%. Треба свакако навести школу у Бегечу (ОШ „Вељко Петровић“), која од школске 2017/2018 уписује децу из насеља Бангладеш, у којој су од укупног броја ученика Роми заступљени са 14%.

Изостајање са наставе један је од кључних показатеља ризика за рано напуштање образовања. Подаци показују да 9% ученика ромске националности на крају другог полугодишта није оцењено било због оправданог или неоправданог изостајање са наставе. С обзиром да су Роми у укупном броју ученика заступљени са 6,0%, уочава се велика разлика у неоцењености због неоправданог изостајања са наставе. Овај податак указује на неопходност примене мера усмерених на редовно похађање наставе ученика ромске националности.

Поредећи податке између школа које похађа највећи број ученика ромске националности може се констатовати да проценат ученика који није оцењен због изостајања са наставе није нужно у корелацији са бројем ромских ученика који похађају школу. Пример су две школе са највећим бројем ромских ученика. У ОШ "Душан Радовић" проценат ромских ученика који је неоцењен због изостајања са наставе је 14%, док је у ОШ "Јожеф Атила" 5%. Аутори наглашавају да је анализа рађена на основу упитника попуњених и достављених од стране школа. Такође наводи се као значајан податак да школе у насељеним местима које процентуално имају највећи број ученика ромске националности у односу на укупан број ученика, а то су ОШ "Вељко Петровић" у Бегечу и ОШ "Лаза Костић" у Ковиљу, немају на крају другог полугодишта ни једног неоцењеног ромског ученика због изостанака са наставе.

Ово је значајан податак, јер у укупном броју ромских ученика, девојчице су заступљене са 49%, а у укупној неоцењености због изостајања са наставе са 58%. Овај податак може се повезати са изазовима који погађају и ученике и ученице ромске националности али и са традиционалним обрасцима понашања унутар ромске заједнице као што су раније напуштање образовања ради удаје, улоге девојчица у чувању млађе деце у породици или обављања кућних послова.

Подаци о образовним постигнућима ученика указују на критичан период у образовању ученика ромске националности. Из обрађених података може се видети забрињавајуће повећање броја ученика у петом и шестом разреду који имају недовољан успех, као и значајан пад броја ученика са врло добрим успехом. Из ранијих истраживања која су доступна, а у којима су се пратили разлози напуштања образовања ромских ученика, се указује на тенденцију да велики број ученика који понавља разред не наставља школовање с наредном генерацијом, то јест напушта редовни систем основног образовања. Може се сматрати да до ових промена долази пре свега због усложњавања школског градива, али и због тога што у току првог циклуса образовања се успоставља боља сарадња разредног наставника са родитељима, која је битан чинилац пре свега у редовном похађању наставе, а везано са тим и фактор који утиче на бољи успех у савладавању градива.

Без обзира на некомплетност података може се рећи да су подаци забрињавајући. Процент од 63,4% ученика ромске националности који у року заврше основну школу, се готово поклапа са податком из Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији у периоду од 2016 до 2025 године, по ком свега 64% деце ромске националности завршава основно образовање. У поређењу са подацима наведеним у DevInfo бази података по ком је укупна стопа завршавања основне школе у Новом Саду 97,2% уочава се да је стопа завршавања основног образовања ромских ученика далеко нижа. Ово је разлог за интензивнији рад на имплементацији мера за спречавање осипања и раног напуштања школовања, при чему су школски тимови за превенцију осипања формирани 2018. године у 9 основних школа значајан ресурс.

Посебан проблем представља неевидентирање деце чији родитељи немају пребивалиште. На пример, у насељу Велики Рит живи 20 деце, који због одсуства личних докумената родитеља, нису уписала ОШ.

Табела 7. Основне школе у Новом Саду које су последње 3 школске године похађали ученици/це ромске националности.

Назив школе	Школска 2017/2018			Школска 2018/2019			Школска 2019/2020		
	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %
ОШ "Јован Поповић" Нови Сад	856	0	0,0	880	0	0	899	0	0,0
ОШ за образовање одраслих "Свети Сава", Нови Сад	277	132	47,7	324	250	77,2	310	189	61,0
ОШ за основно и средње образовање "Милан Петровић", Нови Сад	364	27	7,4	353	26	7,4	339	21	6,2
ОШ "Јован Јовановић Змај", Сремска Каменица	1171	15	1,3	1119	13	1,2	1185	15	1,3
ОШ "Људовит Штур"	376	3	0,8	371	0	0,0	362	0	0,0
ОШ "Михајло Пупин", Ветерник	820	3	0,4	777	4	0,5	778	1	0,1
ОШ "Ђорђе Натошевић", НС	948	0	0,0	964	0	0,0	965	0	0,0
ОШ "Доситеј Обрадовић" Нови Сад	990	4	0,4	999	0	0,0	1058	0	0,0
ОШ "Коста Трифковић", Нови Сад	1251	12	1,0	1295	15	1,2	1322	12	0,9
ОШ "Марија Трандафил", Ветерник	616	0	0,0	659	0	0,0	681	0	0,0
ОШ "Свети Сава", Руменка	548	0	0,0	561	0	0,0	534	0	0,0
ОШ "Васа Стајић", НС	833	11	1,3	855	9	1,1	883	10	1,1
ОШ "Лаза Костић", Ковиљ	468	5	1,1	475	2	0,4	459	5	1,1
ОШ "Соња Маринковић", НС	879	2	0,2	912	3	0,3	938	3	0,3
ОШ "Јожеф Атила", НС	1203	250	20,8	1206	248	20,6	1215	252	20,7
ОШ "Мирослав Антић"	887	0	0,0	824	0	0,0	811	0	0,0
ОШ "Јован Дучић", Петроварадин	874	5	0,6	907	5	0,6	905	5	0,6

Назив школе	Школска 2017/2018			Школска 2018/2019			Школска 2019/2020		
	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %
ОШ "Ђура Јакшић", Каћ	965	5	0,5	956	6	0,6	946	6	0,6
ОШ "Алекса Шантић", Степановићево	138	0	0,0	141	3	2,1	138	0	0,0
ОШ "Душан Радовић"	1800	502	27,9	1782	474	26,6	1650	504	30,5
ОШ "Ђура Даничић", Нови Сад	604	3	0,5	592	3	0,5	585	4	0,7
Укупно	16868	979	5,8	16952	1061	6,3	16185	1027	6,3

Извор: Евиденција основних школа са територије Града Новог Сада

Податке из истраживања потврђују и званични подаци из евиденције основних школа са територије Града Новог Сада за школску годину 2019/2020. Велика заступљеност односно концентрација деце ромске националности је присутна у неким од основних школа у Граду, као што су ОШ „Душан Радовић“ где их у школској години 2019/2020. има преко 500 (30,5%), као и у ОШ "Јожеф Атила" у Новом Саду (20,7%). Ово су редовне основне школе, међутим, потребно је скренути пажњу на чињеницу да се деца ромске националности и даље у великом броју (6,2%) уписују и у ШОСО „Милан Петровић“ која није редовна школа него школа за образовање деце са сметњама у развоју. Такође је велики број (61%) деце ромске националности у Основној школи за образовање одраслих „Свети Сава“ у Новом Саду.

Средњошколско образовање ученика ромске националности на територији Града Новог Сада школске 2019/2020. године

Према истраживању које је 2020. године спровело Удружење жена Ромена, школске 2019/20. године, у средњим школама на територији града Новог Сада на почетку поменуте школске године било је уписано 15.988 ученика а на крају исте школске године било је 15.923 ученика, од тога 8.157 (51,23%) мушкараца и 7.766 (48,77%) жена. Међу њима, уписано је 145 (0,9%) ученика ромске националности, а на крају школске године их је било 134 (0,84%) у средњим школама на територији града Новог Сада, од тога нешто више ученика (77) него ученица (67 жена).

Према подацима из истраживања највећи број ученика ромске националности је похађао први разред а најмањи број ученика је похађао четврти разред што је у складу са подацима да ученици ромске националности у већем броју уписују образовне профиле у трогодишњем трајању и са подацима да се број ученика ромске националности, као и опште популације смањује пропорционално са порастом године учења. Од укупно 15.923 ученика на крају школске године њих 22,14% је похађало образовне профиле у трогодишњем трајању а 67,16% ученика

ромске националности је похађало образовне профиле у трогодишњем трајању, чак три пута више.

Посматрајући успех ученика на крају школске године у свих 16 средњих школа, чак 39,35% ученика из опште популације је завршило разред са одличним успехом, док је 13,43% ученика ромске националности са одличним успехом завршило разред.

Када говоримо о понављању разреда 0,35% ученика средњих школа је понављало разред, док је (6 од 134 ученика) ученика ромске националности (4,47%) понављало разред, што је значајно већи број у поређењу са читавом популацијом средњошколаца.

У августовском уписном року за кандидате који желе да наставе средњошколско образовање у својству ванредних ученика а старији су од 17 година, примећено је да већина кандидата ромске националности, женског пола, жели да настави образовање у четворогодишњем трајању.

Од 134 ученика ромске националности, за њих 37 је обезбеђена менторска подршка наставника што износи 27,61% од укупног броја ученика ромске националности који су завршили разред.

Упис у средњу школу на основу афирмативне мере, школске 2019/20.

На нивоу Јужнобачког округа, 182 ученика је уписано на основу афирмативних мера за ученике припаднике ромске националне заједнице и 111 је користило афирмативне мере из разлога социјалне угрожености. Податке за упис на нивоу Града Новог Сада не поседује централна база МПНТР.

Табела 8. Број ученика/ца ромске националности који су школске 2016/2017. уписали 1. разред СШ, а школске 2019/2020. завршили средњу школу

Уписана/завршена школа	Укупно	Мушко	Женско
Уписали 1. разред школске 2016/2017.	51	29	22
Завршило трогодишњу 2018/2019.	30	20	10
Завршили четворогодишњу 2019/2020.	11	6	5

Извор: Истраживање удружења жена Ромена

Школске 2016/2017. године је било уписано више ученика (56,86%) него ученица. Њих 58,82% је завршило образовне профиле у трогодишњем трајању, а 21,56% ученика, образовне профиле у четворогодишњем трајању. За 19,60% нема података да ли су завршили образовне профиле у трогодишњем или четворогодишњем трајању.

У школској 2019/2020. години, свега 0,7% ученика ромске националности је било уписано у средње школе. Они су у највећем броју били уписани у ШОСО "Милан Петровић", Нови Сад (5,2%), затим у Средњу машинску школу у Новом Саду (3,8%) и у Музичку школу "Исидор Бајић" (1,4%).

Табела 9. Средње школе и уписани ученици ромске националности у Новом Саду, у последње три школске године (2017/2018, 2018/2019 и 2019/2020)

Назив школе	Школска 2017/2018			Школска 2018/2019			Школска 2019/2020		
	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %	Укупан број ученика	Број ученика ромске националности	Удео у укупном броју %
СШ за дизајн "Богдан Шупут" Нови Сад	432	1	0,2	432	1	0,2	430	1	0,2
СШ "Саобраћајна школа Пинки", Нови Сад	1400	4	0,3	1400	2	0,1	1400	5	0,4
ЕТШ "Михајло Пулин", Нови Сад	1830	1	0,1	1854	1	0,1	1896	1	0,1
Средња школа "Светозар Милетић", Нови Сад	1894	10	0,5	1859	10	0,5	1837	11	0,6
ШОСО "Милан Петровић", Нови Сад	212	16	7,5	252	14	5,6	229	12	5,2
Медицинска школа "7.април", Нови Сад	1739	17	1,0	1703	15	0,9	1683	13	0,8
Гимназија "Светозар Марковић", Нови Сад	1707	1	0,1	1738	5	0,3	1737	3	0,2
СРЕДЊА МАШИНСКА ШКОЛА, НС	484	0	0,0	640	0	0,0	708	27	3,8
Музичка школа "Исидор Бајић"	220	1	0,5	222	2	0,9	219	3	1,4
Пољопривредна школа са Домом ученика у Футогу	730	2	0,3	746	5	0,7	691	5	0,7
Гимназија "Исидора Секулић", Нови Сад	891	0	0,0	953	1	0,1	989	3	0,3
Укупно	11539	53	0,5	11799	56	0,5	11819	84	0,7

Извор: Подаци Координатора за ромска питања

3.2.2 Становање

Велики Рит – насеље је настало 1985. године у залеђу бесправно подигнутих стамбених објеката уз пут за Темерин. Ромско становништво је веома брзо почело насељавати ово ритско земљиште тако да их је већ 1991. године као стално настањених било око 800. Према подацима

из пројекта који је реализован у сарадњи Градске управе за социјалну и дечију заштиту, Центра за социјални рад Града Новог Сада, Дома здравља "Нови Сад" и Института за јавно здравље Војводине (Пројекат „Инфо мрежа - статистичка база података о становништву насеља Велики Рит“), обављеног од 01.12.2009. године до 24.02.2010. године, у насељу Велики Рит живи 2.751 становник.

Према извештају социјалних радника који су учествовали у реализацији Пројекта, насеље је грађевински и инфраструктурно неуједначено. У појединим деловима насеља се налазе квалитетни објекти од чврстог материјала са одговарајућом инфраструктуром, док су у другим деловима објекти груписани провизорно, направљени од лима, картона и отпадног дрвета, без пратеће инфраструктуре.

Посебан проблем представља нерешен статус великог броја лица са Косова и Метохије јер немају лична документа и пријављен боравак што им онемогућава да остваре право на новчану социјалну помоћ и право на здравствену заштиту.

Табела 10. Основни подаци о подстандардном ромском насељу Велики Рит

ТИП НАСЕЉА	Приградско
БРОЈ КУЋА	370
ПОВРШИНА	8 ha
ПЕРИОД НАСТАНКА НАСЕЉА	1990. године
ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПДР	За Мали Београд – Велики рит
НАМЕНА ЗЕМЉИШТА	Намењено за изградњу јавних садржаја
ВЛАСНИШТВО НАД ЗЕМЉИШТЕМ	Око 90% државно/јавно
КАРАКТЕРИСТИКЕ НАСЕЉА	
Водовод постоји	Само 11 кућа није прикључено
Одвођење отпадних вода (канализација или септичке јаме)	Не постоји
Електрична мрежа	Постоји, али је само 27 кућа легално
Јавна расвета	Не постоји
Саобраћајна мрежа	Не постоји
Адекватни услови терена/локације	Не постоје
Адекватан приступ јавним сервисима	Постоје
Структурални квалитет стамбених јединица	Лош
Пренасељеност	Постоји
Правни статус објеката на парцелама	Несигуран

Извор: <https://www.osce.org/files/f/documents/0/0/162231.pdf>

Бангладеш – датира као "насеље" од 1972. године. Настао је интервенцијом Центра за социјални рад. После пожара у једној ромској колонији у Новом Саду око 100 ромских породица је пресељено у Бангладеш. Фарма се налазила усред поља (обрадивог земљишта) између Новог Сада и Руменке. Насељавање је било организовано, фарма је била адаптирана и претворена у простор за становање.

У 2009. години Екуменска хуманитарна организација је успела да, уз помоћ становника Бангладеша, изврши реконструкцију 60 стамбених објеката, обезбеди прикључке за воду и створи предуслове за електрификацију реконструисаних објеката. 08.10.2009. године 60 објеката је прикључено на електричну мрежу Војводине. Средства за прикључење је обезбедио Град Нови Сад, а исплата је извршена у виду интервентних једнократних помоћи. Центар је склопио, са свих 60 корисника, уговор о закупу стамбених јединица на период од пет година који је истекао 2014. године.

Услове живота у нехигијенским насељима карактерише следеће: стамбени објекти су грађени од лако запаљивих материјала, а због лоших инсталација постоји стална опасност од пожара, становништво се бави сакупљањем секундарних сировина од којих формирају мање депоније услед чега су хигијенски услови живота веома лоши и постоји опасност од развоја заразних болести. Становништво се храни тако што одређен број породица користи услуге народне кухиње, а већина сакупља храну из контејнера. Велики проблем је што је одређен број становника непријављен односно немају лична документа, отуда не могу ни да реализују своја права (на новчану социјалну помоћ и остала права). Деца су уписана у вртић или школу, али најчешће је не похађају, а има деце која никад нису похађала школу.

ОСТАЛА ПРЕПОЗНАТА ПОДСТАНДАРДНА НАСЕЉА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА

На подручју града препозната су и друга насеља у којима је заступљено најмање два елемента која одређују подстандардност. Подаци су добијени из Студије "Процена стања у подстандардним ромским насељима у 21 општини у Србији" из 2014. године.

Шангај у Новом Саду

Налази се у делу 4. улице. То је мешовито насеље са око 50 стамбених објеката. Стамбени објекти су углавном изграђени од цигле и блокова, кровови од црепа, подови од бетона. Око 90% стамбених објеката има уведена вода и канализацију. Улице у насељу су уређене. У насељу постоји и станица за локални градски превоз. Насеље је у систему одношења комуналног отпада преко градске чистоће. Изграђена је надземна електрична мрежа и омогућен приступ свим објектима. Омогућен је приступ и телефонској мрежи. Грејање је углавном на чврсто гориво, само делимично на струју.

Приоритет за ово насеље јесте доградња и реконструкција водоводне и канализационе мреже.

Адице у Новом Саду

Мешовито насеље са око 170 стамбених објеката у којима живе Роми и Ромкиње. Објекти су различите стилске и морфолошке структуре. На истој локацији евидентно је присуство квалитетних спратних, потпуно завршених објеката, као и оних малих, приземних, неопремљених, који указују на присуство екстремног сиромаштва међу становништвом.

Изграђена је надземна електрична мрежа и омогућено прикључивање сваког објекта. Водовод је изграђен и свим кућама је омогућено прикључивање. Канализација није изграђена у свим блоковима у насељу, али су породице одвођење отпадних вода решиле изградњом септичких јама, што је привремено решење до изградње канализационе мреже. Неколико улица кроз насеље није асфалтирано. Објекти су углавном изграђени после 80-тих година прошлог века и нису сви легални. Велики број породица настоји да легализује своје објекте. Грејање је на чврсто гориво или струју, веома ретко је у употреби гас.

МЕЂУГРАДСКА ПОДСТАНДАРДНА НАСЕЉА

Међуградска подстандардна насеља налазе се у следећим местима: Каћ-насеље Лизаре, Ковиљ у улицама Ласла Гала и Рибарској, и Бегеч спонтано настала групација објеката, у блоку 56, уз јужну границу грађевинског подручја.

Мапирано је 100 породица које су настањене у овим насељима.

3.2.3 Регистрована незапосленост

Према подацима Националне службе за запошљавање на дан 31.12.2020. године у Новом Саду је било укупно 250 незапослених лица ромске националности, од чега већину односно 132 (52,8%) чине жене.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених Рома и Ромкиња, према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла, као и према социјалном статусу.

Табела 11. Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, 2017 - 2020.

Степен стручне спреме	31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.		31.12.2020.	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
I	266	132	211	110	200	110	201	109
II	11	4	6	2	6	2	11	5
III	22	8	13	4	19	8	18	7
IV	8	3	7	3	14	9	9	3
V	0	0	0	0	0	0	0	0
VI-1	0	0	0	0	0	0	2	1
VI-2	2	1	4	3	1	1	2	1
VII-1	4	2	3	2	5	4	7	6
VII-2	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	313	150	244	124	245	134	250	132

Извор: Национална служба за запошљавање

Међу незапосленим лицима ромске националности у 2020. години, највише је њих са завршеним првим степеном школске спреме (201, односно 80,4%), док је 7 лица са завршеним факултетом, од чега су 6 жене. Када погледамо старосну структуру незапослених лица из ромске популације, уочава се да је највећи број њих на евиденцији старости између 35-39 година (19,2%), док је међу женама подједнако висока заступљеност узрасних категорија од 30 до 34, 35 до 39 и 40 до 44. године (по 18,2% у односу на број Ромкиња на евиденцији НСЗ). Такође, нешто мање од две трећине (64,8%) Рома и Ромкиња на евиденцији НСЗ посао тражи дуже од једне године (162), а чак 63 лица више од 5 година (25,2%).

Табела 12. Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, 2017 - 2020.

Старост	31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
15 - 19 година	13	6	6	4	10	0	8	3
20 - 24 године	50	24	30	12	19	2	17	7
25 - 29 година	50	30	47	30	38	4	33	18
30 - 34 године	55	25	38	16	38	24	43	24
35 - 39 година	49	22	39	22	44	22	48	24
40 - 44 године	28	15	32	18	34	18	38	24
45 - 49 година	29	17	19	11	18	11	26	14
50 - 54 године	22	6	15	6	19	0	14	7
55 - 59 година	12	4	13	4	16	0	14	5
60 - 65 година	5	1	5	1	9	0	9	6
Укупно	313	150	244	124	245	81	250	132

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 13. Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла, 2017 - 2020.

Дужина тражења посла	31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
до 3 месеца	37	5	33	4	31	13	26	16
3 до 6 месеци	29	12	15	5	19	13	31	12

6 до 9 месеци	22	9	16	6	19	10	23	11
9 до 12 месеци	11	7	7	2	13	7	8	3
1 до 2 године	51	21	32	17	25	9	39	22
2 до 3 године	51	26	29	14	32	20	17	6
3 до 5 година	52	26	55	33	48	26	43	25
5 до 8 година	32	13	26	11	25	14	35	18
8 до 10 година	16	13	14	11	13	8	9	5
преко 10 година	12	8	17	11	20	14	19	14
Укупно	313	150	244	124	245	134	250	132

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 14. Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, према социјалном статусу, 2016 – 2019

Социјални статус	31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.		31.12.2019.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Особе са инвалидитетом	58	8	40	16	41	18	34	20
Корисници новчане накнаде	1	0	3	1	0	0	0	0
Самохрани родитељи	45	26	23	23	27	18	35	18
Оба незапослена родитеља	35	14	17	5	9	2	15	8
Интерно расељена лица	17	7	9	5	15	9	14	7
Избеглица	0	0	0	0	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	177	80	212	96	147	75	145	80
Деца у хранитељским породицама	0	0	0	0	0	0	0	0
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	2	0	1	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	1	0	0	0	1	1	0	0

Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0	0	0
Технолошки вишкови	6	3	4	2	2	0	1	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Претходна табела упућује на закључак да се на евиденцији НСЗ крајем 2019. године највише налазило незапослених лица ромске националности која су корисници новчане социјалне помоћи (145, односно 59,43%), затим следе лица која су самохрани родитељи (35, односно 14,34%), затим особе са инвалидитетом (34, односно 13,93%). Уочава се већи удео Ромкиња међу особама са инвалидитетом (58,82%).

3.2.4 Здравствена заштита

Право на здравље, према међународним стандардима људских права, није ограничено само на право на здравствену заштиту. Ово право обухвата и све оне социоекономске факторе који су неопходни да би се могао водити здрав живот. У међународном праву ови фактори се сматрају социоекономским детерминантама здравља и чине их исхрана, становање, пијаћа вода, адекватни санитарни услови, безбедни и здрави услови рада, као и здрава животна средина. Стога се, да би се радило на унапређењу здравља Рома и Ромкиња, мора се радити и на унапређењу социоекономских детерминанти.

Општи демографски подаци указују на то да су Роми и Ромкиње младо становништво (више од 50% Рома и Ромкиња је млађе од 25 година), али и на то да је смртност код ове популације виша него код осталих етничких група – просечно трајање живота је 12 година краће у поређењу са просеком у Републици Србији.

Званичне евиденције у институцијама здравствене заштите не препознају кориснике према националној припадности. Због тога се у званичним статистикама и извештајима о раду здравствених установа у Новом Саду не појављују подаци који се односе на припаднике ромске заједнице.

3.2.5 Социјална заштита

Укупан број корисника социјалне заштите 2018. године је био 28.066, док је 2019. године био 23.339 корисника. Од тога, жена је било 16.772 (2018.) и 12.970 (2019.), односно мушкараца 11.294 (2018.) и 10.369 (2019.).

У току 2019. године број корисника Центра се смањило, у односу на 2018. годину, за 4.727 корисника, односно 17%. Од 23.339 корисника, њих 15.749 (67,5%) су корисници из претходних година. То су, у већини случајева, трајни или вишегодишњи корисници социјалне и породично-правне заштите (старатељство, новчана социјална помоћ, додатак и увећани додатак за помоћ и негу другог лица, смештај у установе социјалне заштите, породични смештај и слично). Новоевидентираних корисника, у 2019. години, је било 4.056 (17,4%), док је реактивираних било 3.534 (15,1%). Велики број људи је остао без пријаве пребивалишта и услед тога је дошло до пада броја корисника.

Табела 15. Кретање укупног броја корисника социјалне заштите, по старосним групама

Старосна група	2018.	%	2019.	%	Индекс
Деца	7.831	7,9	7133	0,56	91
Млади	2.437	8,7	1.689	7,24	69
Одрасли	14.104	50,2	10.608	45,45	75
Старији	3.694	13,2	3.909	16,75	106
УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА	28.066	100	23.339	100	83

Извор: Извештај ЦСР

У складу са падом укупног броја корисника социјалне заштите, дошло је до смањења удела заступљености корисника социјалне заштите у укупном броју становника са 8,2% у 2018. на 7,8% у 2019. години. Према подацима ЦСР више од половине корисника социјалне заштите (54,11%) чине припадници ромске популације.

Према подацима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања о корисницима права на дечији додатак за подручје Града Новог Сада и Општине Сремски Карловци, 4.407 породица остварује право на дечији додатак, а укупан број деце из тих породица је 8707 (новембар 2020. године). Процена је да 589 домаћинстава ромске националности примају новчану социјалну помоћ. Управа за додатак на децу Градске управе за социјалну и дечију заштиту нема податке о националној припадности подносилаца захтева за остваривање права на дечији додатак.

Према подацима ЦСР укупно 212 лица је остварило право на пријаву места пребивалишта на адресу Центра за социјални рад. Од тога, готово половина односно 104 лица ромске националности (женског пола 51, мушког пола 53).

Уобичајени изазови у раду са корисницима услуга социјалне заштите из ромске популације су:

- Преовлађује и даље неписменост и недостатак образовања код корисника, самим тим и непознавање својих права или погрешно тумачење;
- Неразумевање језика, речника којим им се обраћамо;
- Страх од институција, неповерење.

Ови изазови се могу превазићи увођењем нових метода рада, кроз рад на терену, социјалне интервенције, идентификовање проблема, индивидуалну и групну социо-психолошку подршку, као и увођењем нових услуга као на пример, Породични сарадник.

3.3 Политике и праксе локалне управе и локалних институција

3.3.1 Образовање

У претходне три школске године Град Нови Сад је из буџета финансирао куповину уџбеника, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте, међутим нису посебно издвојена средства за кориснике ромске националности.

Преглед и анализа података који се налазе у оквиру Буџета Града Новог Сада из претходних година, показују да су у оквиру Градске управе за образовање планирана средства за превоз ученика у школу чије је пребивалиште на удаљености већој од 4 километра од седишта школе чијем уписном подручју припада, као и за набавку уџбеника за први разред.

Табела 16. Издавања финансијских средстава из буџета Града за претходне три школске године (у РСД)

Намена издвојених средстава	2017. година		2018. година		2019. година	
	Укупно	За кориснике ромске национал.	Укупно	За кориснике ромске национал.	Укупно	За кориснике ромске национал.
За превоз за основну школу-	365.800,00	365.800,00 за 32 ромска ученика и 11 пратилаца	489.855,00	489.855,00 за 32 ромска ученика и 11 пратилаца	400.531,00	400.531,00 за 32 ромска ученика и 11 пратилаца

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

3.3.2 Становање

Обезбеђивање трајних стамбених решења Рома и Ромкиња

На нивоу Града нису били одређени приоритети за обезбеђивање трајних стамбених решења Рома и Ромкиња, и побољшање инфраструктуре у ромским насељима. Да би се одредили приоритети, одржано је више радних састанака, и предложено је да се за насеље Бангладеш, с обзиром да представља једну целину, припреми све што је неопходно да би се могао сачинити пројекат са којим би се конкурисало код донатора. На тај начин ће се омогућити да Бангладеш постане формално насеље, а за насеље Мали Београд-Велики рит да се иде фазно.

Одсек грађевинске инспекције Градске управе за инспекцијске послове, извршио је попис објеката у насељу Бангладеш и сачинио извештај, и попис објеката у насељу Мали Београд-Велики рит, на локацијама предвиђеним за изградњу вртића, основне и средње школе и Дома здравља.

Обезбеђени услови за реализацију Прве фазе /изградња објеката за постојеће кориснике насеља Бангладеш на основу Одлуке о изради измена и допуна Плана генералне регулације насењеног места Футог (локалитет Бангладеш) („Службени лист Града Новог Сада , број 22/19) мења се и допуњује ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЉЕНОГ МЕСТА ФУТОГ („Службени лист Града Новог бр,45/15 и 21/17).

Град Нови Сад реализује програм за изградњу социјалних станова међутим Роми и Ромкиње нису обухваћени овим програмом као издвојена категорија.

У **Бироу за пружање правне помоћи**, као посебној организацији, обављају се послови пружања правне помоћи грађанима ради остваривања њихових права и интереса путем: пружања усмених правних савета у свим правним областима и по свим правним питањима; састављањем поднесака (захтева, тужби, жалби, молби, представки и др); састављањем исправа (изјава, уговора, тестамената и др.); заступање грађана пред судовима, државним органима и органима локалне самоуправе, установама, предузећима и другим организацијама када решавају о њиховим правима, обавезама и правним интересима.

У складу са Одлуком о начину и условима пружања правне помоћи грађанима на територији Града Новог Сада („Сл. лист Града Новог Сада“, бр.46/2009 и 47/2012) могућност да се обратe Бироу за пружање правне помоћи имају сви грађанима који имају пребивалиште или боравиште на територији Града Новог Сада без накнаде и уз накнаду.

Право на правну помоћ без накнаде имају грађани који остварују приходе испод нивоа социјалне сигурности утврђене прописима о социјалној заштити, као и грађани који с обзиром на своје материјално стање и материјално стање чланова свог породичног домаћинства не би могли да сnose трошкове накнаде за пружање правне помоћи без угрожавања свог материјалног стања и издржавања чланова свог породичног домаћинства и других лица која су по закону дужни да издржавају.

Грађани који се обратe за правну помоћ имају право на пуну дискрецију, тако да су запослени у Бироу дужни да чувају као тајну чињенице и податке које им грађани повере у поступку пружања правне помоћи. Долазак и разговори са странкама се заказују, осим у хитним случајевима када је у питању израда хитних поднесака, жалби и приговора.

3.3.3 Запошљавање

Током последње године, из буџета локалне самоуправе издвојено је 211.258.674,00 динара за финансирање мера активне политике запошљавања.

Табела 17. Мере активне политике запошљавања финансиране из градског буџета, 2017 - 2020. године

Буџетска година	Издвојена средства (РСД)	Врсте мера активне политике запошљавања
2017	Текућим трансферима у 2017. години, у износу од 119,2 милиона динара финансирана је, преко Буџетског фонда за финансирање активне политике запошљавања, реализација Акционог плана запошљавања Града Новог Сада, преко Националне службе за запошљавање	Јавни радови, програми самозапошљавања, стручна пракса
2018	Текућим трансферима у 2018. години, у износу од 141.053.490,77 динара финансирана је, преко Буџетског фонда за финансирање активне политике запошљавања, реализација Акционог плана запошљавања Града Новог Сада, преко Националне службе за запошљавање	Јавни радови, програми самозапошљавања, стручна пракса
2019	146.224.000	Јавни радови, програми самозапошљавања, стручна пракса
2020	124.160.775 http://www.novisad.rs/sites/default/files/documents/februar_2021_-_informator_o_radu_gradske_uprave_za_privredu.pdf	Информација из Информатора:

Укупан број корисника мера активне политике запошљавања ромске националности је котнинуирано растао, почев од 128 у 2016. години до 184 у 2019. години, да би у 2020. години

пао на ниво из 2016. године и износио 131 корисник (пре свега услед Ковид-19 епидемије). Уочава се пораст учешћа жена (од 37,5% у 2016. години до 51,91% у 2020. години).

Роми/Ромкиње су показали највеће интересовање за мере подстицања и развоја предузетништва, субвенционисано запошљавање, обуке, као и за меру функционално основно образовање. Од укупно 131 лица ромске националности који су користили мере активне политике запошљавања у 2020. години, 19 лица је укључено на мотивационе обуке и обуке за активно тражење посла; 11 лица је укључено у функционално образовање, 29 лица је укључено у мере стручног оспособљавања и усавршавања; 12 лица је добило новчану подршку за покретање сопственог бизниса, а уз подршку послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња као категорије теже запошљивих лица, запослило се 28 лица ромске националности.

Табела 18. Укупан број корисника мера активне политике запошљавања ромске националности на евиденцији НСЗ, 2016-2020. године, за подручје филијале Нови Сад

Година	Укупно	Мушкарци	Удео у Укупном %	Жене	Удео у укупном %
2016	128	80	62,5	48	37,5
2017	127	65	51,18	62	48,82
2018	172	76	44,19	96	55,81
2019	184	70	38,04	114	61,96
2020	131	63	48,09	68	51,91

Извор: Филијала НСЗ Нови Сад

С обзиром да спадају у категорију теже запошљивих лица, Национална служба за запошљавање Ромима/Ромкињама као лицима из наведене категорије, даје приоритет у јавним позивима који се расписују. Често је нешто лошија образовна структура (неписмени, незавршена основна или завршена само основна школа) Рома/Ромкиња који су на евиденцији Националене службе за запошљавање, ограничарајући фактор за укључивање у неке од мера активне политике запошљавања односно не испуњавају услове јавних позива или услове других установа које пружају услуге обуке за незапослена лица.

Један од облика подршке запошљавању су и „пасивне мере“, које обухватају различите врсте новчаних давања/накнада које се исплаћују незапосленим лицима у случају незапослености (тзв. накнаде за незапослене). Број корисника ромске националности који су користили мере пасивне политике запошљавања је растао од 138 у 2016. години до 167 у 2019. години. Уочава се пад удела мушкараца (са 76,81% на 61,68% односно пораст удела жена, са 23,19% на 38,32%) међу корисницима мера пасивне политике запошљавања.

Табела 19. Укупан број корисника мера пасивне политике запошљавања ромске националности, 2016-2019 години

Година	Укупно	Мушкарци	Удео у укупном %	Жене	Удео у укупном %
2016	138	106	76,81	32	23,19

2017	116	81	69,83	35	30,17
2018	171	114	66,67	57	33,33
2019	167	103	61,68	64	38,32

Извор: Филијала НСЗ Нови Сад

На територији Новог Сада ШООО "Свети Сава" спроводи формални програм образовања одраслих. Према подацима Националне службе за запошљавање и на основу посматрања који се односи на последње 4 године (2016-2019), евидентно је да се сваке године повећава број полазника и да је у укупном броју лица ромске националности уписаних у школу за основно образовање одраслих, веће учешће Ромкиња.

Табела 20. Роми и Ромкиње укључени у формални програм образовања одраслих, 2016 - 2019. године

Године	2016		2017		2018		2019	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
Број укључених у програм	8	6	15	9	21	14	23	16

Извор: Филијала НСЗ Нови Сад

У периоду од 2018. до 2020. године, Удружење ромских студената у сарањи са Едукативним центром (институција чија је примарна делатност неформално образовање и стучно усавршавање одраслих) је значајан број Рома и Ромкиња укључио на обуке. Обуке су биле финансиране од стране Немачке организације за међународну сарадњу – ГИЗ, које су се спроводиле у Едукативном центру за обуке у професионалним и радним вештинама у склопу пројекта "Инклузија Рома и других маргинализованих група у Србији". Током предходних година 81 полазник ромске националности успешно је завршио обуку за: књиговодство (2 полазника), куvara (1), негу косе и тела (37), пекара (4), руковаоца грађевинским машинама (22), заваривачи(14), кувар(1).

3.3.4 Социјална заштита

У оквиру Градске управе за социјалну и дечију заштиту, обезбеђује се низ права и услуга, који доприносе смањењу сиромаштва социјално угрожених грађана, међу које спадају и Роми/Ромкиње. Издвајају се значајна средства из буџета Града, што се може видети из података који следе (подаци из 2019):

1. Бесплатан боравак деце предшколског узраста у Предшколској установи (128.390.290,00 динара)
2. Бесплатна исхрана у основним школама – боравак и ужина (63.599.870,00 динара)
3. Новчана помоћ социјално угроженим породицама за децу од 1 – 8 разреда основне школе (14.430.000,00 динара)
4. Аутобуске карте за децу основношколског и средњошколског узраста из породица са троје и више деце (обезбеђује Градско саобраћајно предузеће)

5. Показне карте за децу и њихове пратиоце због удаљености основне школе у које су деца уписана од места њиховог становања (400.531,00 динара)
6. Средства за родитељски динар за породице ученика ОШ „Душан Радовић“ Нови Сад, а који су корисници бесплатне исхране у Школи. Намењена су за физичко техничко обезбеђење у сва три објекта Школе (523.750,00 динара)
7. Летовање деце у Баошићима (2.700.000,00 динара)
8. Седмодневни боравак у одмаралиштима ЦК (4.160.000,00 динара)
9. Прихватилиште "Сигурна кућа", за децу и омладину без родитељског старања и децу и омладину чији је развој ометен породичним приликама (43.318.410,00 динара)
10. Прихватилиште "Сигурна женска кућа", за жене и децу угрожене породичним насиљем (10.132.840,00 динара)
11. Свратиште за децу улице (12.216.705,00 динара)
12. Свратиште за бескућнике при Геронтолошком центру „Нови Сад“ – капацитет око 33 корисника, ради викендом и за време државних и верских празника (8.421.000,00 динара)
13. Преноћиште за бескућнике и бескућнице (33 корисника - 28 мушкараца и 5 жена) (2.084.000,00 динара)
14. „Кухиње за социјално угрожена лица“ - 600 куваних оброка дневно и 800 ланч пакета месечно за кориснике из насељених места и оне који не могу да дођу по кувани оброк (27.620.000,00 динара)
15. „Подела помоћи за директно ублажавање сиромаштва и други видови помоћи социјално угроженим грађанима“. Помоћ доделом огрева и хигијенских и прехранбених пакета преко Црвеног крста (6.485.000,00 динара)
16. Једнократна помоћ се обезбеђује лицу које се изненада или тренутно нађе у стању социјалне потребе, коју не могу сами превазићи, и то нарочито у случајевима: задовољавања основних животних потреба, постпеналне заштите, прихвата по престанку смештаја и у другим ситуацијама према процени Центра за социјални рад (38.930.060,00 динара)
17. Интервентна једнократна помоћ обезбеђује се појединцу и породици који се налазе у стању тренутне и изузетно тешке ситуације и стамбене угрожености, коју не могу самостално да превазиђу, изазване пожаром, поплавом или другом непогодом у којој је потпуно уништен или знатно оштећен стамбени објекат који користе, смрћу или тешком инвалидношћу члана породице и другим ситуацијама према процени Центра за социјални рад (планирано у оквиру средстава за једнократне помоћи).
18. Накнада трошкова сахрањивања, обезбеђује се за лица која су у моменту смрти имала пребивалиште на територији Града, а која немају сроднике или лица која су била дужна да их издржавају или се о њима старају, или су та лица одбила да изврше сахрањивање и социјално угрожена лица (3.902.953,00 динара)
19. Умањење обавеза плаћања комуналних услуга /50% ЈКП „Информатика“/ за кориснике СНП и за породице са троје и више деце
20. Превоз ученика средњих школа у друге општине (9.208.299,96 динара)
21. Помоћ даровитим ученицима и студентима преко Хуманитарног фонда „Привредник“ (6.300.000,00 динара)
22. Помоћ деци палих бораца (3.812.911,00)
23. финансирање програма удружења од интереса за Град:
 - I Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину (3.350.000,00 динара)

- II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину (785.000,00 динара)
- III Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину (280.000,00 динара)

У току **2019. године**, поднето је 1.510 нових захтева за новчану социјалну помоћ. Ово право је, у току 2019. године, остварило 2.826 породица са 6.609 чланова.

Право на једнократну новчану помоћ је остварило 2.955 лица, односно одобрено је 3.847 једнократних новчаних помоћи. Одобрено је 46 интервентних једнократних помоћи.

Град Нови Сад већ дужи низ година обезбеђује средства за набавку уџбеника, за децу из породица које остварују право на новчану социјалну помоћ, породица са троје и више деце која остварују право на дечији додаток, децу без родитељског старања која су смештена у хранитељске породице и за децу са сметњама у развоју, од првог до осмог разреда основне школе. У току 2019. године ово право је остварило 2.405 деце.

Град Нови Сад је обезбедио средства за следеће субвенције које остварују корисници новчане социјалне помоћи:

- 50% месечног износа комуналних услуга – право је користило од 300 до 500 породица корисника новчане социјалне помоћи и породица корисника додатка за помоћ и негу другог лица. Број породица који је остварио ово право се мења у току године, од месеца до месеца, а у вези је са променом броја лица која су остварила право на новчану социјалну помоћ и додаток за помоћ и негу другог лица. Право се остварује преко ЈКП Информатика;
- 50% износа за месечну карту – право могу да оставаре сви носиоци права на новчану социјалну помоћ. Право се остварује преко Јавног градског саобраћајног предузећа Нови Сад;
- право на ланч пакете – могу да остваре сви корисници новчане социјалне помоћи у сеоским насељима.

У току 2019. године, Канцеларији за материјална давања поднето је 40 захтева за накнаду трошкова сахрањивања.

Према евиденцији ЦСР, број деце ромске националности узраста од 3 до 5 година из породица који су корисници новчане социјалне помоћи јесте 145 (од тога 76 дечака и 69 девојчица); број деце ромске националности узраста од 5 до 7 година је укупно 192 (од тога 102 дечака и 90 девојчица).

Табела 21. Број лица ромске националности корисника права и услуга социјалне заштите из надлежности Града, 2018-2019. године

ПРАВА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста права	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Право на једнократну помоћ	2018	2493	Око 41% (процена)
	2019	2955	Око 48% (процена)

Право на увећану једнократну помоћ	2018	21	2
	2019	35	4
Право на бесплатан оброк	2018	600	272
	2019	600	228
Право на накнаду за набавку уџбеника, трошкова летовања, зимовања, организовања школе у природи за децу корисника права социјалне заштите	2018	2617	Око 43% (процена)
	2019	2405	Око 45 % (процена)
Право на накнаду превоза ученика- деце корисника новчане социјалне помоћи	2018	35	35 иду у друге ОШ и Свратиште; ЦСР купује маркице месечно
	2019	40	40 иду у друге ОШ и Свратиште; ЦСР купује маркице месечно
УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста услуге	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Помоћ и нега у кући	2018	323	0
	2019	311	0
Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју	2018	51	0
	2019	47	0
Лични пратилац	2018	422	5
	2019	482	6

Извор: Центар за социјални рад града Нови Сад

У 2020. години из градског буџета издвојено 50.000.000,00 динара за програме Црвеног крста, и то:

1. у износу од 9.200.000,00 динара, за реализацију програма рада који Црвени крст обавља на територији Града Новог Сада у вршењу јавних овлашћења,
2. укупном износу од 40.800.000,00 динара, за реализацију програма које Црвени крст у континуитету више година реализује за потребе Града Новог Сада и то:
 - 28.300.000,00 динара, за програм: „Кухиње за социјално угрожена лица“,
 - 7.600.000,00 динара, за програм: „Подела помоћи за директно ублажавање сиромаштва и други видови помоћи социјално угроженим грађанима“,
 - 2.700.000,00 динара, за програм: „Програми и активности за помоћ деци и младима у стању социјалне потребе“,
 - 2.200.000,00 динара, за програм: „Програми и активности за старе“

Програми помоћи у Канцеларији за избеглице и миграције Градске управе за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада

Ови програми се не реализују по националној основи, тако да званични подаци у уделу ромске популације у укупној расподели помоћи за ИРЛ не постоје. Једини податак којим Канцеларија располаже је статистика националне припадности, која је исказана по основу регистрације ИРЛ (2000.г.). Тада се 34% ИРЛ изјаснило као Роми, 17% као Муслимани, 4% као Египћани, 27% као Срби, 9% као остали, 3% као Црногорци, с тим да су и ти подаци условни, јер су их ИРЛ давали одмах по доласку, још увек под страховима који су утицали на слободу изјашњавања. Важно је напоменути да се у овој популацији не може по презименима утврдити национална припадност (Горанци, мешовите породице, Ашкалије...). Искуствено, по процени сарадника Канцеларије на основу прегледа одлука о доделама, у последње три године, од укупног броја ИРЛ, ромска популација је заступљена на следећи начин:

- у расподели пакета хране, огрева и помоћи у набавци лекова интерно расељаним лицима, ромска популација учествује са 82% покривености (205 од 250; 203 од 250; 245 од 300);
- у остваривању права на повлашћену возњу у градском саобраћају - 82% (14 од 17 годишње)
- у једнократним новчаним помоћима за решавање изузетно тешких здравствених ситуација, из буџета КИРС-а, - 100% (114 од 114);
- у стамбеном збрињавању путем куповине сеоске куће са окућницом ИРЛ, ромска популација је заступљена у 67% случајева (4 од 6);
- у стамбеном збрињавању путем набавке грађевинског материјала, у последње три године није било програма, један је у току, а у периоду од 2011-2015, ромска популација је заступљена са 71% (22 од 31).

Укупно, можемо дати процену да је ромска популација у програмима помоћи намењеним ИРЛ, заступљена оквирно са 84%.

3.3.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

У 2019. години спроведена су и два пројекта: „Моја мама зна а знам и ја“ - 4. део и „Мала школа оралног здравља“ финансирани из буџета Града Новог Сада. Активности првог пројекта усмерене су према родитељима одојчади и мале деце, којима се кроз здравствено-васпитни рад указивало на значај првог, превентивног стоматолошког прегледа док су активности другог пројекта биле усмерене ка ромској популацији у насељима Бангладеш и Велики Рит, у циљу едукације ове популације за примену свих најефикаснијих превентивних и профилактичких мера као и средстава за спречавање обољења уста и зуба.

Локална самоуправа у сарадњи са Екуменским хуманитарном организацијом (ЕХО) из Новог Сада реализује пројекат "Социјална инклузија Рома и других осетљивих група у Србији 2019-2022". Пројектне активности су усмерене на озакоњења незаконито изграђених стамбених објеката у подстандардним насељима насталим на локацијама у Каћу, Ковиљу и Бегечу, у првој фази планирана је помоћ за 60 породица, од мапираних 100 породица, а које су настањене у овим насељима.

Локална самоуправа у наредном периоду намерава да конкурише за средства у оквиру програма „Подршка Европске уније социјалном становању и активної инклузији“ (EU SHAI). У оквиру овог пројекта планирана је изградња 38 стамбених јединица за становнике ромског насеља Бангладеш.

Следи табела са подацима о реализованим пројектима и иницијативама усмерених ка унапређењу положаја ромске националне мањине које су реализовали Град Нови Сад и ОЦД из Новог Сада, у периоду од 2018. до 2020. године.

Табела 22. Пројектне иницијативе усмерене ка унапређењу положаја ромске националне мањине које су реализовали Град Нови Сад и ОЦД из Новог Сада, 2018-2020. године

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
“Заједно у инклузији - за добробит деце Новог Сада”	Град Нови Сад- Градска управа за социјалну и дечију заштиту	1. Предшколска установа Радосно детињство 2. Центар за производњу знања и вештина 3. Центар за социјални рад Града Новог Сада 4. Дом здравља Нови Сад 5. ШОСО „Милан Петровић“	Октобар 2019- Децембар 2022	Унапредити координирану активност актера у локалној заједници за подршку инклузивном предшколском васпитању и образовању у Новом Саду а директни корисници су деца предшколског узраста која нису обухваћена предшколским васпитањем и образовањем са акцентом на децу ромске националности, и њихови родитељи.	4.256.594,00 РСД.	5%	МПНТР, 95%
Социјална инклузија Рома и других осетљивих група у Србији 2019-2022	Екуменске хуманитарне организације	Град Нови Сад-Градска управа за социјалну и дечију заштиту	1. јануар 2019 до 31.децембар 2022. године	Пројекат се реализује кроз три компоненте: становање, образовање и правна подршка.У подстандарним насељима породицама ће се помоћи да кроз поступак озакоњења обезбеде правну сигурност својих домова као и да, кроз приступ другим фондовима, унапреде стамбене услове.Део пројектних активности има за циљ да допринесе успешном спровођењу интеркултуралног образовања у одабраним школама као и подршку у раду са децом и младима из социјално угрожених породица.Значајан део активности усмерен је на информисање припадника осетљивих заједница о правима на бесплатну правну помоћ као и подршку јединицама локалних самоуправа и институцијама у унапређењу постојећих капацитета у пружању правне помоћи.	5.375.000,00 РСД	71,45 %	/

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
Локални гласови за бољу инклузију	Град Нови Сад-Градска управа за привреду	Центар за производњу знања и вештина	Септембар 2019 -Децембар 2020	Допринос смањењу неједнакости и јачање социјалне и економске инклузије Рома у Новом Саду, као и да допринес ефикасној институционалној сарадњи. Укључивање Рома и Ромкиња у тржиште рада, а самим тим нова запослења и нова радна места.	68.883,93 ЕУР	10%	ЕУ
Нови сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности	Град Нови Сад-Градска управа социјалну и дечију заштиту	Центар за производњу знања и вештина	Септембар 2019 -Децембар 2020	Подстицање позитивних акција локалне заједнице према ромском становништву ради спречавања дискриминације, са посебним фокусом на девојчице, девојке и жене.	63.814,8 ЕУР.	10%	ЕУ
Рано образовање и брига о деци у функцији превенције осипања и повећања образовних постигнућа деце ромске националности у Новом Саду	Центар за производњу знања и вештина	Град Нови Сад-Градска управа за образовање Центар за социјални рад	06.06.2017 -05.12.2018.	Допринети смањењу неједнакости и унапређењу образовне и социјалне инклузије најрањивијих група, пре свега Рома, у Србији.	167.818,80 евра	10%	10% суфинансирања: Покрајински секретаријат за финансије и сопствена средства ЦПЗВ
Подршка раном развоју деце из маргинализованих група	Центар за производњу знања и вештина	/	март 2016 -мај 2020	Психосоцијална подршка деци предшколског узраста, активности стимулације раног развоја и подршка родитељима у припреми за упис у предшколску установу. Јачање родитељских компетенција кроз едукацију и саветовање.	26.000 евра	/	100% донација Global Fund for Children
„Умрежавање у функцији подршке раном развоју деце ромске националности и оснаживању породице“	Центар за производњу знања и вештина	1. Удружење грађана Родитељ 2. Дечији центар „Мали принц“ 3. Удружење грађана „Романи цикна“ 4. Мрежа организација за децу Србије МОДС	децембар 2015 -мај 2016	Побољшати квалитет живота ромских породица и деце раног узраста кроз јачање капацитета локалних система бриге о деци и њихово умрежавање.	960.000 динара	/	100% Канцеларија за људска и мањинска права РС

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Вредност пројекта		
					Укупна вредност	Учешће ЈЛС	Учешће других извора
Project Generation Facility-Повећање доступности ЕУ фондова за инклузију Рома	Центар за производњу знања и вештина		2013-2016	Оснаживање ОЦД, институција и ЈЛС за спровођење програма инклузије Рома, техничка подршка у привлачењу ЕУ фондова	309.000 евра	/	100% Институт за отворено друштво Будимпешта
Новогодишње културне свечаности младих Ромкиња и Рома	У.Г."Пхралипе Нови Сад"	Позориште младих Нови Сад	2020	Промоција И сумирање стваралаштво младих Рома у оквиру новогодишњих свечаности	120.000 рсд		/
Упали мотор-повећање запошљивости Рома и Ромкиња у АП Војводини	Удружење ромских студената	Немачки ГИЗ и Едукативни центар за обуке у професионалним и радним вештинама	2018-2021	Повећање запошљивости и запошљавања Рома	199,605 еура	/	/
Спречавање дечијих бракова	Удружење ромских студената	УНИЦЕФ	2019/2020	Израда и пилотирање методологије за рад са мушком популацијом Рома на спречавању дечијих бракова	13,308.00 еура	/	/
Промоција образовања младих Рома	Центар за истраживања и очување културе Рома	/	2019	Оснажити и усмерити младе Роме да упишу факултете и Високе школе	87.000 дин.	/	/

Табела 23. Средства која су из буџета Града Новог Сада издвојена за финансирање пројекта здравствених установа који за циљ имају унапређење положаја ромске националне мањине

Година	Назив здравствене установе/удружења	Назив пројекта	Назив конкурса	Износ
2017.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Стоп зарази“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	143.722,00
2018.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Стоп зарази 2018.“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	160.231,00
2019.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Стоп зарази 2019.“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	402.532,00
2019.	Дом здравља "Нови Сад" Нови Сад	„Мала школа оралног здравља“	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	237.255,00
2019.	Удружење жена "Ромена"	"Растемо заједно"	Конкурс из области јавног здравља којима се доприноси промоцији здравља и превенцији болести	119.600,00

Табела 24. Средства из буџета Града Новог Сада којима су подржани програми из области унапређења положаја Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2017.	Послови за младе	Курсеви за младе/Курсеви за младе припаднике ромске националне заједнице	I Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2017. годину	100.000,00
2017.	Мала срећна колонија Центар за децу и омладину	Играм се и учим	„	1.000.000,00
2017.	Мала срећна колонија Центар за децу и омладину	ОКО – дечји и омладински клуб	„	100.000,00
2017.	Центар за истраживање Дунавског региона	Факултет је мој избор	„	100.000,00
2017.	Удружење грађана Верујем у Нови Сад	Корак ка осамостаљивању	„	100.000,00

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2017.	Новосадски хуманитарни центар	Образовање за све – подршка деци из ромске популације у образовању и социјалној интеграцији	„	300.000,00
2017.	Удружење ромских студената	Искоренимо осипање ромских ученика из школа	„	200.000,00
2017.	Каритас Деканата Нови Сад	Монтесори дечија кућа	„	1.000.000,00
2017.	Савез студената Универзитета у Новом Саду	Водич за заштиту деце од злостављања	„	100.000,00
2017.	Удружење жена Ромена	Оснажи се ојачај, успешно корачај	II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2017. годину	200.000,00
2017.	Удружење Нур светлост	Научи ме да бих разумео-ла	„	400.000,00
2017.	Удружење Снага породице	Породични сарадник – Психосоцио – едукативна подршка ромским породицама за укључивање деце у систем образовања	„	250.000,00
2017.	Каритас Деканата Нови Сад	Помоћ и подршка ромској деци при савладавању градива у основној школи	„	200.000,00
2017.	Екуменска хуманитарна организација	Психосоцијална подршка деци улице на терену	„	300.000,00
2018.	Каритас Деканата Нови Сад	Монтесори дечија кућа	I Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2018. годину	1.100.000,00
2018.	Удружење Нур светлост	Живимо заједно	„	400.000,00
2018.	Мала срећна колонија Центар за децу и омладину	Играм се и учим	„	900.000,00

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2018.	Мала срећна колонија Центар за децу и омладину	Око – дечији и омладински клуб	„	100.000,00
2018.	Удружење Нур светлост	Живимо заједно	„	400.000,00
2018.	Екуменска хуманитарна организација	Психосоцијална подршка деци и малолетницима у уличној ситуацији	„	300.000,00
2018.	Удружење Превент	Помоћ социјално најугроженијим женама	„	200.000,00
2018.	Удружење Снага породице	Породични сарадник – Психосоцио – едукативна подршка ромским породицама за укључивање деце у систем образовања	„	300.000,00
2018.	Удружење Бачких рома	Школе се не бојим ја!	II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2018. годину	200.000,00
2018.	Каритас Деканата Нови Сад	Подршка ромској деци предшколског и школског узраста	„	200.000,00
2019.	Удружење Снага породице	Породични сарадник – Психосоцио – едукативна подршка ромским породицама за укључивање деце у систем образовања	I Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину	300.000,00
2019.	Каритас Деканата Нови Сад	Монтесори дечија кућа	„	700.000,00
2019.	Омладина ЈАЗАС Нови Сад	Клуб за особе које живе са ХИВ-ом, МСМ, СР и младе роме	„	750.000,00
2019.	Удружење Превент	Помоћ социјално најугроженијим женама	„	200.000,00
2019.	Мала срећна колонија Центар за децу и омладину	Играм се и учим	„	1.000.000,00
2019.	Удружење Нур светлост	Сви за једног, један за све!	„	400.000,00

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2019.	Удружење Снага породице	Породични сарадник 2 – Психосоцио – едукативна подршка ромским породицама за укључивање деце у систем образовања	II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину	135.000,00
2019.	Послови за младе	Курсеви за младе/ Курсеви за младе припаднике ромске националне заједнице	„	200.000,00
2019.	Удружење Бачких Рома	Желим да живим од свог рада!	„	200.000,00
2019.	Институт за развој	Безбедни Роми	„	250.000,00
2019.	Каритас Деканата Нови Сад	Монтесори дечија кућа	III Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2019. годину	280.000,00
2019.	Удружење грађана „Пхралипе Нови Сад“	„Стари занати у рукама младих“	II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2019. годину за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма из области провредe од јавног интереса за Град Нови сад која реализују удружења	100.000,00
2020.	Удружење жена „Едукативни центар младих нада“	Подршка континуираном образовању Рома	Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2020. годину	150.000,00
2020.	Удружење Снага породице	Породични сарадник – Психосоцио – едукативна подршка ромским породицама за укључивање деце у систем образовања	„	300.000,00
2020.	Институт за развој	Безбедни Роми 2	„	100.000,00
2020.	Омладина Јазас Нови Сад	Заједнички ка оснаживању особа које живе са ХИВ-ом, МСМ, СР и младих Рома кроз подршку у оквиру клуба и теренског рада	II Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за финансирање или суфинансирање програма удружења грађана у области социјалне заштите, који су од интереса за Град Нови Сад за 2020. годину	200.000,00

Година	Назив удружења	Назив програма	Назив конкурса	Износ
2020.	Удружење Превент	Помоћ социјално најугроженијим женама	„	200.000,00
2020.	Удружење грађана „Пхралипе Нови Сад“	„Ручна радиност и стари занати у рукама младих у 2020“	Јавни конкурс за доделу средстава из буџета Града Новог Сада за 2020. годину за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма из области провредне од јавног интереса за Град Нови сад која реализују удружења	80.000,00

3.4. SWOT анализа

SWOT анализа је једноставна а корисна техника за разумевање унутрашњих карактеристика јединице локалне самоуправе (снага и слабости) и за идентификовање спољних фактора – могућности које су отворене за ЈЛС и претњи са којима се ЈЛС суочава.

Овом техником се идентификује следеће:

- Снаге (ресурсе, предности) града/општине;
- Слабости (ограничења, препреке, недостатке) града/општине;
- Екстерне (повољне) услове (шансе, могућности) који могу допринети у остваривању циљева града/општине;
- Екстерне (неповољне) услове (претње, ризике) који могу бити штетни при остваривању циљева града/општине.

У процесу припреме ЛАП-а, **SWOT** анализа са једне стране представља завршни корак у аналитичком делу документа (у ситуационој анализи, односно анализи стања), а са друге стране служи као полазна основа за идентификовање кључних проблема и посредно за дефинисање средњорочних и дугорочних циљева.

На радионици за припрему **SWOT** анализе су учествовали сви чланови и чланице Тима, а након радионице су се консултовали са запосленима у општинској управи и локалним институцијама, задуженим за појединачне области.

SWOT анализа је обухватила како анализу доступних података, тако и усаглашене ставове чланова тематских (секторских) радних група до којих су дошли на основу процене стања „на терену“, нарочито у оним областима у којима недостају подаци.

SWOT анализа је закључена избором приоритетних области и утврђивањем кључних питања/проблема које треба решити, односно циљевима које треба постићи у свакој од изабраних приоритетних области. Ова кључна питања (закључци) су поставили основ за утврђивање предлога општег циља и предлога посебних циљева, односно мера и активности.

Након одржане радионице на којој је дефинисана **SWOT** анализа, организоване су додатне консултације у форми фокус групе са представницима ромских насеља. Њихови предлози и сугестије су инкорпорирани у финалну верзију документа ЛАП.

3.4.1 Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • У 9 основних школа формирани тимови за превенцију осипања • Ангажовано укупно 5 педагошких асистената, у 4 основне школе и 1 у ПУ • Сви предшколци су уписани у ПУ (осим оних за које су предати захтеви са закашњењем) • Обезбеђен бесплатни вртић за сву децу на територији града • У претходне три школске године Град Нови Сад је из буџета финансирао уџбенике, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте • Градска управа за социјалну и дечију заштиту реализује велик број пројеката у партнерству са цивилним сектором и то у свим областима (образовање, социјална заштита, становање...) • НСМЕДЕ- Новосадска интерсекторска мрежа за децу у оквиру које се одвија сарадња и покрећу иницијативе, јак цивилни сектор у Граду, као и иницијативе универзитета • Различити програми неформалног образовања цивилног друштва намењених ромској популацији • Образовне установе имају релативно добре капацитете за рад са децом ромске националности и похађају континуирано програме стручног усавршавања • Нови Сад као универзитетски град обезбеђује доступност свих нивоа образовања, добра сарадња са факултетима 	<ul style="list-style-type: none"> • У близини насеља Велики рит је велика концентрација деце ромске националности и долази до природне сегрегације унутар једног објекта ПУ (Бубамара) и једне ОШ - "Душан Радовић" (слично је са Бангладешом) • Велика концентрација деце ромске националности у појединим одељењима у појединим школама • Недовољан број педагошких асистената у школама, првенствено у ОШ "Душан Радовић" • Недовољна видљивост рада тимова за превенцију осипања и педагошких асистената (Подршка школским тимовима за превенцију осипања се одвија само кроз пројекте) • Недовољна видљивост имплементираних пројеката и њихових ефеката (потребе су веће од расположивих пројеката) • Листе чекања за упис у ПУ, хронични мањак места • Родитељи највише гравитирају ка једном објекту, и нису довољно мотивисани да уписују децу у друге објекте • Постоји проблем превоза ученика из неформалних насеља у удаљеније основне школе • Нема јасних нити обједињених података о броју деце ромске националности у ПУ као ни за основношколско и средњошколско образовање, генерално је тешко доћи до података и објединити их • Нису сви запослени у образовним установама сензибилисани за потребе и рад са децом ромске националности • Градска управа за социјалну и дечију заштиту је најактивнија, највише оптерећена кад су у питању све иницијативе у вези са инклузијом Рома и Ромкиња • Деца се у предшколској установи претежно укључују у полудневне боравке, родитељи углавном не желе целодневни боравак, одбијају га односно нису припремљени за то • И даље има деце која нису у систему и нису уписана у ППП, као ни у основну школу (родитељи који немају пребивалиште, на пример) • Свега 63% деце ромске националности у Новом Саду заврши основно образовање • Нема података колико је деце уписано у средње школе кроз афирмативне мере • Нема довољно праћења и сарадње између основних и средњих школа у периоду транзиције

	<ul style="list-style-type: none"> • Нема системског приступа и координације у прикупљању и праћењу података у вези са превенцијом осипања • Недовољна укљученост родитеља ромске националности у рад савета родитеља
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Заинтересованост градске управе за образовање и директора основних школа да се реализује иницијатива везана за смањење/спречавање тзв. природне сегрегације • Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016 до 2025. године • Законске регулативе и Националне стратегије у области образовања • Системске мере – закони и правилници о додатној подршци ученицима у инклузивном образовању, као и препознавању облика дискриминације у образовању • Афирмативне мере за упис ромских ученика у средње школе и факултете • Постоје школе у окружењу у које могу да се распореде деца из једног насеља • Постоји добра мрежа јавног превоза, велик број аутобуских стајалишта • МПНТР је повећало број стипендија • МПНТР је одобрило увођење педагошких асистената у средње школе • Укљученост Канцеларије за инклузију Рома у АПВ • Фондови различитих донатора намењени инклузији Рома и Ромкиња 	<ul style="list-style-type: none"> • Стереотипи и предрасуде наставног кадра, ученика и родитеља већинске популације - • Породице расељене са Косова и Метохије, већ 20 година немају пребивалиште па самим тиме ни могућност остварења права из области образовања • Лоши материјални услови ромске заједнице • Ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања • Недовољно препознавање потреба ромске заједнице од стране друштва у целини • Непостојање механизма за мониторинг и праћење реализованих мера • Недостатак финансијских средстава у буџету

Када је у питању област образовања, снагу свакако представљају различити сервиси и погодности који олакшавају школовање Рома и Ромкиња: у 9 основних школа формирани су тимови за превенцију осипања, обезбеђен је бесплатан вртић за сву децу на територији Града, ангажовано је укупно 5 педагошких асистената, у 4 школе и 1 ПУ, и сви предшколци су уписани у ПУ (осим оних за које су предати захтеви са закашњењем); образовне установе имају релативно добре капацитете за рад са децом ромске националности и похађају континуирано програме стручног усавршавања.

Град Нови Сад је у претходне три школске године из буџета финансирао учбенике, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте. Такође, реализује се и велики број пројеката у партнерству са цивилним сектором, као и програми неформалног образовања који су намењени ромској популацији. Ипак, побројане су и бројне слабости. Недовољан је број педагошких асистената у школама и недовољна је видљивост тимова за превенцију осипања и педагошких асистената. Такође, хронични је мањак места у ПУ, па постоје листе чекања за упис. У неким установама је већа концентрација деце ромске националности, и самим тим су те установе више оптерећене и имају више иницијатива у вези са инклузијом Рома и Ромкиња.

Не постоје обједињени подаци о броју деце ромске националности у ПУ, као ни за основношколско и средњешколско образовање, што отежава процену стања, али и анализу потреба и развој будућих иницијатива. Велики проблем представља и то што и даље има деце која нису у систему и нису уписана у ППП, нити у основну школу, а свега 63% деце ромске националности у Новом Саду заврши основно образовање. Ипак, позитивно је што постоји заинтересованост градске управе за образовање и директора основних школа да се реализује иницијатива везана за смањење/спречавање тзв. природне сегрегације. Такође, шансу представљају и бројна стратешка документа, националне, покрајинске и локалне политике, као и добар правни оквир. Треба истаћи и да је Министарство повећало број стипендија и одобрило педагошке асистенте у средњим школама. Са друге стране, и даље су присутни стереотипи и предрасуде наставног кадра, ученика и родитеља већинске популације, а претње представљају и лоши материјални услови ромске заједнице, ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања и непостојање механизма за мониторинг реализованих мера. Посебно угрожена група су породице расељене са Косова и Метохије, које већ 20 година немају пребивалиште, па самим тиме ни могућност остварења права из области образовања (и других права).

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети у области образовања**: повећати број деце и младих ромске националности у сисему васпитања и образовања; применити мере усмерене на редовно похађање наставе ученика ромске националности и подршци школским тимовима за превенцију осипања; успоставити евиденцију о броју деце укључене у све нивое образовања; успоставити сарадњу између основних и средњих школа као и других релевантних актера; оснажити стручне капацитете образовних установа, информисати, едуковати и оснажити родитеље о значају образовања и припремити породице и децу за укључивање у целодневне боравке.

3.4.2 Становање

ШАНСЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Извршна власт Града Новог Сада отворена је за решавање стамбених питања становника ромских насеља Извршна власт Града Новог Сада је спремна за пријављивање на Конкурсе намењене унапређењу стамбених услова социјално угрожених породица Град Нови Сад има могућности да обезбеди финансијска средства неопходна за учешће у реализацији стамбених пројеката 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак стамбених јединица за социјално становање; Лоше стање постојећих стамбених и инфраструктурних објеката као и неуређена постојећа комунална инфраструктура у насељима у којима живе Роми; Нередовно изношење смећа из насеља Велики Рит и Бангладеш Сложена администрација и раздвојене управе по надлежностима у области становања (Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Стамбена агенција и Градска управа за имовину и имовинско-правне послове) траже додатно време и ангажовање како би се објединила неопходна документација за стамбену подршку Постојећи стамбени објекти који су условни за становање у ромским насељима у највећем броју су незаконито изграђени, а имовински статус није решен
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Национална стратегија за социјално становање 	<ul style="list-style-type: none"> Непостојање стратегије одрживих стамбених решења за становнике насеља Велики рит

<ul style="list-style-type: none"> • Закон о озакоњењу објеката • Доношење стратегије о стамбеном збрињавању угрожених категорија • Подршка републичких и покрајинских институција – донације са виших нивоа власти у стамбеном збрињавању (куповина сеоских кућа) • Мотивација и активизам на локалном нивоу • Сарадња са ОЦД кроз пројектне активности у вези изградње и обезбеђивања одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља у граду Новом Саду – могућност пројектног аплицирања • Поднета апликација у оквиру Програма „Подршка Европске уније социјалном становању и активној инклузији” (ЕУ СХАИ) намењена одрживим стамбеним решењима становника насеља Бангладеш 	<ul style="list-style-type: none"> • Око 200 незаконито изграђених објеката у насељу Велики Рит на земљишту које је важећом планском документацијом намењено за јавне садржаје (школа, вртић, здравствени центар и др.) • Непостојање адекватне основне комуналне инфраструктуре у насељу Велики Рит • Опасност од пожара посебно за породице које живе у насељу Велики Рит • Опасност од плављења објеката у насељу Бангладеш • Непостојање фекалне канализације у насељу Бангладеш и изливање септичких јама услед плављења • Лако запаљиви објекти и лоше инсталације у насељу Бангладеш
--	---

Када је у питању област становања, снагу представља то што је извршна власт града Новог Сада отворена за решавање стамбених питања становника ромских насеља, и спремна за пријављивање на конкурсе намењене унапређењу стамбених услова социјално угрожених породица. Такође, град Нови Сад има могућности да обезбеди финансијска средства неопходна за учешће у реализацији стамбених пројеката.

Међу главним слабостима препознат је недостатак стамбених јединица за социјално становање и лоше стање постојећих стамбених и инфраструктурних објеката, као и неуређена постојећа комунална инфраструктура у насељима у којима живе Роми и Ромкиње. Такође, сложена је и администрација и раздвојене управе по надлежностима у области становања (Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције, Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, Градска управа за имовину и имовинско-правне послове), што тражи додатно време и ангажовање како би се објединила неопходна документација за стамбену подршку.

Шансу представља Национална стратегија за социјално становање и други релевантни закони и стратегије, као и подршка републичких и покрајинских институција – донације са виших нивоа власти у стамбеном збрињавању (куповина сеоских кућа), и сарадња са ОЦД кроз пројектне активности у вези изградње и обезбеђивања одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља у граду Новом Саду – могућност пројектног аплицирања путем различитих програма финансираних од стране Европске уније. Са друге стране, не постоји стратегија одрживих стамбених решења за становнике насеља Велики Рит, а у одређеним насељима постоје опасности и од пожара и плављења.

На основу SWOT анализе, **идентификовани приоритети су:** обезбеђивање одрживих стамбених решења за становнике ромских насеља и решавање стамбених питања ромских породица у Граду Новом Саду кроз одговарајуће моделе стамбене подршке: изградњу нових или куповину постојећих стамбених јединица и пресељење, пружање подршке становницима ромских насеља у поступку озакоњења незаконито изграђених објеката који испуњавају

претходне услове за озакоњење и подршка у решавању имовинско правних односно власничких односа.

3.4.3 Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • НСЗ има сензибилисан кадар за рад са категоријом теже запошљивих категорија незапослених лица (укључујући и лица ромске националности) • Подршка запошљавању Рома и Ромкиња кроз мере активне политике запошљавања усмерене искључиво на Роме/Ромкиње или кроз програме запошљавања где се приоритет у запошљавању даје лицима ромске националности • Роми и Ромкиње повратници по међународном споразуму о реадмисији имају формално образовање, информатичко знање и знање страних језика које им омогућава лакше укључивање на тржиште рада • Постојање годишњег акционог плана запошљавања Новог Сада • Јак ОЦД сектор који спроводи програме запошљавања Рома и Ромкиња • Постојање програма функционалног образовања одраслих као мера коју спроводи НСЗ 	<ul style="list-style-type: none"> • Не утврђују се потребе ромске популације за запошљавањем • Недовољно пријављивање Рома и Ромкиња на евиденцију НСЗ; слабо изјашњавање Рома/Ромкиња о националној припадности приликом евиденције у НСЗ • Мали број запослених Рома и Ромкињама у јавним установама • Роми/Ромкиње се углавном пријављују на евиденцију НСЗ због могућности остваривања права на новчану социјалну помоћ НСП • Неразумевање концепта активних мера запошљавања и могућности које нуди НСЗ незапосленим Ромима и Ромкињама • Немогућност документовања квалификација за повратнике по реадмисији • Неке од мера НСЗ нису прилагођени ромској популацији (на пример, немају потребна средства обезбеђења и гаранције посебно за samozapošljavanje; недостаје праћење и подршка, менторство, како би одржали посао или мали бизнис) • Ромској популацији недостају вештине активног тражења посла • Нема довољно подршке старим занатима којима се Роми традиционално баве
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Локални акциони план запошљавања Града Новог Сада који препознаје Роме и Ромкиње као посебну категорију теже запошљивих лица и обезбеђује значајна средства • Акциони план за младе Града Новог Сада који посебно таргетира запошљавање младих и у којем су млади Роми и Ромкиње препознати као посебно осетљива група • Подстицај за изјашњавање о националној припадности промоцијом мера активне политике запошљавања и јавних позива где је приоритет укључивање лица ромске националности 	<ul style="list-style-type: none"> • Неповећење ромске популације у државне институције • Висока заступљеност ромске популације на неформалном тржишту рада и у сивој економији • Продубљавање економске кризе услед пандемије Ковид 19 • Лица која нису ромске националности, изјашњавају се као Роми због субвенционисаног запошљавања, односно samozapošljavanja, док са друге стране Роми и Ромкиње се не изјашњавају • Недостатак свести о значају укључивања на формално тржиште рада

<ul style="list-style-type: none"> • Запошљавање саветника ромске националности у НСЗ • Радна активација корисника НСП у сарадњи са НСЗ • Ангажовање ОЦД за прибављање доказа о завршеном школовању повратника по међународном споразуму о реадмисији • Снажна и стабилна економија на подручју Града Новог Сада 	<ul style="list-style-type: none"> • Формална знања и вештине Рома/Ромкиња нису усклађена са потребама тржишта рада • Дискриминација на тржишту рада • Недовољна сензибилисаност послодаваца за радно ангажовање лица ромске националности
--	---

Препознато је да НСЗ има сензибилисан кадар за рад са теже запошљивим категоријама незапослених лица (укључујући и лица ромске националности), као и да постоји подршка запошљавању Рома и Ромкиња кроз мере активне политике запошљавања усмерене искључиво на Роме/Ромкиње или кроз програме запошљавања где се приоритет у запошљавању даје лицима ромске националности.

Роми повратници по међународном споразуму о реадмисији имају формално образовање, информатичко знање и знање страних језика које им омогућава лакше укључивање на тржиште рада. Такође, снага је и јак ОЦД сектор који спроводи велике програме запошљавања Рома, а постоје и програми функционалног образовања одраслих као мера коју спроводи НСЗ.

Ипак, недостају подаци о потребама ромске популације за запошљавањем, а неке од мера НСЗ ни нису прилагођене ромској популацији (нпр, немају потребна средства обезбеђења и гаранције посебно за samozapošljavanje, недостаје праћење и подршка, менторство како би одржали посао или мали бизнис). Додатно, Роми и Ромкиње се углавном пријављују на евиденцију НСЗ због могућности остваривања права на новчану социјалну помоћ НСЗ, и често не разумеју концепт активних мера запошљавања и могућности које нуди НСЗ. Мали је број запослених Рома и Ромкиња у јавним установама, а нема ни довољно подршке старим занатима којима се Роми традиционално баве.

Као могућност препознају се стратегије и мере које су усмерене на укључивање Рома и Ромкиња на тржиште рада, као и запошљавање саветника ромске националности у НСЗ. Такође, ангажовање невладиних организација за прибављање доказа о завршеном школовању повратника по међународном споразуму о реадмисији је значајно, као и генерално снажна и стабилна економија на подручју града Новог Сада.

И даље је велико неповерење ромске популације у државне институције као и висока заступљеност ромске популације у раду на неформалном тржишту рада и у сивој економији. Негативно утиче и свеприсутна дискриминација на тржишту рада и недовољна сензибилисаност послодаваца за радно ангажовање лица ромске националности, а са друге стране формална знања и вештине Рома и Ромкиња нису усклађена са потребама тржишта рада. Лица која нису ромске националности, изјашњавају се као Роми због субвенционисаног запошљавања, односно samozapošljavanja, док са друге стране Роми се не изјашњавају.

На основу анализе, **идентификовани су следећи приоритети:**

- повећање броја Рома и Ромкиња који користе различите услуге Националне службе за запошљавање;
- повећање информисаности Рома о програмима доквалификације и преквалификације и унапређење квалификација и компетенција за повећање конкурентности на тржишту рада;
- подстицање развоја предузетништва код Рома и Ромкиња и увођење постојећих предузетничких иницијатива у формално токове;

- препознавање и значај ангажовања ромске популације у сектору сакупљања секундарних сировина;
- смањење дискриминације приликом запошљавања Рома/ Повећање запослености Ромкиња;
- подстицање запошљавања Рома и Ромкиња у институцијама на локалном и националном нивоу, у сагласности са потребама органа локалних самоуправа и у складу са фискалним ограничењима.

3.4.4 Здравство

ШАНСЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Развијена примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита • Стручан кадар Дома здравља • Развијене службе здравствене заштите: одраслих, саветовалиште за младе, развојно саветовалиште, служба за здравствену заштиту жена • Поливалентна патронажна служба – теренски рад, рад у породици и заједници • Здравствени медијатори • Добра сарадња Дома здравља са Центром за социјални рад, ЛС и ОЦД, укљученост у партнерске пројекте • Школица за труднице у оквиру Дома Здравља • Електронско пријављивање новорођене деце • Градска управа за здравство финансира на годишњем нивоу пројекте ОЦД и здравствених институција 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан број здравствених медијаторки за град Нови Сад • Недовољно видљив рад постојећих здравствених медијаторки, неинформисаност о њиховом деловању • Непоседовање личних докумената ромске популације (лична карта, здравствена књижица) • Коришћење туђе здравствене књижице као честа појава у ромској заједници • Недовољна информисаност ромске популације у вези са значајем вакцинације, гинеколошких и стоматолошких прегледа • Недовољна информисаност о потреби за планирањем породице • Одсуство подршке Ромкињама трудницама (мали број Ромкиња користи услуге Школице за труднице) • Електронско пријављивање детета није могуће за родитеље који живе у ванбрачној заједници (отац који жели да призна дете и даље мора код Матичара да да изјаву о очинству, усмено на записник) • Језичка баријера (досељени са Косова и Метохије) • Неажурне пријаве пребивалишта • Незаинтересованост и неинформисаност о правима из здравствене заштите • Недовољан број ОЦД које се баве питањима здравља Рома и Ромкиња у граду
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Закон о здравственој заштити (обавезни видови здравственог осигурања) • Закон о правима пацијената • Закон о забрани дискриминације 	<ul style="list-style-type: none"> • Неизјашњавање о националној припадности – недостатак евиденције • Лоши стамбени, материјални и хигијенски услови

<ul style="list-style-type: none"> • Закон о остваривању права на здравствену заштиту деце, трудница и породиља • Закон о бесплатној правној помоћи • Могућност реализације програма здравственог васпитања у сарадњи са ромским НВО у насељима • Формализовање сарадње свих локалних актера ради бржег протока информација 	<ul style="list-style-type: none"> • Пандемија корона вируса угрожава највише сиромашне посебно оне без адекватног приступа води и електричној енергији • Нерешен статус здравствених медијаторки
---	---

У Новом Саду је развијена примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита, Дом здравља може да се похвали стручним кадром, а развијене су и службе здравствене заштите: одраслих, саветовалиште за младе, развојно саветовалиште и служба за здравствену заштиту жена. Такође, постоје здравствени медијатори, а добра је и сарадња Дома здравља са Центром за социјални рад, ЛС и ОЦД.

Препознати су и одређени недостаци у области здравства. За почетак, недовољан је број здравствених медијаторки за град Нови Сад, а рад постојећих је недовољно видљив. Ромска популација често нема лична документа, и недовољно је информисана у вези са значајем вакцинације, гинеколошких и стоматолошких прегледа и других превентивних прегледа. Често постоји и језичка баријера, а постоји и проблем недовољног броја ОЦД које се баве питањима здравља Рома и Ромкиња у граду.

Шансе представља добар законски и стратешки оквир, као и могућност реализације програма здравственог васпитања у сарадњи са ромским ОЦД у насељима и формализовање сарадње свих локалних актера ради бржег протока информација. Неизјашњавање о националној припадности и недостатак евиденције представља претњу, као и лоши стамбени, материјални и хигијенски услови у којима живи већина припадника ромске популације. Такође, нерешен је и статус здравствених медијаторки.

На основу ове анализе, **идентификовани су следећи приоритети**: побољшање положаја социјално угрожених Рома и Ромкиња кроз помоћ у здравственој нези и адекватном лечењу; унапређење хигијенско – епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанка и ширења заразних и паразитарних болести; спровођење посебних мера намењених спречавању ширења корона вируса у нехигијенским ромским насељима и мере за ублажавање последица епидемије на најсиромашније Роме и Ромкиње; програми за унапређење јавног здравља, превенције злоупотреба дрога, унапређење репродуктивног здравља Ромкиња и превенције хроничних незаразних болести.

3.4.5 Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Велики центар за социјални рад са стручним радницима који су јако добро упознати са ситуацијом на терену, укључен у велик број партнерских пројеката • Запослени у ЦСР сензибилисани и познају питања ромске популације • ЦСР има добру сарадњу са ОЦД 	<ul style="list-style-type: none"> • Начин функционисања градске администрације који је често ограничен формализацијом, • Највише се у инклузију Рома и Ромкиња укључује Градска управа за социјалну и

<ul style="list-style-type: none"> Градска управа за социјалну и дечију заштиту део локалне самоуправе са највише надлежности у области социјалног укључивања Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада, Одлуком о финансијској подршци породици са децом, Програмом унапређења социјалне заштите (који се доноси за сваку годину), обезбеђен висок ниво подршке социјално угроженим лицима, нарочито породицама са више деце Град генерално издваја велика средства за социјалну заштиту/суфинансира услуге у социјалној заштити Градска управа за социјалну и дечију заштиту, из средстава буџета Града, сваке године, путем јавних конкурса, финансира програме ОЦД у области социјалне заштите Запослени у Градској управи за социјалну и дечију заштиту са компетенцијама и сензибилитетом за рад са социјално угроженим категоријама становништва и ромском популацијом. Развијена међусекторска сарадња између ЦСР, Града, ЦК, образовних институција, ДЗ и ОЦД Запослена координаторка за ромска питања је у оквиру управе за социјалну и дечију заштиту Интерсекторска мрежа НСМЕДЕ за децу, која укључује и теме повезане са децом ромске националности Велики број ОЦД које се баве питањима Рома и Ромкиња у овој области Постоје лиценциране ОЦД за пружање услуга социјалне заштите Постоји база података Центра за социјални рад Постојање канцеларије за бесплатну правну помоћ и бироа за пружање правне помоћи 	<p>дечију заштиту, уз недовољно укључивање других градских управа</p> <ul style="list-style-type: none"> Недовољан број запослених у институцијама социјалне заштите Недовољна информисаност ромске популације о видовима помоћи Недовољна информисаност старијих суграђана о услугама социјалне заштите Недовољна информисаност грађана ромске националности о могућностима и праву на бесплатну правну помоћ Недовољна видљивост ОЦД које се баве пружањем бесплатне правне помоћи и бесплатне правне подршке
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Законска регулатива (Закон о социјалној заштити, Породични закон, Закон о бесплатној правној помоћи) У току је иницијатива за доношење Стратегије социјалне заштите Града Новог Сада Могућност обезбеђивања додатних средстава и подршке (ЕУ и други фондови, СИПРУ, СКГО, ОЕБС...) Саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге као програми подршке ромској популацији у оквиру система социјалне заштите (попут породичног сарадника, подршке раном развоју и укључивању у образовни систем, подршка деци и малолетницима у уличној ситуацији) 	<ul style="list-style-type: none"> Неповерење ромске популације у рад установа Предрасуде и дискриминација према ромској заједници од стране већинског становништва Недовољна сензибиласност свих сектора локалне самоуправе за питања положаја ромске популације Непостојање могућности праћења обухвата ромске популације у систему социјалне заштите Скучен оквир функционисања у актуелном тренутку КОВИД пандемије (ограниченост

<ul style="list-style-type: none"> • Различити програми ОЦД и добра сарадња са ОЦД • Лиценцирање кадрова у области социјалне заштите • Формирање додатних фондова за финансирање осетљивих група од стране локалне самоуправе • Укључивање младих из ромске заједнице у културне и спортске активности кроз локалне пројекте • Подстицање развоја услуга и давања намењених Ромској популацији • Развој нових услуга социјалне заштите намењених деци која живе/раде на улици • Подстицање информисања угрожених категорија о услугама социјалне заштите 	<p>непосредног контакта са корисницима, усмереност на мање групе и он лине начин комуникације)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пројектно финансирање програма ОЦД што утиче на тешкоће њихове одрживости • Мали број ромских ОЦД са капацитетима за коришћење донаторских средстава
---	--

Када је у питању област социјалне заштите, снагу представља велики Центар за социјални рад са стручним радницима који су јако добро упознати са ситуацијом на терену и који је укључен у велик број партнерских пројеката. Запослени у ЦСР су сензибилисани и познају питања ромске популације, а добра је и сарадња са ОЦД. Град генерално издваја велика средства за социјалну заштиту/суфинансира услуге у социјалној заштити, а запослени у Градској управи за социјалну и дечију заштиту су са компетенцијама и сензибилитетом за рад са социјално угроженим категоријама становништва и ромском популацијом. Постоји велики број ОЦД које се баве питањима Рома и Ромкиња у овој области као и лиценциране ОЦД за пружање услуга социјалне заштите.

Највише се у инклузију Рома и Ромкиња укључује Градску управу за социјалну и дечију заштиту, уз недовољно укључивање других градских управа. Начин функционисања градских управа је често условљен формализацијом, а уочава се и недовољан број запослених у институцијама социјалне заштите. Недовољна је информисаност ромске популације о видовима помоћи и могућностима и праву на бесплатну правну помоћ, а недовољна је и видљивост ОЦД које се баве овом облашћу.

Шансу представља добра законска и стратешка регулатива и могућност обезбеђивања додатних средстава и подршке. Добро је и што постоје саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге као програми подршке ромској популацији у оквиру система социјалне заштите, различити програми ОЦД и добра сарадња са ОЦД, као и простор за унапређење и развој нових услуга социјалне заштите, као и подстицање информисања угрожених категорија о расположивости услуга социјалне заштите.

Претњу представљају присутне предрасуде и дискриминација према ромској заједници од стране већинског становништва и недовољна сенибилисаност свих сектора локалне самоуправе за питања положаја ромске популације. Роми и Ромкиње често немају поверење у институције. Програми/пројекти ОЦД немају стабилно финансирање док мали број ромских ОЦД има капацитете за коришћење донаторских средстава.

На основу SWOT анализе, **идентификовани су следећи приоритети:** унапредити информисаност ромске популације о правима из социјалне заштите; унапредити доступност услуга социјалне заштите; унапредити доступност материјалних давања за ромске ученике и ромске породице које на њих имају право, повећати укљученост ОЦД у пружању услуга социјалне заштите ромској популацији као и подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите.

4 ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Општи циљ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2021 - 2022. године је: **Унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада и стварање услова за већу укљученост у друштвене токове путем подршке у области образовања, становања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите.**

ЛАП има пет посебних циљева који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области релевантних за социјално укључивање Рома и Ромкиња: образовање, становање, запошљавање, здравствена и социјална заштита:

Посебан циљ 1: Повећати укљученост деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Посебан циљ 2: Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Посебан циљ 3: Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Посебан циљ 4: Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Посебан циљ 5: Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите

Посебни циљеве се остварују реализацијом већег броја мера у свакој посебној области. Степен остварености општег циља се прати и на основу показатеља (индикатора) ефекта; оствареност посебних циљева се прати и мери на основу показатеља (индикатора) исхода, док се степен остварености планираних мера прати путем дефинисања показатеља (индикатора) резултата. За све показатеље су у табели АП дате базне и циљане вредности.

4.1 ОБРАЗОВАЊЕ

Посебан циљ 1: Повећати укључености деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Мере:

1.1. Прикупљање, обрада и размена података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, основношколског и средњошколског васпитања и образовања;

1.2. Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваривању њихових права;

1.3. Обезбеђење услова за повећани обухват деце предшколским образовањем;

1.4. Информисање и едуковање родитеља ромских ученика о значају образовања;

1.5. Подстицање учешћа и напредовања деце ромске националности у основношколском образовном процесу;

1.6. Оснаживање стручних капацитета образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања;

1.7. Информисање, саветовање и подршка ученицима ромске националности приликом уписа у средње школе/високошколске установе уз примену афирмативних мера.

4.2 СТАНОВАЊЕ

Посебан циљ 2: Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Мере:

2.1. *Израда документације за решавање стамбених питања 105 ромских породица у насељу Бангладеш;*

2.2. *Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу;*

2.3. *Обезбеђење предуслова за одржива стамбена решења становника насеља Велики рит уз активно учешће корисника*

4.3 ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебан циљ 3: Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Мере:

3.1. *Информисање и едуковање Рома и Ромкиња о мерама активне политике запошљавања;*

3.2. *Планирање и спровођење прилагођених мера активне политике запошљавања које подстичу запошљивост и запошљавање радно способних Рома и Ромкиња;*

3.3. *Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања које подстичу самозапошљавање и предузетништво Рома и Ромкиња:*

3.4. *Подизање образовног нивоа и квалификација незапослених Рома и Ромкиња.*

4.4 ЗДРАВСТВО

Посебан циљ 4: Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Мере:

4.1. *Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите;*

4.2. *Повећање обухвата Рома и Ромкиња превентивним прегледима;*

4.3. *Едукација о здравим стиливима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности;*

4.4. *Креирање подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга Ромима и Ромкињама;*

4.5. *Унапређење хигијенско - епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанака и ширења заразних и паразитарних болести;*

4.6. *Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих против COVID-19;*

4.7. Побољшање информисаности, доступности и већег коришћења услуга из домена здравствене заштите, са посебним фокусом на старо становништва (65+), ради продужења животног века;

4.5 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Посебан циљ 5: Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите

Мере:

5.1. Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите;

5.2. Унапређење доступности услуга социјалне заштите;

5.3. Подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите;

5.4. Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право.

У току 2021-2022. године, један од приоритета који није специфициран у оквиру појединачних области, а веома је важан за реализацију овог ЛАПa јесте активација Мобилног тима на терену. То се односи на неопходност сталног обиласка ромских насеља, одржавање редовних састанака са другим институцијама и ОЦД као и успостављање сарадње са надлежним институцијама у вези са издавањем личних докумената за Роме и Ромкиње који ова документа не поседују, а фактички су настањени на територији Града Новог Сада.

Поред наведених циљева и мера, приоритети током 2022. године

- Информисање Рома и Ромкиња о значају спровођења пописа становништва и њиховом учешћу у попису.
- Мапирање породица и анализа потреба ромских породица које живе у неформалном насељу „Депресија“ и породица које су се населиле на зеленој површини на Новом насељу (улица Бранислава Бороте).
- Покретање иницијативе надлежном органу за оснивање Дома културе Рома у Граду Новом Саду, ради подизања културног стандарда ромског становништва и очувања етнокултурног идентитета.

Ове активности ће спроводити Мобилни тим у сарадњи са локалним ромским ОЦД.

И коначно, све планиране мере и активности ће се спроводити и евентуално прилагођавати новонасталим потребама ромске заједнице, имајући у виду будућу ситуацију и могуће рестрикције у вези са Ковид-19 епидемијом.

5 АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују дефинисани општи и посебни циљеви. У њему су прецизиране мере, активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи (индикатори) за мерење успешности реализације планираних циљева и мера. Укупна вредност овог Акционог плана за период од 2021 - 2022. године износи 24.594.321,00 динара, од чега се из буџета Града Новог Сада издваја 12.964.000,00 динара, а из осталих извора 11.630.321,00 динара.

ОПШТИ ЦИЉ:		Унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада и стварање услова за већу укљученост у друштвене токове путем подршке у области образовања, становања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите.					
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере	
Остварено планирано повећање укључености деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања	%	2020	0	2022	100%	Двогодишњи извештај Градске управе Новог Сада о реализацији ЛАПa „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, http://www.inkluzi-jaroma.stat.gov.rs	
Унапређена стамбена ситуација и услови становања ромских породица у складу са планираним индикаторима на нивоу посебног циља за област становања	%	2020	0	2022	100%	Двогодишњи извештај Градске управе Новог Сада о реализацији ЛАПa „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, http://www.inkluzi-jaroma.stat.gov.rs	
Остварен планирани пораст запошљивости, запошљавања и економског оснаживања Рома и Ромкиња на нивоу индикатора посебног циља за област запошљавања	%	2020	0	2022	100%	Двогодишњи извештај Градске управе Новог Сада о реализацији ЛАПa „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, http://www.inkluzi-jaroma.stat.gov.rs	
Унапређено здравље и приступ услугама здравствене заштите Рома и Ромкиња, у складу са планираним индикаторима за област здравства	%	2020	0	2022	100%	Двогодишњи извештај Градске управе Новог Сада о реализацији ЛАПa „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, http://www.inkluzi-jaroma.stat.gov.rs	
Унапређен приступ правима и услугама из области социјалне заштите Ромима и Ромкињама, према постављеним индикаторима за област социјалне заштите	%	2019	0	2022	100%	Двогодишњи извештај Градске управе Новог Сада о реализацији ЛАПa „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, http://www.inkluzi-jaroma.stat.gov.rs	

ПОСЕБАН ЦИЉ 1:		Повећати укљученост деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања				
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Успостављен механизам за ажурно прикупљање података о деци и младима ромске националности у систему образовања	Да/Не	2020.	Не	2022.	Да	Извештаји образовних институција Извештај МНПТР Извештај мобилног тима
Удео институција које су укључене у интерсекторску сарадњу у области образовања	%	2020.	10%	2022.	50%	Извештаји образовних институција Извештај МНПТР Извештај мобилног тима
Процент деце узраста 0–3 година која похађају вртиће, од којих су 40% девојчице.	%	2020./ 2021.	Биће утврђено	2022.	Биће утврђено	Евиденција ПУ Извештаји ПА/мобилног тима
Процент деце узраста 3–5,5 година која похађају програме предшколског васпитања и образовања од којих су 40% девојчице.	%	2020./ 2021.	Биће утврђено	2022.	Биће утврђено	Евиденција ПУ Извештаји ПА/мобилног тима
Процент деце узраста 5,5-6,5 која похађају ППП, од чега 40% девојчице	%	2020./ 2021.	Биће утврђено	2022.	Биће утврђено	Евиденција ПУ Извештаји ПА/мобилног тима
Стопа обухвата ромских ученика основном школом (удео у укупном броју ученика)	%	2018./ 2019.	5,9%	2022.	10%	Извештаји образовних институција Извештаји ПА/мобилног тима Извештаји ОЦД
Удео ромских ученика обухваћених средњошколским образовањем	%	2019./ 2020.	0,71%	2022.	1,5%	Извештаји образовних институција Извештаји ПА/мобилног тима Извештаји ОЦД
Стопа уписа високих школа/факултета: удео младих који су уписали вишу/високу школу подељен са бројем деце који су завршили средњу школу	%	2020./ 2021.	Биће утврђено	2022.	Биће утврђено	Извештаји образовних институција Извештаји ПА/мобилног тима Извештаји ОЦД

МЕРА 1.1:	<i>Прикупљање, обрада и размена података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, основношколског и средњошколског васпитања и образовања</i>			Тип мере:	Подстицајна, институционално управљачко организациона		
Носилац мере:	Градска управа за образовање			Партнери:	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Школска управа, ПУ, Основне и средње школе, ЦСР, ОЦД, НС Меде, Мобилни тим, Школски тимови за превенцију осипања		
Период спровођења:	2021. - 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	700.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021. – 140.000,00 2022. – 560.000,00		Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС - 700.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Организовани састанци: - број састанака - број институција/актера	Број	2020.	0	2 5	4 6	Извештај мобилног тима Извештаји институција и ОЦД	
Потписан протокол о сарадњи између основних и средњих школа ради праћења транзиције из основног у средњешколско образовање (Број основних и средњих школа које су укључене у протокол)	Број	2020.	0	9 ОШ и најмање 3 СШ	9 ОШ и најмање 3 СШ	Извештај мобилног тима	
Успостављена евиденција о деци ромске националности према узрасту, вртићима у које су уписана, по полу	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Евиденција ПУ Извештај мобилног тима	
<ul style="list-style-type: none"> Број одржаних састанака основних и средњих школа Број ученика којима је пружена подршка у транзицији 	Број	2020.	0	2 100 ученика	4 100 ученика	Извештај мобилног тима Извештаји ОЦД Извештаји основних и средњих школа	

Израђен годишњи извештај о праћењу спроведених мера подршке у превенцији осипања	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Годишњи извештај о праћењу спроведених мера подршке
Број ученика и ученица којима је пружена подршка у превенцији осипања и раног напуштања школовања	Број		86 девојчица и 67 дечака	100+100	100+100	Извештај Градске управе за социјалну и дечију заштиту о пројекту „Нови Сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности“

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.1.1	Интерсекторска сарадња организовањем кварталних састанака свих релевантних актера	Мобилни тим	Градска управа за образовање, Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Школска управа, Предшколска установа, Градска управа за образовање, ОЦД, НС Меде,	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.1.2	Потписивање протокола о сарадњи између основних и средњих школа ради праћења транзиције из основног у средњешколско образовање	Градска управа за образовање	Градска управа за социјалну и дечију заштиту Мобилни тим Школска управа, ОЦД, Основне и средње школе	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.1.3	Вођење детаљне евиденције о деци ромске националности према узрасту, вртићима у које су уписана, по полу	Предшколска установа	Градска управа за образовање, Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Мобилни тим, ОЦД, ЦСР,	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.1.4	Праћење спроведених мера подршке у транзицији из основног у средњешколско образовање укључујући и превенцију осипања и раног напуштања школовања, уз већу видљивост ефеката реализованих пројеката и мера	Градска управа за образовање	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Школски тимови за превенцију осипања, Мобилни Тим, ОЦД	IV квартал 2022.	700.000,00	2021.-140.000,00 2022.-560.000,00	ЈЛС - 700.000,00

МЕРА 1.2:	<i>Информисање родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружање подршке у остваривању њихових права</i>			Тип мере:	Информативно едукативна		
Носилац мере:	Градска управа за социјалну и дечију заштиту		Партнери:	ДЗ, ЦСР, ПУ, ОЦД, мобилни тим, ШОСО Милан Петровић			
Период спровођења:	2021.-2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	4.722.500,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 2.111.250,00 2022.- 2.611.250,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС - 1.500.000,00 МПНТР- 3.222.500,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Израђен интерресорни протокол за информисање и едукацију родитеља до уписа у предшколске установе и припрему за полазак у основну школу.	Да/Не	2020.	0	Да	Да	Протокол	
Реализовани програми едукације, саветовања, информисања и подршке раном развоју: - број програма подршке које су реализовале ОЦД и мобилни тим - Број породица које су обухваћене подршком	Број	2020.	2 40	3 100	3 150	Извештаји ОЦД Извештаји мобилног тима	
Број породица којима је обезбеђена подршка за припрему за укључивање у целодневне боравке	Број	2020.	0	30	40	Извештаји ОЦД Извештаји мобилног тима	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.2.1	Израда интересорног протокола (Градске управе, ДЗ, ЦСР, ПУ, ОЦД) за информисање и едукацију родитеља до уписа у предшколске установе и припрему за полазак у основну школу	Градска управа за образовање	ДЗ, ЦСР, ПУ, ОЦД, мобилни тим	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.2.2	Програм едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју и програме ОЦД	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	ПУ, ОЦД, Дом Здравља, ЦСР, ШОСО МП	IV квартал 2022.	Део средстава у износу од 4.256.594,00 се обезбеђују из средстава других нивоа власти	2019.. – 2.128.297,00 2022. – 2.358.297,00	ЈЛС – 230.000,00 МПНТР- 4.256.594,00 кроз Пројекат "Заједно у инклузији-за добробит деце Новог Сада"

МЕРА 1.3:		Обезбеђење услова за повећани обухват деце предшколским образовањем		Тип мере:		Подстицајна	
Носилац мере:		ПУ		Партнери:		Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Градска управа за образовање, ЦСР, ОЦД, Мобилни тим	
Период спровођења:		2021.-2022.		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		650.000,00		Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		2021.- 200.000,00 2022.- 450.000,00	
				Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		ЈЛС - 650.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2021.	2022.	
Урађена база са прикупљеним подацима о броју и потребама ромске деце која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм		Да/Не	2020.	0	Да	Да	Извештај ПУ Извештај ЦСР Извештаји ОЦД Извештаји МТ

Број ромске деце узраста 0 до 3 године која су уписана у вртић	Број	2020.	Биће утврђено	Биће утврђено	Биће утврђено	Извештаји ПУ Извештај мобилног тима (ПА)
<ul style="list-style-type: none"> Број ромске деце узраста 3-5,5 година из насеља уписане у полудневне боравке Број ромске деце узраста 3-5,5 година из насеља уписане у целодневне боравке 	Број	2020. 2021.	27 Биће утврђено	30 Биће утврђено	35 Биће утврђено	Извештаји ПУ Извештај мобилног тима (ПА) Извештај о реализацији пројекта „Нови сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности“ који је реализовала Градска управа за социјалну и дечију заштиту у партнерству са ЦПЗВ
Број ромске деце која су у узрасту када је обавезно похађање ППП којима је обезбеђена финансијска подршка за учешће у ППП	Број	2020.	Биће утврђено	Биће утврђено	Биће утврђено	Извештај ЦСР Извештај мобилног тима (ПА)

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.3.1	Израда базе података о броју и потребама деце која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм	ПУ	ЦСР, ОЦД, МТ	IV квартал 2022.	250.000,00	2022.-250.000,00	ЈЛС - 250.000,00
1.3.2	Упис деце ромске националности узраста 0 до 3 године у вртиће	ПУ	Градска управа за образовање, ЦСР	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.3.3	Упис деце ромске националности узраста 3-5,5 година из насеља у полудневне и целодневне боравке	ПУ	Градска управа за образовање, ЦСР, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.3.4	Обезбеђивање финансијске подршке ромским породицама чија деца полазе у ППП	ЦСР	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Мобилни тим	IV квартал 2022.	400.000,00	2021.-200.000,00 2022.- 200.000,00	ЈЛС-400.000,00

МЕРА 1.4:	Информисање и едуковање родитеља ромских ученика о значају образовања		Тип мере:		Информативно едукативна		
Носилац мере:	Мобилни тим		Партнери:		Градске управе, Предшколска установа, основне школе, ЦСР, НСЗ, Школе, Мобилни тим, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	238.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		2021.- 102.000,00 2022.- 136.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		ЈЛС - 238.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Сprovedено истраживање	Да/Не	2020.	Не	Да	/	Извештај ОЦД Истраживање	
Организоване инфо сесије ради мотивисања родитеља: - број инфо сесија - број родитеља који су учествовали на инфо сесијама	Број	2020.	0 0	2 20	4 40	Извештај МТ Извештај ОЦД са одржаних сесија са списковима учесника/ца и фотографијама	
Организоване едукативне радионице: - број радионица - број укључених родитеља	Број	2020.	0 0	2 20	4 40	Извештај МТ Извештај ОЦД са одржаних сесија са списковима учесника/ца и фотографијама	
Ромски родитељи укључени у Савете родитеља у школама	Број	2020.	0	2	4	Извештаји школа Извештаји МТ (ПА)	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.4.1	Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима	Мобилни тим	ЦСР, ОЦД	IV квартал 2022.	136.000,00	2021.- 68.000,00 2022.- 68.000,00	ЈЛС - 136.000,00
1.4.2	Организовање едукативних радионица за родитеље	Мобилни тим	ОЦД, ЦСР, НСЗ, Школе	IV квартал 2022.	102.000,00	2021.-34.000,00 2022.- 68.000,00	ЈЛС - 102.000,00
1.4.3	Укључивање ромских родитеља у Савете родитеља	Школе	ОЦД, МТ	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

МЕРА 1.5:		Подстицање учешћа и напредовања деце ромске националности у основношколском образовном процесу		Тип мере:	Подстицајна и информативно едукативна		
Носилац мере:		Градска управа за социјалну и дечију заштиту		Партнери:		Градска управа за образовање, ЦСР, Школе, Црвени крст, МТ, ОЦД	
Период спровођења:		2021.-2022.	Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		300.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		2021.- 150.000,00 2022.- 150.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.: ЈЛС - 300.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2021.	2022.	
Прикупљени кумулативни подаци о броју и потребама деце која према календарском узрасту имају законску обавезу да се упишу у први разред основне школе		Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Извештаји ОШ Извештај мобиног тима (ПА)
Број ромских ученика којима је обезбеђена материјално-финансијска подршка за редовно похађање образовања и напредовање у образовном процесу (бесплатне уџбенике, превоз...):		Број	2020./2021.	Биће утврђено	Годишњи извештај ЦСР Извештај мобилног тима

Број ромских ученика којима је обезбеђена додатна подршка у савлађивању градива	Број	2020.	0	20	30	Извештаји ОЦД о реализованим програмским активностима Извештај мобилног тима
Број ромских ученика којима су обезбеђени додатни подстицаји (учешће на такмичењима, награде, организација екскурзија...)	Број	2020.	0	20	20	Извештај мобилног тима
Организовани образовни програми намењени ромским ученицима, посебно девојчицама: - број организованих програма - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	5 50 (25ж)	10 100 (50ж)	Извештаји удружења о реализованим програмским активностима Извештај мобилног тима

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.5.1	Евидентирање броја и потреба деце која према календарском узрасту имају законску обавезу да се упишу у први разред основне школе уз делотворно спровођење постојећих прописа о упису деце у основну школу	Градска управа за образовање	ОЦД, Градска управа за социјалну и дечију заштиту	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.5.2	Обезбеђивање материјално-финансијске подршке ученицима ромске националности за редовно похађање образовања и напредовање у образовном процесу (бесплатне уџбенике, превоз...)	Градска управа за образовање	ЦСР, Градска управа за социјалну и дечију заштиту	IV квартал 2022.	300.000,00	2021.- 150.000,00 2022.- 150.000,00	ЈЛС - 300.000,00
1.5.3	Организовање образовних програма намењених ромским ученицима у сарадњи са	ГУ за образовање	ОЦД, Градска управа за социјалну и дечију заштиту, школе, МТ	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из	/	Донаторска средства

	удружењима усмерене на редовно похађање наставе, спречавање осипања и раног напуштања школовања ученика ромске националности, посебно девојчица.				донаторских средстава/извора		
1.5.4	Промоција интеркултуралног дијалога и подстицања социјалне инклузије деце и младих у образовни систем, и мониторинг активности	ОЦД	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, школе, МТ	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из донаторских средстава/извора	/	Донаторска средства

МЕРА 1.6:	Оснаживање стручних капацитета образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања			Тип мере:	Информативно едукативна и подстицајна		
Носилац мере:	Школска управа			Партнери:	МПНТР, Градска управа за образовање, ОШ и СШ на територији града Новог Сада, МТ, ОЦД, НСМЕДЕ/ЦПЗВ		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	480.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		ОЦД- 480.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Одржане инфо сесије и радионице: - број сесија - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	2 20	4 40	Извештаји са одржаних радионица/инфо сесија Извештај мобилног тима	
Запослени нови педагошки асистенти	Број	2020.	3	1	3	Извештај МПНТР Извештај Мобилног тима	
Број школа који је укључен у интерсекторску мрежу за децу	Број	2020.	0	3	5	Извештај ЦПЗВ	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.6.1	Информисање и едукација наставника и наставница о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање	ОЦД	ОШ, МТ	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из донаторских средстава/извора	/	Донаторска средства; ОЦД – 480.000,00
1.6.2	Запошљавање педагошких асистената и повезивање са мобилним тимом, уз повећање видљивости њиховог рада	Школска управа	МПНТР, Градска управа за образовање	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти	/	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
1.6.3	Укључивање школа у интерсекторску мрежу за децу НСМЕДЕ	НСМЕДЕ/ЦПЗВ	ОШ и СШ на територији града Новог Сада	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

МЕРА 1.7:	Информисање, саветовање и подршка ученицима ромске националности приликом уписа у средње школе/високошколске установе уз примену афирмативних мера			Тип мере:	Информативно едукативна, подстицајна		
Носилац мере:	Градска управа за образовање			Партнери:	Канцеларија за инклузију Рома, Школска управа, ОШ, СШ, Мобилни тим (ПА), ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	1.350.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 540.000,00 2022.- 810.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС - 1.350.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Унапређена евиденција о обухвату ромских ученика у средњим и вишим/високим школама	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Извештај Канцеларије за инклузију Рома Извештај мобилног тима	

Број деце и родитеља инфомисаних о дуалном образовању: - број деце - број родитеља	Број	2020.	0 0	20 20	40 40	Извештај мобилног тима
Број ромских ученика уписаних у средње и више/високе школе путем афирмативних мера	Број	2019./2020	182	200	220	Извештај Градска управа за образовање Извештаји средњих школа Извештај мобилног тима
Број деце и младих ромске националности који уписују средњу и вишу/високу школу, којима је обезбеђена стипендија	Број	2020.	0 средња 0 виша/висока	0 средња 0 виша/висока	0 средња 0 виша/висока	Извештај Градске управе за образовање Извештаји мобилног тима Извештаји средњих школа
Број деце/младих ромске националности којима је организовано менторство и додатна подршка у образовном процесу	Број	2018./2020	37	45	60	Извештај мобилног тима

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
1.7.1	Унапређење евиденције о обухвату ромских ученика у средњим и вишим/високим школама	Канцеларија за инклузију Рома	Школе, Мобилни тим (ПА)	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
1.7.2	Информисање деце и родитеља о дуалном образовању	Мобилни тим (ПА)	Градска управа за образовање ОЦД Школска управа	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из донаторских средстава/извора		Донаторска средства
1.7.3	Подстицање уписа ромских ученика у средње и више/високе школе путем афирмативних мера	Градска управа за образовање	ОШ, СШ, ОЦД, Мобилни тим	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

1.7.4	Обезбеђивање стипендија за децу и младе ромске националности који уписују средњу/вишу и високу школу	Градска управа за образовање	СШ, Мобилни тим	IV квартал 2022.	1.350.000,00	2021.- 540.000,00 2022.-810.000,00	ЈЛС - 1.350.000,00
1.7.5	Организовање менторства и додатне подршке у образовном процесу	Школска управа	СШ, ОЦД, Мобилни тим (ПА)	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из донаторских средстава/извора	/	Донаторска средства

ПОСЕБАН ЦИЉ 2:		Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Израђена пројектно-техничка документација за изградњу 105 нових стамбених јединица у насељу „Бангладеш“ и издате грађевинске дозволе за три грађевинске фазе као предуслов за планирање и обезбеђивање финансијских средстава потребних за изградњу планираних објеката		Да/Не Грађевинска дозвола	2020.	0	2022.	3	Извештај ГУ за урбанизам и грађевинске послове Извештај МТ
Укупан број легализованих објеката у насељима Каћ, Ковиљ и Бегеч		Објекат	2020.	0	2022.	60	Извештај Градске управе за урбанизам и грађевинске послове -одсек за легализацију Извештај ЕХО Катастар непокретности
Успостављен стратешки оквир за одрживо решење становника у нацелу Велики Рит, уз учешће најмање 70% породица		Да/Не	2020.	Не	2022.	Да	Извештај Градске управе за урбанизам и грађевинске послове Извештај МТ

МЕРА 2.1:	Израда документације за решавање стамбених питања 105 ромских породица у насељу Бангладеш		Тип мере:	Информативно едукативна и обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције		
Носилац мере:	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове		Партнери:	Ангажована агенција КПМГ, Мобилни тим, ОЦД		
Период спровођења:	2021. - 2022.	Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	8.038.821,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 3.546.000,00 2022.- 4.492.821,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС-3.546.000,00 Донаторска средства -4.492.821,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Организовани информативни састанци у насељу Бангладеш: - број састанака - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	2 38	4 38	Извештај ГУ за урбанизам и грађевинске послове Извештаји МТ Извештаји ОЦД
Изграђена пројектно техничка-документација за стамбене јединице за породице у насељу Бангладеш и издате грађевинске дозволе	Грађевинска фаза	2020.	0	1	3	Извештај Градске управе за урбанизам и грађевинске послове Извештаји МТ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
2.1.1	Организовање информативних састанака у насељу Бангладеш	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	Мобилни тим, ОЦД	III квартал 2021.	Из редовних активности	/	/
2.1.2	Израда документације за унапређење постојеће инфраструктуре насеља Бангладеш (саобраћајне површине, водовод, канализација и јавно осветљење)	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције	Градска стамбена агенција	I квартал 2022.	3.546.000,00	2021. - 3.546.000,00	ЈЛС- 3.546.000,00
2.1.3	Израда пројектно-техничке документације за изградњу стамбених јединица за породице у насељу	Стамбена агенција	ОЦД, КПМГ	IV квартал 2022.	3% инвестиционе вредности пројекта		Донаторска средства, и учешће Града Новог Сада

	Бангладеш, поднесена путем ЦЕОП-а и издате грађевинске дозволе						
2.1.4	Решавање имовинско-правних односа над парцелом бр. 8925,	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције	/	IV квартал 2021.	13.999.000,00	2021. – 13.999.000,00	ЈЛС – Програм уређивања грађевинског земљишта за 2021. - 13.999.000,00

МЕРА 2.2:	Легализовање објеката у којима живе Роми и Ромкиње у Каћу, Ковиљу и Бегечу			Тип мере:	Подстицајна, обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције		
Носилац мере:	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције			Партнери:	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове, ЕХО, Мобилни тим, релевантне институције		
Период спровођења:	2021 - 2022	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	5.375.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 2.855.000,00	2022.-2.520.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 2.240.000,00 ЕХО- 3.135.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Организовани информативни догађаји у ромским насељима о поступку озакоњења: - број организованих догађаја - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	6 120	3 60	Извештај Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције Извештај МТ Извештај ЕХО	
Спроведена геодетска снимања	Да/Не	2020.	Да	/	/	Извештај ЕХО – Катастарски план	
Израђени Извештаји о затеченом стању објеката са геодетским елаборатима	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Градска управа за урбанизам – одсек за озакоњење Извештај ЕХО	
Израђена одговарајућа планска (урбанистичка) документација	Да/Не	2020.	Не	Да	/	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	
Број стамбених објеката за које је регулисан имовинско правни статус	Број	2020.	0	30	30	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције Извештај МТ Извештај ЕХО	
Број корисника за које је обезбеђена правна и материјална помоћ	Да/Не	2020.	Не	50	50	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције Извештај ЕХО	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
2.2.1	Организовање информативних догађаја у ромским насељима о поступку озакоњења	Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције	Мобилни тим, ЕХО	III квартал 2021.	135.000,00	2021.- 135.000,00	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“- 135.000,00
2.2.2	Спровођење геодетских снимања	ЕХО	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	IV квартал 2021.	200.000,00	2021.- 200.000,00	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“- 200.000,00
2.2.3	Израда пројектне документације	ЕХО	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	I квартал 2022.	2.800.000,00	2021.- 1.400.000,00 2022.- 1.400.000,00	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“- 2.800.000,00
2.2.4	Израда одговарајуће планске (урбанистичке) документације	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове	Представници релевантних институција	II квартал 2022.	2.240.000,00	2021.- 1.120.000,00 2022.- 1.120.000,00	ЈЛС- 2.240.000,00
2.2.5	Регулисање имовинско-правног статуса стамбених објеката	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције	Представници релевантних институција	III квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

MEPA 2.3:	Обезбеђење предуслова за одржива стамбена решења становника насеља Велики рит уз активно учешће корисника до 2022.		Тип мере:	Регулаторна и подстицајна		
Носилац мере:	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове		Партнери:	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, Канцеларија за инклузију Рома, Мобилни тим, представници релевантних институција, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Да - Стратегија за одржива стамбена решења за становнике насеља Велики рит		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	600.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 200.000,00 2022.- 400.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 300.000,00 Покрајински Секретаријат за социјалну политику.... - 300.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Формирана радна група за израду Стратегије за одржива стамбена решења за становнике насеља Велики рит	Да/Не	2020.	Не	Да	/	Решење о формирању радне групе - Службени лист Града Новог Сада
Израђен нацрт Стратегије	Да/Не	2020.	Не	Да	/	Вебсајт Града Новог Сада
Организовани консултативни састанци са корисницима: - број одржаних састанака - број учесника/ца (најмање 150 породица)	Број	2020.	0 0	2 50	4 100	Извештај Градска управа за урбанизам и грађевинске послове Извештај МТ
Стратегија усвојена од стране надлежног органа	Да/Не	2020.	Не	Не	Да	Службени лист Града Новог Сада

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
2.3.1	Формирање радне групе за израду Стратегије за одржива стамбена решења за становнике насеља Велики рит	Градско веће	Представници релевантних институција	III квартал 2021.	Из редовних активности	/	/
2.3.2	Организација консултативних састанака са корисницима	Градска управа за урбанизам и грађевинске послове - радна група	Канцеларија за инклузију Рома, Мобилни тим, ОЦД	I квартал 2022.	200.000,00	2021.- 200.000,00	ЈЛС- 100.000,00 100.000,00-Из средстава других нивоа власти – Покрајински Секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова
2.3.3	Израда нацрта Стратегије	Радна група за израду Стратегије	Представници релевантних институција	I квартал 2022.	400.000,00	2022.- 400.000,00	ЈЛС- 200.000,00; 200.000,00-Из средстава других нивоа власти – Покрајински Секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова
2.3.4	Финализација Стратегије и усвајање од стране надлежног органа	Радна група за израду Стратегије	Представници релевантних институција	I квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

ПОСЕБАН ЦИЉ 3:		Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број запослених Рома и Ромкиња путем активних мера запошљавања, од тога 40% жена		Број	2020.	65	2022.	100	Извештај НСЗ База података НСЗ Извештаји ОЦД

Број самозапослених Рома и Ромкиња путем доделе субвенција	Број	2020.	12	2022.	20	Извештај НСЗ База података НСЗ Извештаји ОЦД
Број послодаваца који су запослили Роме и Ромкиње доделом субвенција	Број	2020.	28	2022.	50	Извештај НСЗ База података НСЗ Извештаји ОЦД
Број Рома и Ромкиња који су се стручно оспособљавали и усавршавали	Број	2020.	29	2022.	50	Извештај НСЗ База података НСЗ Извештаји ОЦД
Број Рома и Ромкиња који су завршили ФООО, од тога 50% жена	Број	2020.	11	2022.	20	База података НСЗ, Извештај школе за основно образовање одраслих, Извештаји ОЦД

МЕРА 3.1:	Информисање и едуковање Рома и Ромкиња о мерама активне политике запошљавања			Тип мере:	Информативно едукативна		
Носилац мере:	НСЗ			Партнери:	ЦСР, Мобилни тим, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.		Потребне измене прописа:	Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	100.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 50.000,00 2022.- 50.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 100.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Пораст броја Рома и Ромкиња евидентираних код НСЗ	Број	2020.	250	270	290	Евиденција НСЗ	
Број Рома и Ромкиња информисаних о мерама активне политике запошљавања путем индивидуалних разговора, од чега 50% Ромкиња	Број	2020.	250	270	290	Извештај НСЗ База података НСЗ	
Организоване радионице у ромском насељу - број радионица - број учесника/ца	Број	2020.	0	6 100	10 150	Извештаји са одржаних инфо сесија са списком учесника/ца и фотографијама, извештај Мобилног тима	
Број прослеђених информација о јавном позиву НСЗ релевантним актерима и партнерима	Број	2020.	0	1	2	Извештај о раду НСЗ	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.1.1	Мотивисање Рома и Ромкиња за пријављивање на евиденцију НСЗ	Мобилни тим	ОЦД, ЦСР	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.1.2	Информисање Рома и Ромкиња пријављених на евиденцију Националне службе за запошљавање о различитим услугама НСЗ, укључујући и мере активне политике запошљавања кроз индивидуалне разговоре	НСЗ	Мобилни тим ОЦД, ЦСР	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	Мобилни тим	ОЦД	IV квартал 2022.	100.000,00	2021.- 50.000,00 2022.- 50.000,00	ЈЛС- 100.000,00
3.1.4	Прослеђивање информација о актуленим Јавним позивима НСЗ и актуленим мерама активне политике запошљавања релевантиним актерима, односно ромском координатору и ромским организацијама	НСЗ	ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

МЕРА 3.2:	Планирање и спровођење прилагођених мера активне политике запошљавања које подстичу запошљивост и запошљавање радно способних Рома и Ромкиња		Тип мере:	Подстицајна, информативно едукативна		
Носилац мере:	НСЗ		Партнери:	Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Градска управа за привреду, Послодавци са територије Града Новог Сада, Канцеларија за инклузију Рома, Мобилни тим, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	250.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2022. - 250.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 250.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Утврђене потребе Рома и Ромкиња за запошљавање	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Извештај НСЗ
Организоване мотивационо-активационе обуке: - број учесника/ца	Број	2020.	19	20	40	База података НСЗ Извештај о раду НСЗ
Организоване инфо сесије са послодавцима: - број инфо сесија - број учесника/ца	Број	2020.	1 38	2 20	4 40	Извештај о раду НСЗ
Број Рома и Ромкиња запослених уз субвенције	Број	2020.	65	60	100	Извештај о раду НСЗ База података НСЗ
Број Рома и Ромкиња који учествују на сајмовима запошљавања	Број	2020.	32	30	60	Извештај о раду НСЗ База података НСЗ
Број Рома и Ромкиња укључених у програме стручних пракси у институцијама	Број	2020	Биће утврђено	5	5	Канцеларија за инклузију Рома

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.2.1	Организовање мотивационо-активационих обука, обука за активно тражење посла и ЈОВ клубова за Рома и Ромкиње	НСЗ	Мобилни тим, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.2.2	Информисање послодаваца (инфо сесије) о програмима запошљавања лица из категорије теже запошљивих лица	НСЗ	Послодавци са територије Града Новог Сада	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.2.3	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	НСЗ	Градска управа за привреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Мобилни тим, ОЦД	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти	/	НСЗ; Покрајински секретаријат за привреду и туризам; Градска управа за привреду
3.2.4	Учешће Рома и Ромкиња на сјамовима запошљавања	НСЗ	Мобилни тим, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.2.5	Укључивање Рома и Ромкиња у рад институција кроз реализацију програма стручних пракси	НСЗ	Канцеларија за инклузију Рома, НСЗ, оцд,	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти	/	НСЗ; донаторска средства

МЕРА 3.3:	Планирање и спровођење мера активне политике запошљавања које подстичу самозапошљавање и предузетништво Рома и Ромкиња		Тип мере:	Подстицајна и информативно едукативна		
Носилац мере:	НСЗ		Партнери:	Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Градска управа за привреду, НСЗ, Канцеларија за инклузију Рома Послодавци са територије Града Новог Сада, Мобилни тим, ОЦД,		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Број Рома и Ромкиња запослених код јавних комуналних / транспортних предузећа	Број	2020.	0	10	10	Извештај ЈКП Чистоћа Извештај ЈКП Градско зеленило
Број индивидуалних сакупљача секундарних сировина који су подржани кроз доделу опреме, кроз обуку о заштити на раду и легализацијом пословања	Број	2020.	0	5	5	Извештај НСЗ Извештаји ОЦД
Број неформалних предузетника који су регистровали предузетничке радње (транзиција из сиве економије).	Број	2020.	3	3	6	Извештај НСЗ Извештаји ОЦД
Организовани програми обуке за развој предузетништва и подршка у припреми планова пословања: - број организованих обука - број учесника/ца - број Рома и Ромкиња којима је обезбеђена подршка у припреми планова пословања	Број	2020.	9 33 33	10 100 100	15 150 159	Извештај НСЗ Извештаји ОЦД
Број Рома и Ромкиња којима су додељене субвенције за самозапошљавање и развој предузетништва	Број	2020.	48	50	60	Извештај НСЗ Извештаји ОЦД
Број Рома и Ромкиња добитника субвенција којима је обезбеђен менторинг за предузетништво	Број	2020.	12	10	20	Извештај НСЗ Извештаји ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.3.1	Подржавање социјално-економске активације чланова породица код јавних комуналних / транспортних предузећа	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Средства се могу обезбедити и из донаторских средстава/извора
3.3.2	Обезбеђивање подршке индивидуалним сакупљачима секундарних сировина за опремање потребном опремом, обуком о заштити на раду и легализацијом пословања	Градска управа	НСЗ, ОЦД	IV квартал 2022.	Средства се могу обезбедити из донаторских извора	/	Из донаторских средстава
3.3.3	Обезбеђивање правне и финансијске подршке ради увођење постојећих предузетничких иницијатива у формално токове (транзиција из сиве економије).	Градска управа за привреду	НСЗ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Средства се могу обезбедити из донаторских средстава/извора
3.3.4	Спровођење програма обуке за развој предузетништва и подршке у припреми планова пословања	НСЗ	ОЦД	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти	/	НСЗ; Додатна средства се могу обезбедити и из донаторских извора
3.3.5	Додела субвенција за самозапошљавање и развој предузетништва Рома и Ромкиња	НСЗ	Градска управа за привреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	НСЗ; Додатна средства се могу обезбедити и из донаторских извора
3.3.6	Обезбеђивање менторинга за предузетништво за добитнике субвенција	НСЗ	Градска управа за привреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Додатна средства се могу обезбедити и из донаторских извора

МЕРА 3.4:		Подизање образовног нивоа и квалификација незапослених Рома и Ромкиња			Тип мере:		Подстицаја и информативно едукативна	
Носилац мере:		НСЗ			Партнери:		Градска управа за привреду, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, ЦСР, Школа за основнообразовање одраслих, Мобилни тим, ОЦД	
Период спровођења:		2021.-2022.			Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		/ Вредности фин. средстава по годинама (РСД):			/ Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		/	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
					2021.	2022.		
Организовани састанци у ромским насељима: - број састанака - број учесника/ца		Број	2020.	0	6 100	10 150	Извештај МТ Извештаји ОЦД	
Организоване обуке за тржиште рада: - број обука - број учесника/ца		Број	2020.	5 71	5 75	5 75	Извештај о раду НСЗ База података НСЗ База података Извештај Едукативног центра, Извештаји ОЦД	
Број Рома и Ромкиња упућених на програме основног образовања одраслих		Број	2020.	15	25	40	Извештај о раду НСЗ База података НСЗ Извештај школе за основно образовање одраслих Извештај МТ Извештаји ОЦД	
Организоване обуке за познатог послодавца: - број организованих обука - број учесника/ца		Број	2020.	3	10	15	Извештај НСЗ Извештаји послодавца Извештај МТ Извештај ОЦД	
Организовани програми стручне праксе: - број Рома и Ромкиња који учествују у програмима стручног оспособљавања и усавршавања		Број	2020.	29	25	50	База података НСЗ Извештај МТ Извештаји ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
3.4.1	Организовање састанака у ромским насељима ради промоције мера за основно образовање и стручно усавршавање, обука за стицање додатних знања и вештина	Мобилни тим	НСЗ, ОЦД, ЦСР	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.4.2	Организација обука за тржиште рада ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада	НСЗ	ОЦД (Едукативни центар)	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Едукативни центар; додатна средства се могу обезбедити и из донаторских извора
3.4.3	Упућивање и укључивање у програме основног образовања одраслих	НСЗ	Школа за основно образовање одраслих, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
3.4.4	Организовање обуке за познатог послодавца	НСЗ	Мобилни тим, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Додатна средства се могу обезбедити и из донаторских извора

ПОСЕБАН ЦИЉ 4:	Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број Рома и Ромкиња који: - поседују здравствену књижицу - имају изабраног лекара	Број	2020.	Не води се евиденција	2022.	Није примењиво	Извештај МТ/ЗМ
Повећан обухват Ромкиња превентивним прегледима у области репродуктивног здравља	%	2020.	90%	2022.	100%	Извештај МТ/ЗМ
Повећан обухват Рома и Ромкиња превентивним прегледима (мерење шећера, притиска)	%	2020.	90%	2022.	100%	Извештај МТ/ЗМ
Повећан обухват Рома и Ромкиња превентивним стоматолошким прегледима	%	2020.	50%	2022.	60%	Извештај МТ/ЗМ
Број деце ромске националности узраста од 0 до 14 година обухваћене вакцинацијом	Број	2020.	250	2022.	350	Извештај МТ/ЗМ

МЕРА 4.1:	Информисање Рома и Ромкиња о правима и доступности здравствене заштите			Тип мере:	Информативно едукативна	
Носилац мере:	Мобилни тим (ЗМ)			Партнери:	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	135.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021. – 45.000,00 2022.- 90.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 135.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Одржане инфо сесије о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и прегледа изабраног лекара: - број сесија - број учесника/ца	Број	2020.	2 20	3 30	6 60	Извештај ДЗ Извештај МТ (ЗМ) Извештаји ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	Мобилни тим (ЗМ)	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2022.	135.000,00	2021. - 45.000,00 2022. - 90.000,00	ЈЛС - 135.000,00

МЕРА 4.2:	Повећање обухвата Рома и Ромкиња превентивним прегледима			Тип мере:	Подстицајна и информативно едукативна		
Носилац мере:	ДЗ			Партнери:	Градска управа за здравство , МТ (ЗМ), ЦСР, ОШ, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	480.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 240.000,00 2022.- 240.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	ЈЛС- 480.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Број Рома и Ромкиња којима је обезбеђена подршка у прибављању личних докумената и здравствене књижице	Број	2020.	6.000	6.500	7.000	Извештај МТ Извештај ЦСР Извештај ДЗ Извештај ОЦД	
Организовани превентивни прегледи Ромкиња у области репродуктивног здравља: - број организованих прегледа - број прегледаних Ромкиња	Број	2020.	0 0	2 10	4 20	Извештај МТ Извештај ДЗ Извештај ОЦД	
Организовани превентивни прегледи у ромским насељима (мерење шећера, притиска): - број организованих прегледа - број прегледаних лица	Број	2020.	0 0	4 200	4 200	Извештај МТ Извештај ДЗ Извештај ОЦД	
Организовани превентивни стоматолошки прегледи: - број организованих прегледа - број прегледаних лица	Број	2020.	0 0	2 10	4 20	Извештај МТ Извештај ДЗ Извештај ОЦД	
Број ромских ученика којима је организован бесплатан лекарски преглед ради уписа у средњу школу	Број	2020.	0	20	20	Извештај МТ Извештај ДЗ Извештај ОШ Извештај ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.2.1	Организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	ДЗ	ГУ за здравство, Мобилни тим (ЗМ), ОЦД	IV квартал 2022.	160.000,00	2021. - 80.000,00 2022. - 80.000,00	ЈЛС - 160.000,00
4.2.2	Организовање превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	ДЗ	ГУ за здравство, Мобилни тим (ЗМ), ОЦД	IV квартал 2022.	160.000,00	2021. - 80.000,00 2022. - 80.000,00	ЈЛС - 160.000,00
4.2.3	Организовање превентивних стоматолошких прегледа	ДЗ	ГУ за здравство, Мобилни тим (ЗМ), ОЦД	IV квартал 2022.	160.000,00	2021. - 80.000,00 2022. - 80.000,00	ЈЛС - 160.000,00
4.2.4	Обезбеђивање лекарског прегледа за ромске ученике који уписују средњу школу	ДЗ	ОШ, Мобилни тим (ЗМ), ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних средстава	/	/

МЕРА 4.3:		Едукација о здравим стилевима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:		Мобилни тим		Партнери:	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД			
Период спровођења:		2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		540.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		2021.- 180.000,00 2022.- 360.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		ЈЛС – 540.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
					2021.	2022.		
Организоване радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу: - број одржаних радионица - број учесника/ца		Број	2020.	0 0	3 30	6 60	Извештај МТ (ЗМ) Извештај ДЗ Извештаји ОЦД	
Организоване радионице о здравим стилевима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола: - број одржаних радионица - број учесника/ца		Број	2020.	0 0	28 350	28 350	Извештај МТ (ЗМ) Извештај ДЗ Извештаји ОЦД	

Организоване радионице за младе о значају планирања породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак: - број одржаних радионица - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	3 30	6 60	Извештај МТ (3М) Извештај ДЗ Извештаји ОЦД
Организоване радионице за родитеље о значају раног развоја деце: - број одржаних радионица - број учесника/ца	Број	2020.	0 0	2 20	4 40	Извештаји ДЗ Извештај МТ (3М) Извештаји ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	Мобилни тим (3М)	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2021. и IV квартал 2022.	135.000,00	2021. - 45.000,00 2022. - 90.000,00	ЈЛС - 135.000,00; Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава
4.3.2	Радионице о здравим стилевима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	Мобилни тим (3М)	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2021. и IV квартал 2022.	135.000,00	2021. - 45.000,00 2022. - 90.000,00	ЈЛС - 135.000,00
4.3.3	Радионице за младе о планирању породице, бриге током трудноће и последицама раног ступања у брак	Мобилни тим (3М)	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2021. и IV квартал 2022.	135.000,00	2021. - 45.000,00 2022. - 90.000,00	ЈЛС - 135.000,00
4.3.4.	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	Мобилни тим (3М)	Градска управа за здравство, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2021. и IV квартал 2022.	135.000,00	2021. - 45.000,00 2022. - 90.000,00	ЈЛС - 135.000,00

МЕРА 4.4:	Креирање подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга Ромима и Ромкињама			Тип мере:	Подстицајна и институционално управљачко организациона		
Носилац мере:	ОЦД			Партнери:	ДЗ, здравствене установе, ИЗЈЗВ, МТ, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		/
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Успостављена и ажурирана јединствена база података о здравственом стању ромске популације	Да/Не	2020.	Не	Да (успостављање)	Да (ажурирање)	Извештај МТ/здравствене медијаторке	
Сprovedено истраживање и систематизовани подаци о здрављу Рома и Ромкиња	Да/Не	2020.	Не	Да	/	Истраживање Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештај ОЦД	
Ангажоване нове здравствене медијаторке	Број	2020.	3	1	2	Извештај МЗ Извештај МТ	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.4.1	Креирање и одржавање јединствене базе података о здравственом стању ромске популације	ОЦД	ДЗ, МТ, ОЦД, ИЗЈЗВ	IV квартал 2021.	/	/	Средства се могу обезбедити из донаторских извора
4.4.2	Спровођење истраживања и систематизовање података о здрављу Рома и Ромкиња кроз активну сарадњу са установама здравствене заштите, Институтом за јавно здравље Војводине и удружењима грађана	ОЦД	ДЗ, здравствене установе, ИЗЈЗВ, МТ, ОЦД	IV квартал 2021.	/	/	Средства се могу обезбедити из донаторских извора
4.4.3	Иницијатива за ангажовање нових здравствених медијаторки при дому здравља	МТ	ДЗ, Градска управа за здравство, Градска управа за социјалну и дечију заштиту	IV квартал 2022.	/	/	Средства се могу обезбедити из виших нивоа власти

MEPA 4.5:	Унапређење хигијенско-епидемиолошких услова у ромским насељима у циљу спречавања настанака и ширења заразних и паразитарних болести			Тип мере:	Подстицајна и информативно едукативна		
Носилац мере:	Црвени крст			Партнери:	Градска управа за комуналне послове, Градска управа за здравство, ДЗ, ЗЗХМП, ЈКП, МТ, ОЦД,		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		/
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Подељена различита хигијенска средства у ромским насељима: - ромска насеља - маске - рукавице - хигијенска средстава	Број	2020.	1 100 200 50	3 200 500 100	4 300 700 200	Извештај Градске управе за здравство Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештаји ОЦД Извештај ЦК	
Подељени хигијенски пакети	Број	2020.	700	500	200	Извештај ЦК Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештаји ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.5.1	Дистрибуција маски, рукавица и хигијенских средстава	Црвени крст	МТ, ОЦД, ЦК, ДЗ, ЗЗХМП	III квартал 2021.	Из редовних активности	/	Средства се могу обезбедити из донаторских извора
4.5.2	Организовање и спровођење на терену поделе хигијенских пакета	Црвени крст	МТ, ОЦД, ЦК, ДЗ, ЗЗХМП	III квартал 2021.	Из редовних активности	/	Средства се могу обезбедити из донаторских извора

MEPA 4.6:	Информисање о значају обавезне вакцинације деце и вакцинације одраслих против COVID-19			Тип мере:	Информативно едукативна, обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему	
Носилац мере:	ДЗ			Партнери:	Градска управа за здравство, МТ (ЗМ), ОЦД,, ЦК, ЗЗХМП	
Период спровођења:	2021. -2022.		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	105.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		2021.- 30.000,00 2022.- 75.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.: ЈЛС – 105.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2021.	2022.	
Организоване инфо сесије о обавезној вакцинацији деце у ромским насељима: - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2020.	0	4	4	Извештај Градске управе за здравство Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештај ДЗ Извештај ангажоване ОЦД
Број деце за које је организован превоз ради обавезне вакцинације	Број	2020.	0	50	75	Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештај ангажоване ОЦД
Организоване информативне радионице Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације против COVID-19 (укључујући и помоћ при пријављивању за добијање вакцине): - ромска насеља - инфо сесије - учесника/ца	Број	2020.	0	4	4	Извештај МТ/здравствене медијаторке Извештај ДЗ Извештај ЗЗХМП Извештај ангажоване ОЦД Извештај ЦК
Број Рома и Ромкиња вакцинисаних против COVID-19	Број	2020.	0	100	100	Извештај ДЗ МТ/здравствене медијаторке Извештај ДЗ Извештај ангажоване ОЦД Извештај ЦК

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	ДЗ	Градска управа за здравство, МТ (ЗМ), ОЦД	IV квартал 2022.	105.000,00	2021. - 30.000,00 2022. - 75.000,00	ЈЛС - 105.000,00
4.6.2	Обезбеђивање подршке у вакцинацији деце, подсећање на календар вакцинације	Мобилни тим	Градска управа за здравство,, ДЗ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
4.6.3	Информисање Рома/киња о превентивним мерама и процесу вакцинације против COVID-19 (укључујући и помоћ при пријављивању за добијање вакцине)	ДЗ	Градска управа за здравство,, МЗ (ЗМ), ОЦД, ЦК, ЗЗХМП	IV квартал 2021.	Из редовних активности	/	/
4.6.4	Организовање процеса вакцинације против COVID-19	ДЗ	Градска управа за здравство,, МЗ (ЗМ), ОЦД,ЦК	IV квартал 2021.	Из редовних активности	/	/

МЕРА 4.7:		<i>Побољшање информисаности, доступности и већег коришћења услуга из домена здравствене заштите, са посебним фокусом на старо становништва (65+), ради продужења животног века</i>		Тип мере:	Информационо-едукативна		
Носилац мере:		Градска управа		Партнери:	Мобилни тим, ДЗ, ЦСР, ОЦД,ЦК		
Период спровођења:		2021. -2022.		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		620.000,00	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	2021.- 310.000,00 2022.- 310.000,00	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		ЈЛС- 620.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2021.	2022.	
Број потврда за суфинансирање и финансирање лекова		Број	2020.	200	250	250	Извештај мобилног тима ЦЗР ОЦД

Број додељених пакета хране	Број	2020.	250	250	250	Извештај мобилног тима ЦЗР ОЦД
Број издатих личних докумената	Број	2020.	50	20	20	Извештај мобилног тима ЦЗР ОЦД
Број теренских посета ради информисања старог становништва (65+) о постојећим превентивним програмима и услугама у ДЗ	Број	2020.	0	20	20	Извештај мобилног тима ЦЗР ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
4.7.1	Суфинансирање и финансирање медикамената	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	ЦК, ЦЗР, Мобилни тим и ОЦД	IV квартал 2022.	500.000,00	2021. - 250.000,00 2022. - 250.000,00	ЈЛС- 500.000,00
4.7.2	Обезбеђивање пакета хране	Градска управа	ЦК, Мобилни тим и ОЦД	IV квартал 2022.	Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власт	/	Црвени крст
4.7.3	Финансирање израде личних Документа (здравствених књижица, личних карата)	Градска управа за социјалну и дечију заштиту	ЦЗР, Координатор за питања Рома и Мобилни тим	IV квартал 2022.	120.00,00	2021. - 60.000,00 2022. - 60.000,00	ЈЛС - 120.000,00
4.7.4.	Теренске посете/кампање ради Информисања старог становништва (65+) о постојећим превентивним програмима и услугама у ДЗ	Градска управа за здравство	ДЗ, Мобилни тим, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

ПОСЕБАН ЦИЉ 5:	Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број Рома и Ромкиња којима су обезбеђена лична документа, уз подршку	Број	2020.	15	2022	30	Извештај ЦСР
Број Рома и Ромкиња који су корисници заједничких пројеката институција и ОЦД	Број	2020.	40	2022	50	Извештај ЦСР, ОЦД
Процент домаћинстава којима је додељена једнократна новчана помоћ (ЈНП)	%	2020.	80	2022	85	Извештај ЦСР
Процент домаћинстава која примају новчану социјалну помоћ	%	2020.	65	2022	67	Извештај ЦСР
Број Рома и Ромкиња којима је пружена бесплатна правна помоћ	Број	2020.	0	2022	20	Извештај Канцеларије за бесплатну правну помоћ, Извештај Бироа за правну помоћ, Извештај ОЦД које су регистроване за пружање правне помоћи
Број Рома и Ромкиња којима су пружене информације о праву на бесплатну правну помоћ – бесплатна правна подршка	Број	2020.	0	2022	40	Извештај Канцеларије за бесплатну правну помоћ, Извештај Бироа за правну помоћ, Извештај ОЦД које су регистроване за пружање правне помоћи
Број ромских породица које користе услугу породични сарадник	Број	2020.	0	2022	20	Извештај ЦСР

MEPA 5.1:		Информисање Рома и Ромкиња о правима из социјалне заштите		Тип мере:	Информативно едукативна		
Носилац мере:		ЦСР		Партнери:	ГУ, ОЦД, МТ		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):		/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:		/
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2021.	2022.	
Штампани информатори, флајери и други инфо материјали		Број	2020.	0	500	/	Извештај о раду ЦСР
Одржане инфо сесије: - број инфо сесија - број учесника/ца		Број	2020.	0 0	2 20	4 40	Извештај о раду ЦСР Извештај о раду ОЦД
Број Рома и Ромкиња којима су пружене додатне информације(телефон/лични контакт)		Број	2020.	0	100	200	Извештај о раду ЦСР
Број Рома и Ромкиња којима је пружена бесплатна правна помоћ		Број	2020.	0	5	15	Извештај Биро за правну помоћ, Извештај Канцеларије за бесплатну правну помоћ, Регистроване ОЦД
Број Рома и Ромкиња којима су пружене информације о праву на бесплатну правну помоћ - бесплатна правна подршка, путем телефона или у личном контакту (усмено, флајери)		Број	2020.	0	10	30	Извештај Биро за правну помоћ, Извештај Канцеларије за бесплатну правну помоћ, Регистроване ОЦД

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.1.1	Штампање информатора, флајера и другог информативног материјала о правима из области социјалне заштите	ЦСР	ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.1.2	Инфо сесије у насељима и дистрибуција информативног материјала	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Из извора ОЦД; Додатна средства се могу обезбедити и из донаторских средстава/ извора
5.1.3	Пружање додатних информација од стране стручних радника, путем телефона и у личном контакту са корисницима	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.1.4	Пружање бесплатне правне помоћи корисницима новчане социјалне помоћи и корисницима дечијег додатка	Биро за пружање правне помоћи	ЦСР, МТ, регистроване ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.1.5	Информисање о праву на бесплатну правну помоћ и подршку (опште правне од стране овлашћених (регистрованих) лица, путем телефона и у личном контакту (усмено, флајери), КО може да оствари право, КО пружа, ГДЕ се налазе пружаоци	Регистроване ОЦД	Градска управа (канцеларија за бесплатну правну помоћ, биро за правну помоћ), ЦСР, МТ	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Из сопствених извора ОЦД

МЕРА 5.2:	Унапређење доступности услуга социјалне заштите			Тип мере:	Информативно едукативна, подстицајна и обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему		
Носилац мере:	ЦСР			Партнери:	МТ, ОЦД		
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	/		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Број ромских породица обухваћених саветодавно-терапијским и социјално-едукативним услугама	Број	2020	120	140	150	Извештај ЦСР Извештаји ОЦД	
Уведена услуга породични сарадник, проширена на кориснике из ромске заједнице	Да/Не	2020	Не	Да	Да	Извештај ЦСР	
Уведена услуга Клуб за одрасле (изнад 27 година)	Да/Не	2020	Не	Да	Да	Извештај ЦСР Извештај ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.2.1	Спровођење програма подршке породицама кроз теренски рад, укључујући и саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава
5.2.2	Обезбеђивање подршке у прибављању неопходних докумената за остваривање права у области социјалне заштите	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.2.3	Увођење услуге породични сарадник за кориснике из ромске заједнице кроз доношење одлуке о социјалној заштити	ОЦД	ЦСР, МТ	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава

МЕРА 5.3:	Подстицање укључености и сарадње различитих актера у области социјалне заштите			Тип мере:	Институционално управљачко организациона и подстицајна		
Носилац мере:	ЦСР			Партнери:	ГУ, МТ, ОЦД		
Период спровођења:	2021. -2022.	Потребне измене прописа:			Не		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	/		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Организовани састанци: - број састанака - број присутних актера	Број	2020.	0	2 10	4 15	Извештај ОЦД Извештаји ЦСР,	
Организовани састанци: - број састанака - број присутних актера	Број	2020.	0 0	2 4	4 5	Извештај бироа за правну помоћ, Извештај канцеларије за бесплатну правну помоћ, Извештаји регистрованих ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средства по годинама (РСД)	Вредности фин. средства по изворима (РСД)
5.3.1	Успостављање контакта и сарадње ЦСР са другим актерима у сфери социјалне политике кроз организацију редовних састанака, размену информација, координацију и супервизију	ЦСР	ОЦД, ГУ, МТ	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.3.2	Успостављање контакта и сарадње Служби за пружање бесплатне правне помоћи и подршке са другим актерима у сфери бесплатне правне помоћи кроз организацију редовних састанака, размену информација, координацију и супервизију	Регистроване ОЦД	Градска управа за социјалну и дечију заштиту, ЦСР, регистроване ОЦД, МТ	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

МЕРА 5.4:	Унапређење доступности материјалних давања за ромске породице које на њих имају право		Тип мере:	Информативно едукативна и подстицајна			
Носилац мере:	ЦСР		Партнери:	ГУ, МТ, ОЦД, Црвени крст НС,			
Период спровођења:	2021. – 2022.	Потребне измене прописа:		Не			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	/	Вредности фин. средстава по годинама (РСД):	/	Вредности фин. средстава по изворима финансир.:	/		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2021.	2022.		
Обављене теренске посете по насељима: - број теренских посета - број посећених насеља - број подељених флајера	Број	2020.	0 0 0	3 3 200	4 4 350	Извештај ЦСР Извештај мобилног тима	
Дистрибуирани прехранбени и хигијенски пакети и огревног дрвета ромским породицама	Број	2020.	2500 (помоћ се додељује социјално угроженим породицама међу којима су и ромске породице)	2500 (помоћ се додељује социјално угроженим породицама међу којима су и ромске породице)	2500 (помоћ се додељује социјално угроженим породицама међу којима су и ромске породице)	Извештај Црвеног крста НС	
Број ромске деце којима су додељени новогодишњи пакетићи	Број	2020.	154	154	200	Извештај ЦСР, Извештај мобилног тима, Извештаји ОЦД	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна фин. средства (РСД)	Вредности фин. средстава по годинама (РСД)	Вредности фин. средстава по изворима (РСД)
5.4.1	Теренске посете и подела флајера ромским породицама	ЦСР	МТ, ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.4.2	Додела једнократне новчане помоћи	ЦСР	/	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/

5.4.3	Додела новчане социјалне помоћи	ЦСР	/	IV квартал 2022.	Средства која се обезбеђују из средстава других нивоа власти - МРЗБСП	/	/
5.4.4	Дистрибуција прехранбених и хигијенских пакета и огревног дрвета и одеће за најугроженије ромске породице	Црвени крст НС	Градска управа за социјалну и дечију заштиту; ЦСР, МТ, ОЦД,	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	/
5.4.5	Подела новогодишњих пакетића за ромску децу	ОЦД	ГУ, ЦСР, МТ,	IV квартал 2022.	Из редовних активности	/	Додатна средства се могу обезбедити из донаторских средстава

6 ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021 - 2022. године стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета Града Новог Сада за период у којем ће се спроводити локални акциони план.

Поред активности чије спровођење предвиђа, Акциони план садржи и процену трошкова тих активности; с тим у вези је неопходно вршити одговарајуће планирање дефинисаних расхода, а према мерама и активностима предвиђеним у конкретним програмима из буџета Општине, а како би били остварени циљеви програмског буџетирања.

С тим у вези, приликом постављања односа између активности из Акционог плана, рокова предвиђених за њихову реализацију и извора финансирања, један од важних чинилаца је била и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката предвиђених за финансирање из буџета са једне стране, односно донаторских средстава са друге стране. Поједине активности, пак, се већ финансирају из извора других нивоа власти, односно из редовних активности, тако да је њиховим укључивањем у Локални акциони план постојећа платформа за решавање одређених кључних питања додатно ојачана, стратешки и на практичан начин.

У табелама у наставку су представљене активности за чије спровођење су предвиђена средства из буџета Града Новог Сада у 2021. години (**табела број 25**), као и активности које ће бити финансиране из градског буџета у 2022. години (**табела број 26**). Као што смо поменули, активности из Акционог плана ће се финансирати и из других извора финансирања, како донаторских, тако и из извора других нивоа власти (у највећем броју случајева, кроз њихове редовне активности). У **табели број 27** је приказано финансирање из донаторских и других извора.

Поред наведеног где су оквирно већ познати извори/донатори, као и износи, у оквиру осталих извора финансирања у Акционом плану, а имајући у виду период од две године реализације ЛАП-а, приказане су могућности аплицирања за донаторска средства. У складу са тиме, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе и могућности за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (тачније, као могућност аплицирања на разним конкурсима).

Осим тога, донаторска средства по изворима и износима (као и наменама за које се објављују конкурси), затим дужини трајања сваког пројекта и процењене износе који би се односили на ромску популацију (кориснике) у овом тренутку није било могуће свуда прецизно проценити; ово пре свега из разлога што су пројекти који се финансирају део већих програма усмерених не само на групе корисника/националне мањине, већ и на друге врсте корисника, као што су породице, незапослени, одређене социјалне групе (дакле, без назнаке по националној припадности).

Табела 25: Средства из буџета Града Новог Сада за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2021. годину

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Града Новог Сада у 2021. години
1	1.1.4	Праћење спроведених мера подршке у транзицији из основног у средњешколско образовање укључујући и превенцију осипања и раног напуштања школовања, уз већу видљивост ефеката	140.000,00
2	1.2.2	Програми едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју кроз рад мобилног тима и програме ОЦД	500.000,00
3	1.3.4	Обезбеђивање финансијске подршке ромским породицама чија деца полазе у ППП	200.000,00
4	1.4.1	Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима	68.000,00
5	1.4.2	Организовање едукативних радионица за родитеље	34.000,00
6	1.5.2	Обезбеђивање материјално-финансијске подршке ученицима ромске националности за редовно похађање образовања и напредовање у образовном процесу (бесплатне уџбенике, превоз...)	150.000,00
7	1.7.4	Обезбеђивање стипендија за децу и младе ромске националности који уписују средњу/вишу и високу школу	540.000,00
8	2.1.2	Израда документације за унапређење постојеће инфраструктуре у насељу Бангладеш(водовод, канализација, путна инфраструктура)	3.546.000,00
9	2.2.4	Израда одговарајуће планске (урбанистичке) документације	1.120.000,00
10	2.3.2	Организација консултативних састанака са корисницима	100.000,00
11	3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	50.000,00
12	4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	45.000,00
13	4.2.1	Обезбеђивање превоза и организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	80.000,00
14	4.2.2	Организација превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	80.000,00
15	4.2.3	Обезбеђивање превоза и организовање превентивних стоматолошких прегледа	80.000,00
16	4.3.1	Радионице са младима о сексуалном и репродуктивном здрављу	45.000,00

17	4.3.2	Радионице о здравим стилевима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	45.000,00
18	4.3.3	Радионице за младе о планирању породице и последицама раног ступања у брак	45.000,00
19	4.3.4	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	45.000,00
20	4.6.1	Одржавање инфо сесија у ромским насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	30.000,00
21	4.7.1	Суфинансирање и финансирање медикамената	250.000,00
23	4.7.3	Финансирање израде личних документа (здравствених књижица, личних карата)	60.000,00
Укупно:			7.253.000,00

Поједине активности, као што је наведено у Акционом плану, планиране су за спровођење у периоду више година, а почев од 2021. године. Из наведеног разлога за те активности није могуће буџетирати/предвидети средства у овом тренутку, будући да је њихово спровођење условљено претходном израдом одређених анализа, прикупљањем података и процена, стварањем базе података и слично.

Табела 26: Средства из буџета Града Новог Сада за спровођење активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за 2022. годину

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Града Новог Сада у 2022. години
1	1.1.4	Праћење спроведених мера подршке у транзицији из основног у средњешколско образовање укључујући и превенцију осипања и раног напуштања школовања, уз већу видљивост ефеката	560.000,00
2	1.2.2	Програми едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју кроз рад мобилног тима и програме ОЦД	1.000.000,00
3	1.3.1	Израда базе података о броју и потребама деце која према календарском узрасту имају законску обавезу да похађају обавезни предшколски програм	250.000,00
4	1.3.4	Обезбеђивање финансијске подршке ромским породицама чија деца полазе у ППП	200.000,00
5	1.4.1	Информисање и мотивисање родитеља да се деца укључе у образовање путем инфо сесија у насељима	68.000,00
6	1.4.2	Организовање едукативних радионица за родитеље	68.000,00
7	1.5.2	Обезбеђивање материјално-финансијске подршке ученицима ромске националности за редовно похађање образовања и напредовање у образовном процесу (бесплатне уџбенике, превоз...)	150.000,00

8	1.7.4	Обезбеђивање стипендија за децу и младе ромске националности који уписују средњу/вишу и високу школу	810.000,00
9	2.2.4	Израда одговарајуће планске (урбанистичке) документације	1.120.000,00
10	2.3.3	Израда нацрта Стратегије	200.000,00
11	3.1.3	Организовање радионица и подела информатора о мерама активне политике запошљавања у неформалним ромским насељима учешћем Мобилног тима	50.000,00
12	3.2.1	Утврђивање потреба Рома и Ромкиња за запошљавањем - израда анализе	250.000,00
13	4.1.1	Одржавање инфо сесија о значају здравствене заштите, поседовању здравствене књижице и изабраног лекара	90.000,00
14	4.2.1	Обезбеђивање превоза и организовање превентивних прегледа Ромкиња у области репродуктивног здравља (гинеколошки прегледи)	80.000,00
15	4.2.2	Организација превентивних прегледа у ромским насељима (мерење шећера, притиска)	80.000,00
16	4.2.3	Обезбеђивање превоза и организовање превентивних стоматолошких прегледа	80.000,00
17	4.3.2	Радионице о здравим стиливима живота, о штетности дувана, дроге и алкохола	90.000,00
18	4.3.3	Радионице за младе о планирању породице и последицама раног ступања у брак	90.000,00
19	4.3.4	Радионице за родитеље о значају раног развоја деце	90.000,00
20	4.6.1	Одржавање инфо сесија у насељима ради подстицања на обавезну вакцинацију деце	75.000,00
21	4.7.1	Суфинансирање и финансирање медикамената	250.000,00
22	4.7.3	Финансирање израде личних документа (здравствених књижица, личних карата)	60.000,00
Укупно:			5.711.000,00

Табела 27: Активности ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2021.-2022. године за чије спровођење се обезбеђују средства из других извора*

Ред. бр.	Ознака активности	Активност	Износ и извор финансирања
1	1.2.2	Програми едукације, саветовања и информисање родитеља подршке раном развоју кроз рад мобилног тима и програме ОЦД	МПНТР - 1.522.500,00 кроз Пројекат "Заједно у инклузији-за добробит деце Новог Сада"
2	1.2.3	Реализација додатних програма ради припреме породица и деце за укључивање у целодневне боравке	МПНТР - 1.700.000,00 кроз Пројекат "Заједно у инклузији - за добробит деце Новог Сада"
3	1.5.3	Организовање образовних програма намењених ромским ученицима у сарадњи са удружењима усмерене на редовно похађање наставе, спречавање осипања и раног напуштања школовања ученика ромске националности, посебно девојчица.	Из донаторских средстава

4	1.5.4	Промоција интеркултуралног дијалога и подстицања социјалне инклузије деце и младих у образовни систем, и мониторинг активности	Из донаторских средстава
5	1.6.1	Информисање и едукација наставника и наставница о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање	ОЦД - 480.000,00; Из донаторских средстава
6	1.7.2	Информисање деце и родитеља о дуалном образовању	Из донаторских средстава
7	1.7.5	Организовање менторства и додатне подршке у образовном процесу	Из донаторских средстава
8	2.1.3	Израда пројектно-техничке документације за изградњу стамбених јединица за породице у насељу Бангладеш, поднесена путем ЦЕОП-а и издате грађевинске дозволе	Из донаторских средстава - 4.492.821,00
8	2.2.1	Организовање информативних догађаја у ромским насељима о поступку озакоњења (2021.)	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“ - 135.000,00
9	2.2.2	Спровођење геодетских снимања	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“ - 200.000,00
10	2.2.3	Израда пројектне документације	Из донаторских средстава: организација „ЕХО“ - 2.800.000,00
11	2.3.2	Организација консултативних састанака са корисницима	Из буџета Покрајинског Секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова - 100.000,00
12	2.3.3	Израда нацрта Стратегије	Из буџета Покрајинског Секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова - 200.000,00
13	3.2.4	Додела субвенција послодавцима за запошљавање Рома и Ромкиња за отварање нових радних места	НСЗ; Покрајински секретаријат за привреду и туризам; Градска управа за привреду
14	3.4.2	Организација обука за тржиште рада ради стицања додатних знања, вештина и компетенција ради конкурентнијег иступања на тржишту рада	Едукативни центар
15	4.7.2	Обезбеђивање пакета хране	Црвени крст
		Укупно:	11.630.321,00

** сабране су вредности само за оне активности за које постоје тачни износи, док за остале остаје назнака да ће се финансирати из наведених извора у износима који још нису дефинисани, тако да нису могли бити унети у овај документ*

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева ЛАП-а потребно је обезбедити у буџету на основу одлуке (одлука) о буџету Града у периоду спровођења Акционог плана, тачније у периоду 2021.-2022. године. У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење мера је потребно планирати као

програмску активност (текућа и континуирана делатност корисника буџета, чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе остварењу циљева Програма), односно као **пројекат**. Посматрано са аспекта области које су обухваћене ЛАП-ом, мере и активности су разложене по посебним циљевима, тачније, у оквиру посебних циљева:

Посебни циљ 1. Повећати укљученост деце и младих из ромске заједнице у систем васпитања и образовања

Предложене мере у оквиру наведеног посебног циља су у највећем делу усмерене на обезбеђивање услова за веће (масовније) учешће деце у систем образовања: мере се тичу прикупљања, обраде и размене података о укључености деце ромске националности у систем предшколског васпитања и образовања, као и основношколског и средњошколског васпитања и образовања, затим информисања родитеља деце и ученика ромске националности о значају образовања, обезбеђења услова за повећани обухват деце предшколским образовањем, те подстицања учешћа и напредовања деце ромске националности у образовном процесу. Кроз мере је препознат значај оснаживања стручних капацитета образовних установа и кадра да одговоре на потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања, уз спречавање осипања и раног напуштања школовања.

Што се тиче планирања у буџету, активности које обухватају обезбеђивање материјалних услова за потребе школовања (школски прибор, превоз, стипендије) имају карактер социјалних давања и самим тиме их је неопходно планирати у оквиру програма 11 – социјална и дечија заштита. Даље, предвиђено је организовање и одржавање едукативних радионица и трибина, активности које потпадају под програм 13 – развој културе и информисања.

Посебни циљ 2. Унапредити стамбену ситуацију и услове становања ромских породица у Граду Новом Саду

Мере предвиђене у оквиру посебног циља који се тиче области становања усмерене су на израду документације за решавање стамбеног збрињавања ромских породица у насељу Бангладеш, легализацију објеката у којима живе породице ромске националности у Каћу, Ковиљу и Бегечу, као и обезбеђење предуслова за одржива стамбена решења становника насеља Велики Рит.

Већина активности које мере предвиђају ће бити финансиране из донаторских средстава, док ће један део планске (урбанистичке) документације и консултативних састанака бити финансиран из буџета Града; ова средства могу бити предвиђена у оквиру програма 1 – становање, урбанизам и просторно планирање, програмска активност 0004 – стамбена подршка.

Посебни циљ 3. Подизати ниво запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

У највећој мери ће се овај посебни циљ спроводити у сарадњи и/или координацији са Националном службом за запошљавање, као и организацијама цивилног друштва које заступају интересе ромске националне мањине. Највећи део предвиђених активности ће бити финансиран из редовних активности НСЗ и Градске управе за привреду, док је значајан део предвиђен и за финансирање из донаторских извора. Активности из ЛАП-а које ће бити финансиране из буџета Града су везане за одржавање радионица о мерама активне политике запошљавања и израду анализе за утврђивање потреба Рома и Ромкиња у погледу запошљавања и могуће их је реализовати у оквиру програма 3 – локални економски развој, преко програмских активности 1501-0002 – мере активне политике запошљавања, односно преко 1501-0003 – подстицаји за развој предузетништва.

Посебни циљ 4. Унапредити здравље и приступ здравственим услугама Рома и Ромкиња на територији Града Новог Сада

Подршка која је предвиђена у оквиру области здравствене заштите обухвата низ мера и активности, од информисања о правима и доступности здравствене заштите, повећања обухвата Рома и Ромкиња превентивним прегледима, едукације о здравим стилевима живота, репродуктивном здрављу и болестима зависности, преко креирања подстицајног оквира за унапређење здравствених услуга за Роме и Ромкиње, до суфинансирања и финансирања медикамената, те финансирања израде личних докумената. Највећи део активности које су предвиђене за финансирање из буџета Града су у области информисања о правима и доступности здравствене заштите (инфо сесије), као и активности везане за превентивне прегледе у ромским насељима. С тим у вези, активности је потребно буџетирати у оквиру програма 12 – здравствена заштита, програмска активност 1801-0003 – спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље.

Посебни циљ 5. Унапредити приступ правима и услугама из области социјалне заштите

Активности из Акционог плана у оквиру овог посебног циља које су предвиђене за финансирање из буџета Града су усмерене на информисање Рома и Ромкиња у вези са остваривањем права из области социјалне заштите, унапређење доступности услуга социјалне заштите, те унапређење доступности материјалних давања за породице ромске националности које на њих имају право. Финансирање предвиђених мера и активности је потребно предвидети у програму 11 – социјална и дечија заштита. Активности ће спроводити Центар за социјални рад, организације цивилног друштва, Црвени крст, као и Мобилни тим.

7 ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

У овом поглављу се дефинише ко прати спровођење ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња, у којим роковима се праве извештаји, кога треба и када извештавати о спровођењу ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња, када се ради вредновање учинака, ко га ради и кога о томе извештава.

Овај оквир подразумева утврђивање одговорности како за реализацију конкретних мера и активности, тако и за оствареност дефинисаних циљева ЛАП-а, затим за дефинисање рокова за извештавање, модела извештаја и одговорности за њихово састављање, као и начина праћења спровођења ЛАП- а и интерне комуникације међу актерима укљученим у овај процес. Сврха овог поглавља јесте да се јасном поделом улога и одговорности, као и прецизирањем поступка спровођења, мониторинга и евалуације ЛАП-а омогући, у задатим околностима, постизање оптималних резултата за ромску заједницу у Граду Новом Саду у односу на планиране циљеве, мере и активности.

7.1 Поступак спровођења и одговорност актера

ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности утврђених у поглављу 5 - Акциони план (АП), а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „носиоци“. Конкретно, **за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру посебних циљева одговорност носе:**

Градска управа за образовање за посебан циљ 1, који се односи на образовање,
Градска управа за урбанизам и грађевинске послове за посебни циљ 2 који се односи на становање,
Градска управа за привреду за посебан циљ 3 који се односи на запошљавање
Градска управа за здравство за посебан циљ 4 који се односи на здравство,
Градска управа за социјалну и дечију заштиту за посебан циљ 5 који се односи на социјалну заштиту, као и делимично за мере и активности обухваћене посебним циљем 1 који се односи на образовање

Представници поменутих Градских управа чине неформални тим који помаже у управљању реализацијом ЛАП-а. Градска управа за дечију и социјалну заштиту је иницирала покретање израде ЛАП-а, **те је у коначном и одговорна за праћење реализације ЛАП-а и извештавање о постигнутих резултатима**, како на годишњем нивоу, тако и на двогодишњем нивоу тј. по истеку периода за који се документ усваја.

У непосредној реализацији мера, активности и пројеката обухваћених АП-ом активно учествују актери који су у оквиру АП наведени као „партнери“, међу којима се, између осталог, налазе: Канцеларија за инклузију Рома АПВ, Мобилни тим, предшколска установа, основне и средње школе које похађају ученици ромске националности, Универзитет у Новом саду, Дом здравља, Центар за социјални рад, Црвени крст, НСЗ филијала Нови Сад, педагошке асистенткиње, здравствене медијаторке, ромска удружења, ОЦД и други локални актери.

Праћење спровођења појединачних активности и пројеката врши се преко показатеља (индикатора) на нивоу мере (тзв. показатељи резултата), који се исказују за сваку годину (2021. и 2022.), а дефинисани су у табели као „Базне и циљне вредности индикатора“ за свих 5 посебних циљева. **Поступак праћења обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:**

- 1) редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију ЛАП-а електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене а битне су за вредновање учинка — обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију ЛАП-а, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора итд.,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење ЛАП-а, односно предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење ЛАП-а,
- 5) припрему и подношење годишњих и двогодишњег извештаја о реализацији ЛАП-а.

У поступку праћења спровођења ЛАП-а најмање 2 пута годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење ЛАП-а, а састанке сазива начелник Градске управе за социјалну и дечију заштиту. Позивање учесника и припрему дневног реда састанка врши лице задужено за сазивање координационих састанака.

7.2 Вредновање учинка и извештавање

За разлику од мониторинга спровођења ЛАП-а који представља континуиран процес током целокупног периода на који се ЛАП усваја, **евалуација односно вредновање учинка оствареног применом ЛАП-а биће периодично рађена**. Вредновање учинка се заснива на показатељима формулисаним на нивоу посебног циља (показатељи исхода), а подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Тим за израду ЛАП-а је препоручио, а Градско веће о томе доноси коначну одлуку, да евалуација обухвата:

✓ *Ex-ante* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021-2022, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор на половини реализације ЛАП-а, односно 12 месеци од момента његовог усвајања, и

✓ *Ex-post* анализу ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду, за период 2021-2022, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор након истека периода важења ЛАП-а.

На основу налаза добијених *ex-post* анализом, односно оценом релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости спроведеног ЛАП-а, вршиће се даље планирање социјалног укључивања Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду у наредном двогодишњем периоду.

Годишњи извештај о реализацији ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду подноси Градска управа за социјалну и дечју заштиту Градском већу Града Новог Сада најкасније до 31. марта текуће године за претходну. Одговорност за припрему годишњих извештаја носе начелници градских управа, као и руководиоци служби, организација и установа, који су уједно одговорни и за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру сваког посебног циља. Начелници градских управа и руководиоци служби, организација и установа, најкасније до 31. јануара текуће године достављају образац годишњег извештаја свим партнерима да га попуне у погледу остварених индикатора за мере, активности и пројекте у чијој реализацију су непосредно учествовали, односно за које су носиоци мере. Рок за прикупљање података за потребе годишњег извештаја не може бити дужи од месец дана. Начелник Градске управе за социјалну и дечију заштиту ће, након добијања података, уз подршку Мобилног тима, приступити обједињавању годишњег извештаја за свих 5 области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, како би га до 20. марта упутио Градском већу на одобрење до наведеног рока.

Двогодишњи извештај о реализацији ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021-2022. године подноси Градска управа за социјалну и дечју заштиту Градском већу, а оно га доставља Скупштини Града Новог Сада најкасније у року од 120 дана по истеку друге календарске године од дана усвајања ЛАП-а. Уз овај извештај доставља се и документ јавне политике (стратегија/локални акциони план или сл.) којим се замењује ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду за период 2021-2022. године, у новом планском периоду. Подела одговорности и начин припреме двогодишњег извештаја су исти као и код годишњих извештаја, само се за ову прилику користи посебан образац двогодишњег извештаја. Такође, у овом случају се примењују и следећи рокови - 28. фебруар за сакупљање података од партнера, 20. март за обједињавање извештаја и достављање извештаја Градском већу, који га у горенаведеном року подноси Скупштини Града.

8 ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

АПР	Агенција за привредне регистре
АП	Акциони план
ГУ	Градска управа
ГЦСР	Градски центар за социјали рад
ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ЕХО	Екуменска хуманитарна организација
ИРЛ	Избегла и расељена лица
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Једница локалне самоуправе
ЛС	Локална самоуправа
КИРС	Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
КОВИД-19	Пандемијска болест изазвана почетком 2020. године сојем корона вируса.
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Новом Саду у периоду 2021-2022
ЛС	Локална самоуправа
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МТ	Мобилни тим
НВО	Невладина организација
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСМЕДЕ	Новосадска интерсекторска мрежа за децу
НСП	Новчана социјална помоћ
ОЕБС	Организација за европску безбедност и сарадњу
ОО	Основно образовање
ОЦД	Организација цивилног друштва
ОШ	Основна школа
ПА	Педагошки асистент
ППП	Припремни предшколски програм
ПУ	Предшколска установа
РС	Република Србија
РСД	Динар - званична валута Републике Србије
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе РС
СКГО	Стална конференција градова и општина

СНП	Социјална новчана помоћ
СШ	Средња школа
ЦК	Црвени крст
ЦПЗВ	Центар за производњу знања и вештина
ЦСР	Центар за социјални рад
SWOT	Техника која се заснива на анализи снага, слабости, шанси и претњи

Сви изрази који се користе у документу у мушком роду обухватају исте изразе у женском роду.

Овај локални акциони план објавиће се у „Службеном листу Града Новог Сада“.